

Hollola

Tilinpäätös 2021

Kunnanhallitus 28.3.2022

Sisällys

1. Toimintakertomus	4
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus	4
1.1.2 Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	8
1.1.3 Yleinen taloudellinen kehitys ja kuntien talous	13
1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	17
1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	20
1.1.6 Kunnan henkilöstö	21
1.1.7 Ympäristöasiat	21
1.1.8 Muut ei taloudelliset asiat	23
1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	23
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	26
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	27
1.3.2 Toiminnan rahoitus	30
1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset	31
1.3.4 Kokonaistulot ja -menot	33
1.4 Konsernin toiminta ja talous.....	34
1.4.1 Hollolan kuntakonserni ja konserniyhteisöjen toiminnan ohjaus	34
1.4.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio konsernin tulevasta kehityksestä.....	35
1.4.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	35
1.4.4 Konsernitiilin päätös ja sen tunnusluvut	37
1.5 Kunnanhallituksen esitys tuloksen käsittelystä.....	41
2. Talousarvion toteutuminen	42
2.1 Strategian toteutuminen.....	42
2.2 Käyttötalouden toteutuminen	45
2.3 Tuloslaskelmaosa	72
2.4 Investointiosa.....	74
2.5 Rahoitusosa.....	76
2.6 Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	77
3. Tilinpäätöslaskelmat	79
3.1 Tuloslaskelma.....	79
3.2 Rahoituslaskelma	80
3.3 Tase	81
3.4 Konsernilaskelmat	83
4. Tilinpäätöksen liitetiedot	88
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	88
4.2 Tuloslaskelman liitetiedot.....	89
4.3 Taseen liitetiedot.....	92
4.4 Vesihuoltolain edellyttämät liitetiedot.....	105
4.5 Konsernitiilin päätöksen liitetiedot	112
5. Taseyksikön erillistilinpäätöslaskelmat	129
5.1 Vesihuoltolaitos.....	129
6. Konserniyhtiöt	132
7. Käytetyt kirjanpitokirjat ja tositelajit.....	134
8. Tunnuslukujen laskentakaavat	136
8. Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja merkinnät	140

1. Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Hollolan kunnan vuoden 2021 tilikauden tulos on 9,8 milj. euroa ylijäämäinen. Alkuperäinen, marraskuussa 2020 hyväksytty talousarvio laadittiin 0,6 milj. euroa alijäämäiseksi. Valtuuston hyväksymien talousarviomuutosten jälkeen talousarvio oli n. 3,9 milj. euroa ylijäämäinen.

Suurimmat, taloutta vahvistavat poikkeamat talousarviosta (yht. 4,6 milj. euroa) aiheutuivat sote-menojen alituksista, mihin vaikuttivat valtion kertaluonteiset Covid -19 pandemiaan liittyvät avustukset (Päijät-Soten osuus yht. n. 39 milj. euroa) ja KOy Harmaalepän purusta aiheutuneesta satunnaisesta myyntivoitosta.

Tilinpäätöksen tuloksesta kirjattiin investointivarausten lisäykset uimahallin ja elinvoimahankkeiden (katualueet: Hopeakallio-Paasilta, Sorvasen alue ja Vanhatalonrinne 2) osalle yht. 9,7 milj. euroa, minkä jälkeen tulos on 0,1 milj. euroa.

Tulot

Kunnan tulot (verotulot, valtionosuudet ja toimintatuotot yht.) olivat yhteensä 152 milj. euroa ja vähennystä edellisvuoteen oli yhteensä -4,3 milj. euroa

Verotulot olivat yht. 99,7 milj. euroa, missä kasvua oli 1,5 milj. euroa eli 1,5 %. Kunnallisveroja kertyi 88,8 milj. euroa eli n. 0,7 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kiinteistöveroja kertyi 5,8 milj. euroa eli n. 0,5 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2020. Kiinteistöverojen kertymän muutos edellisestä vuodesta aiheutui verotuksen joustavan valmistumisesta. Yhteisöveroja kertyi 5,1 milj. euroa eli 1,7 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2020. Yhteisöverokertymää nosti kuntien jako-osuuden tilapäinen korottaminen osana valtion koronatukipakettia sekä varhaiskasvatusmaksulain muutoksen kompensointi kunnille.

Valtionosuudet olivat 43,6 milj. euroa ja vähenivät 4,7 milj. euroa (-9,7%). Vähennys aiheutuu vuoden 2020 valtion kertaluonteisesta koronatukipaketista. Peruspalvelujen valtionosuuksien kautta koronatukea kertyi vuonna 2020 n. 6,3 milj. euroa ja verotulomenetysten kompensatioiden kautta n. 0,5 milj. euroa eli yhteensä n. 6,8 milj. euroa. Vuonna 2021 koronatukea myönnettiin kunnille avustusten ja yhteisöveron jako-osuuden noston kautta.

Toimintatuotot olivat 14,25 milj. euroa ja ne kasvoivat 1,6 milj. euroa eli 12,8 %. Myyntituotot kasvoivat ed. vuodesta 365 000 euroa. Vesihuollon liittymismaksut muuttuivat palautuskelvottomiksi kesäkuun 2020 alussa, jonka jälkeen ne on kirjattu myyntituottoihin. Vuonna 2021 liittymismaksut on siten kirjattu koko vuoden osalta tulokseen. Liittymismaksutulot kasvoivat 255 000 euroa vuodesta 2020. Kunnan puolella myyntituottoja kasvatti kotikuntakorvaustuottojen lisäys 338 000 euroa.

Maksutuotot säilyivät likimain edellisvuoden tasolla. Koronan myötä maksutuottoja jäi kertymättä aikaisempiin vuosiin verrattuna etenkin vapaa-aikapalveluiden osalta. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos vähensi maksutuottoja vaikkakin maksutuotot säilyivätkin aikaisemman vuoden tasolla.

Tuet ja avustukset kasvoivat 998 000 euroa vuodesta 2020 koronatukien ja hankeavustusten myötä. Muut toimintatuotot kasvoivat 160 000 euroa kertaluonteisten tuottojen vuoksi

Menot

Toimintakulut olivat 141,1 milj. euroa, missä kasvua 3,8 milj. euroa eli 3,5 %.

Sote. Hollolan kunta on siirtänyt kaikkien sosiaali- ja terveystalouden järjestämismenot Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymälle 1.1.2017 alkaen.

Hyvinvointikuntayhtymän jäsenkuntien palvelukäytön kokonaiskustannukset olivat vuonna 2021 yhteensä olivat 666,4 miljoonaa euroa, mikä on 15,6 miljoonaa euroa (2,4 %) enemmän kuin vuonna 2020. Muutostalousoikeudon nähden maksuosuudet alittuivat 9,7 miljoonaa euroa (-1,4 %). Talouden seuranta ja ennakoiti on kokonaisuudessaan ollut vaikeaa koronapandemian muutosvaikutusten vuoksi. Yhtymälle aiheutui koronapandemiasta merkittäviä lisäkustannuksia kaikilla toimialoilla, joihin saatiin valtioavustusta yhteensä 38,9 miljoonaa euroa.

Hollolan kunnan sote-menot olivat vuonna 2022 74,85 milj. euroa eli 0,96 milj. euroa ja 1,3 % edellisvuotta suuremmat. Sosiaali- ja terveystalouden menojen kehityksen arvioiminen oli vuoden aikana hankalaa mm. koronan vaikutuksista ja avustusten ennakoitavuudesta johtuen. Heinäkuussa menojen muutos aikaisempaan vuoteen verrattuna oli peräti +7,7% ja vielä marraskuussa +5,6% (+3,7 milj. euroa), ennen korona-avustusten kirjauksia. Menot jäivät 3,2 milj. euroa talousarviota pienemmiksi. Taustalla oli palvelujen käytön vähenemä ensihoidossa (-4,2%) ja erikoissairaanhoidossa (-2,7 %). Kasvua puolestaan oli akuutti 24:ssä (4,9 %) ja perustaloudessa (3,5 %). Ympäristöterveydenhoidon menot kasvoivat 50 000 euroa (+24,6 %).

Hyvinvoinnin palvelualueen toimintakulut olivat 50,6 milj. euroa, missä kasvua on 1,7 milj. euroa eli 3,6 %. Toimintatuotot olivat 4,2 milj. euroa, missä kasvu on 0,6 milj. euroa eli 15,3 %. Kasvu selittyy.

Elinvoiman palvelualueen (ml. vesihuoltolaitos) toimintakulut olivat 23,2 milj. euroa, missä kasvua edellisvuoteen 1,7 milj. euroa (8 %). Toimintatuotot olivat 18,7 milj. euroa, missä kasvua edellisvuoteen oli 0,5 milj. euroa (2,5 %).

Henkilöstö

Henkilöstökulut olivat 32,8 milj. euroa ja kasvua 0,67 milj. euroa eli 21 %. Kunnan palveluksessa oli 31.12.2021 yhteensä 751 henkilöä eli 24 henkilöä enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Vuonna 2020 yleiskorotus korotti palkkoja 1,22 % ja 1.4.2021 korotus oli 1,0 %, pandemian aikana sijaiskulut olivat suuret etenkin varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.

Kevään työhyvinvointikyselyn ka 4,96 ja syksyn kyselyn ka 4,81 (asteikko 1-6). Sairauspoissaolot 11,4 työpäivää, jossa koronatilanne huomioon ottaen on vain vähäistä kasvua.

Investoinnit ja lainakanta

Toteutuneiden investointikustannusten loppusumma oli 11,3 milj. euroa ja siitä vesihuoltolaitoksen osuus n. 3 milj. euroa. Käyttö oli n. 3,4 milj. euroa talousarviovarausta pienempi.

Investointikustannuksista talonrakennuksen osuus oli n. 6,6 milj. euroa. Hollolan Sote-keskuksen hankkeen rakennustyö valmistui 30.11.2021 ja luovutettiin Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän käyttöön. Lisäksi talonrakennusinvestointeina toteutettiin Salpakankaan koulun A-osan peruskorjaus, Nostavan- ja Paimelan koulujen käyttövesiputkien uusinnat ja Satulinnan päiväkodin peruskorjaus.

Kuntatekniikan investoinnit olivat 3,1 milj. euroa. Keskeisiä kohteita mm. Perhoslehdon ja Kiventöyryn alueet. Kustannukset alittuivat n. 1 milj. euroa johtuen mm. Perhoslehto 3. rakennusvaiheen määrärahan alituksesta (n. 400 000). Maa-alueiden hankintaa käytettiin n. 141 000 euroa.

Lainat 1 617 euroa/asukas. Lainakanta pieneni vuodesta 2020. Uutta pitkäaikaista lainaa ei nostettu lainkaan vuoden aikana ja vanhoja lainoja lyhennettiin 8,1 milj. eurolla.

Toiminta

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan kunnan asukasmäärä oli 23 087 eli se väheni viime vuoden aikana yhteensä 164 henkilöllä (-148 vuonna 2020). Vuodesta 2016 alkaen kuolleisuus on ollut syntyvyyttä suurempaa. Väestövähennys selittyy pääosin kuolleisuuden kasvulla, syntyvyyden vähenemällä ja opiskelijapaikkakunnalle muutoilla.

Vuoden vaihteen tilanteessa Hollolan kunnassa asuva työvoima oli 10 600 henkilöä, joista työttömien osuus oli 8,8 % (Päijät-Häme 13,4 %) eli 935 henkilöä. Alle 25-vuotiaiden osuus tästä 62 henkilöä ja yli 50 -vuotiaita 480 henkilöä. Työttömyysaste oli Hollolassa Päijät-Hämeen alhaisin.

Hollola yhdessä Lahden, Orimattilan, Asikkalan ja Kärkölän kuntien kanssa hyväksyttiin työllisyyden kuntakokeilualueeksi. Kokeilu käynnistyi 1.3.2021. Uuden toiminnan käynnistämiseen liittyi haasteita. Pandemia mm. vähensi kuntouttavan työtoiminnan asiakasmääriä (Päijät-Soten palvelutuontanto) ja näin kasvatti kunnan työmarkkinatuen maksuosuutta. Kunnan työllisyystoimintaa kehitettiin vahvasti ja työvoimapolvelujen henkilöstöä lisättiin.

Valtuusto hyväksyi strategisen yleiskaavan päivityksen, Kalliola-Paimela osayleiskaavan sekä Parinpellon asemakaavan. Raikkosen (Lehtorannan) alueen maankäyttö sopimus ja alueen tonttimyynti toteutui onnistuneesti. YIT:n kerrostalo Terveystielle valmistui.

Yritysalueille tonttivarauksia hyväksyttiin 4 kpl. Wurth:n sijoittuminen Hopeakallion alueelle edellytti ongelmajäte Mäentie Oy:n kiinteistön lunastamista, mistä kunta solmi esisopimuksen. Kukonkoivun yritysalueella oli kaksi pullottamo-toiminnan käynnistämistä koskevaa tonttivarauksia (Salpaus Springs Oy, Lahqva Oy). Kuntakeskuksen keskuskortteleiden investorkilpailutus käynnistettiin. Lisäksi solmittiin Hopeakallion muutamasta tontista sekä Keskikankaantie 2:n (ent. Nesteen) tontista vuoden mittainen markkinointiyhteistyösopimus Wasa Group Oy:n kanssa. Yhtiö neuvottelee sijoittujien kanssa etenemisestä.

Valtuusto valitsi 22.2.2021 uudeksi hyvinvointijohtajaksi Kim Strömmerin.

Lahden seudun maankäyttö-asuminen-liikenne (MAL) sopimus hyväksyttiin ja valmistelu ja neuvottelut valtion rahoituksen saamiseksi alueen infrakohteisiin käynnistettiin.

Hollolan kunta myi KOY Harmaalepän omaisuuden, josta kunta sai kertatuloa 1,5 milj. euroa. Tuotto ohjataan asumisen tukemiseen.

Kunnallisvaalien ajankohta siirrettiin kesäkuulle ja uusi valtuusto aloitti toimintansa 2 kk normaalia myöhemmin eli 1.8. Uusille valtuutetuille järjestettiin n. 20 h perehdytystä oman kunnan toimintaan sekä maakunnallista yleisperehdytystä saman verran.

Valtuuston ja kunnanhallituksen puheenjohtaja sekä valtuustoryhmien puheenjohtajat muodostivat kuntastrategian ohjausryhmän, jonka johdolla Hollolan kuntastrategia valmisteltiin syksyn aikana. Valtuusto hyväksyi kuntastrategian 14.12.2021. Konsulttina valmistelussa oli mukana Kiss Consulting Oy. Kuntastrategian visio on kaksi osainen: Hirveen haluttu ja hirveen hyvä esimerkki. Arvoina: Hirveen tulevaisuustaitoinen, -rohkei, -arvostava, -ketterä. Strategian hyväksymisen jälkeen on käynnistetty strategisten ohjelmien valmistelu laajassa yhteistyössä valtuustoryhmien kanssa.

Vuoden 2021 kunnan toimintaa ohjasi ja rajoitti vahvasti Covid-19 pandemia. Pandemialuvut olivat kohtuullisen hallittuja alkusyksyyn saakka, kunnes loppuvuotta kohti luvut lähtivät nousuun Omikronmuunnoksen myötä. Eniten toiminnan rajoitukset näkyivät alkuvuonna etäopetuksen ja koko vuoden ajan eri tasoisine rajoitteina harrastustoiminnan osalta (liikuntasalit, uimahalli). Koululaiset olivat lähiopetuksessa koko syyskauden. I-rokotusta jaettiin laajamittaisesti kesällä, jonka jälkeen siirryttiin II-rokotuksiin. Kunnan henkilöstölle järjestettiin Työyhteisötaito- ja valmennusta ja henkilöstöä huomioitiin 250 euron hyvinvointisetelillä tilinpäätöksen yhteydessä.

Kesällä eduskunta hyväksyi lähes 15 vuotta valmistellun sote-uudistuksen, mikä käynnisti valtakunnallisesti ohjatun hyvinvointialuevalmistelun.

Tulevaisuus

Tilinpäätöstä laadittaessa koronaviruksen tartuntaluvut ovat ennätysellisiä ja sairaanhoito kovimmalla kuormituksella koko pandemia-aikana Päijät-Hämeessä. Rajoituksia on kuitenkin purettu valtakunnallisesti ja alueellisesti helmikuusta lähtien, koska kolmannet rokotukset on tarjottu kaikille halukkaille.

Venäjä hyökkäsi Ukrainaan 24.2.2022. Hyökkäyksellä on laajat vaikutukset ennen kaikkea inhimillisesti; kuolleina ja loukkaantuneina sekä kodittomina. Pakolaisia vyöryy Eurooppaan ja Suomeen ja kuntien tulee kyetä tarjoamaan myös heille palveluja. Suomen turvallisuuspolitiikkaa joudutaan uudelleen arvioimaan, pakotteiden ja Ukrainan tuotannon lakattua syntyy pulaa eri tarvikkeista ja vienti Venäjälle tyrehtyy. Elintarvikkeiden ja energian hinta nousee nopeasti. Suomen ja Euroopan kasvuennusteita on pudotettu merkittävästi ja koronan jälkeisen nopean kasvun sijaan onkin odotettavissa heikkenevää kasvua. Eurooppa astuu uuteen tilanteeseen. Kaikkineen tämä muutos jättää pysyvät jäljet vähintään seuraavalle vuosikymmenelle saakka.

Kunta-alan palkkaneuvottelut ovat maaliskuun puolivälissä siirtyneet valtakunnan sovittelijan toimistoon. Ylityö- ja vuoronvaihtokielto on päällä ja osaan kunnista on asetettu lakonuhka. Toteutuessaan laaja lakkotilanne asettaa uusia haasteita koronan jälkeisten palautuneiden toimintojen ylläpidon osalta. Lakkovaatimukset ovat julkisen alan kasvunäkymät huomioon ottaen ylimitoitettuja. Mikäli palkkaratkaisut tulevat olemaan huomattavasti aikaisempaa linjaa korkeampia, kuntien talous painuu nopeasti alijäämäiseksi ilman valtion erityistukea.

Hyvinvointialueuudistus ja tuleva työllisyysvastuun siirto kunnille vaikuttavat kymmenien eri muutostekijöiden kautta kuntatalouden kokonaisuuteen. Kaikkien tekijöiden kuntakohtaisia yhteisvaikutuksia on mahdotonta arvioida tarkkaan. Tämä tarkoittaa, että kuntatalouden pidemmän aikajänteen suunnittelu on sumussa.

Kunnassa viime vuonna hyväksytty kuntastrategia ja sen pohjalta laajan valmistelun kautta eteenpäin viedyt strategiset ohjelmat pureutuvat kunnan keskeisimpiin elinvoima- ja hyvinvointikysymyksiin. Taseeseen on kertynyt vahvat puskurit vuosien 2020 ja 2021 ylijäämien ansiosta. Kunnalla on siis vahva näkömä ja luottamus tulevaisuuteen, haasteista huolimatta.

Hollolassa 21. maaliskuuta 2022

Päivi Rahkonen
Kunnanjohtaja

1.1.2 Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Hollolan kunnan organisaatio 31.12.2021

VALTUUSTO		
		KESKUSVAALILAUTAKUNTA (5)
		TARKASTUSLAUTAKUNTA (7) Valtuutettuja / varavaltuutettuja
KUNNANHALLITUS (11) Valtuutettuja / varavaltuutettuja		
KONSERNIPALVELUJEN PALVELUALUE	HYVINVOINTIVALIOKUNTA (11) Valtuutettuja / varavaltuutettuja	ELINVOIMAVALIOKUNTA (11) Valtuutettuja / varavaltuutettuja
<ul style="list-style-type: none"> Hallinto- ja viestintäpalvelut Talouspalvelut Kehittämispalvelut Henkilöstöpalvelut Tietohallintopalvelut 	HYVINVOINNIN PALVELUALUE <ul style="list-style-type: none"> Varhaiskasvatus Perusopetus Eriyisopetus Vapaa-aikapalvelut 	ELINVOIMAN PALVELUALUE <ul style="list-style-type: none"> Kehitys- ja kaavoituspalvelut Kuntatekniikka Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu Ruoka- ja siivouspalvelut Vesihuoltolaitos
		VALVONTAJAOSTO (5)
VANHUS- JA VAMMAISNEUVOSTO		
NUORISOVALTUUSTO		

Lahden kaupungin organisaatiossa toimivat yhteislautakuntina Lahden seudun joukkoliikennelautakunta ja Lahden seudun jätelautakunta.

Valtuuston jäsenet (43), tilanne 1.1.-31.7.2021*

Ahlgrén Kirsi	Kesk.
Arvila Erkki	SDP
Brax Tuija	Vihreät
Hakanen Heidi	SDP
Halme Minna*	Kok
Heikkilä Hannu	Kesk.
Hyytiä Kari	SDP
Hämäläinen Kristiina	Kok.
Ihalainen Tapani	KD
Kilpinen Tuula	SDP
Kinnari Teemu	Kok.
Kotiaho Pekka	Kok.
Kurijärvi Mari	SDP
Lahti Jaakko	Vihreät
Lampi Pentti	Kok.
Lampola Mika	Kok.
Louekoski-Huttunen Toini	SDP
Louhelainen Anne	Sin.
Lönnqvist Miikka	SDP
Maattola Helena	Kok.
Mantere Heikki	Kok.
Markkola Aki	PS
Markkola Ilpo	PS
Marttila Sakari	PS
Niemi Jarkko	SDP
Nieminen Minna	Kok.
Nurminen Heli	Kesk.
Pulkkänen Markku	Kok.
Pälsi Pasi	KD
Pölönen Kati	Kesk.
Rantanen Seppo	PS
Rehula Juha	Kesk.
Ronkainen Jari	PS
Salo Pia	PS
Siirola Matti	Kesk.
Siljander Hannu	PS
Suominen Minna	Kesk.
Suomäki Anne	SDP
Söyriä Tatu	Kok.
Talvitie Jarmo	Vas.
Vanhala-Selin Kristiina	Vihreät
Vinnamo Harri	Kesk.
Virta Eero	Kok.

*Joulukuussa 2020 edesmenneen Kari Sulosen tilalle valtuustoon nousi 22.2.2021 Minna Halme

Valtuuston poliittiset voimasuhteet 1.1.-31.7.2021:

Kokoomus	12
Keskusta	8
Perussuomalaiset	7
Sosiaalidemokraatit	9
Kristillisdemokraatit	2
Sininen tulevaisuus	1
Vasemmistoliitto	1
Vihreät	3
Yhteensä	43

Kunnanhallituksen jäsenet (11), tilanne 1.1.-31.7.2021

Heikkilä Hannu	Kesk.
Kilpinen Tuula	SDP
Lampi, Pentti	Kok.
Lampola, Mika	Kok.
Louekoski-Huttunen Toini	SDP
Maattola Helena	Kok.
Markkola Ilpo	PS
Pölönen Kati	Kesk.
Siljander Hannu	PS
Vanhala-Selin Kristiina	Vihreät
Virta Eero	Kok.

Kunnanhallituksen esittelijä: kunnanjohtaja Päivi Rahkonen

Kunnanhallituksen poliittiset voimasuhteet 1.1.-31.7.2021:

Kokoomus	4
Keskusta	2
Perussuomalaiset	2
Sosiaalidemokraatit	2
Vihreät	1
Yhteensä	11

Valtuuston jäsenet (43), tilanne 1.8.-31.12.2021

Aakala Seija	Kesk
Aaltonen Kari	PS
Arvila Erkki	SDP
Brax Tuija	Vihr
Hakanen Heidi	SDP
Halme Minna	Kok
Heikkilä Hannu	Kesk
Hyytiä Kari	SDP
Ihalainen Tapani	KD
Jalonen Pasi	Kok
Joensuu Jyrki	PS
Joensuu Kristiina	Kok
Kauhanen Minna	Kok
Kinnari Teemu	Kok
Laine Teemu	Vihr
Lampi Pentti	Kok
Lampola Mika	Kok
Laurila Matti	Vihr
Louekoski-Huttunen Toini	SDP
Lönnqvist Miikka	SDP
Maattola Helena	Kok
Markkola Aki	PS
Marttila Sakari	PS
Mikkola Ville	PS
Niemi Jarkko	SDP
Nieminen Minna	Kok
Niipala Mikko	SDP
Palo Petri	PS
Pasanen Pasi	Kok
Peltonen Lasse	SDP
Pälsi Pasi	KD
Pölönen Kati	Kesk
Rehula Juha	Kesk
Ronkainen Jari	PS
Saarnio Kristian	Kesk
Salo Pia	PS
Segersven Satu	PS
Siljander Hannu	PS
Söyriä Tatu	Kok
Takala Paavo	Kesk
Talvitie Jarmo	Vas
Vanhala-Selin Kristiina	Vihr
Vinnamo Harri	Kesk

Valtuuston poliittiset voimasuhteet 1.8.-31.12.2021

Kokoomus	11
Perussuomalaiset	10
Sosiaalidemokraatit	8
Keskustat	7
Vihreät	4
Kristillisdemokraatit	2
Vasemmistoliitto	1
Yhteensä	43

Kunnanhallituksen jäsenet (11), tilanne 1.8.-31.12.2021

Halme Minna	Kok.
Kinnari Teemu	Kok
Laine Teemu	Vihr.
Louekoski-Huttunen Toini	SDP.
Maattola Helena	Kok
Markkola Aki	PS.
Niemi Jarkko	SDP
Pölönen Kati	Kesk.
Saarnio Kristian	Kesk
Segersven Satu	PS.
Siljander Hannu	PS.

Kunnanhallituksen esittelijä: kunnanjohtaja Päivi Rahkonen

Kunnanhallituksen poliittiset voimasuhteet 1.8.-31.12.2021:

Kokoomus	3
Perussuomalaiset	3
Keskusta	2
Sosiaalidemokraatit	2
Vihreät	1
Yhteensä	11

1.1.3 Yleinen taloudellinen kehitys ja kuntien talous

Koronapandemian pitkittymisestä ja aaltoilusta huolimatta iskut kansantalouden kasvulukuihin ovat olleet Suomessa lievempiä kuin esimerkiksi finanssikriisin ja 1990-luvun alun lamassa. Bruttokansantuotteen lasku vuonna 2020 jäi huomattavasti pienemmäksi kuin EU-alueella keskimäärin, ja viime vuonna käynnistynyt elpyminen on jatkunut loppuvuonna tasaisesti.

Suomen kansantalous kääntyi huhtikuussa 2021 reippaaseen kasvuun alkuvuoden rajoitustoimien ja heikon talouskehityksen jälkeen. Ennakollisten suhdannetietojen mukaan talouskasvu jatkui pirteänä koko loppuvuoden ajan, vaikka aaltoilevat koronartunnat, joulukuussa käyttöön otetut uudet rajoitustoimet, epävarmuuden lisääntyminen, inflaation kiihtyminen ja kustannuspaineiden nousu jättivät vuoden 2021 lopullisiin kasvulukuihin varmasti vielä jälkensä. Suomen Pankki on arvioinut, että tuotantokapeikot saattavat pienentää viime vuoden BKT:n kasvua noin 0,5 prosenttiyksiköllä.

Tässä vaiheessa näyttää, että viime vuoden BKT:n volyymin muutos asettuu 3,5–4 prosentin tuntumaan. Kasvua on ylläpitänyt loppuvuonna erityisesti tavaroiden ja palvelujen vienti sekä kulutus. Neljännesvuositilastojen perustella on kuitenkin jo selvää, että kansantalouden tuotantoluvut nousivat koronaa edeltävälle tuotannon tasolle jo vuoden 2021 toisella neljänneksellä. Koronaa edeltävälle kasvu-uralle päästään ennusteiden mukaan vasta myöhemmin.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työllisten määrän kasvu oli vuoden 2021 alkupuolella hurjaa, sillä jo tuolloin saavutettiin koronapandemiaa edeltävä työllisten määrän taso. Vuosikeskiarvioilla mitattuna työllisyys kasvoi vuoden 2021 aikana 60 000 hengellä ja työllisyysaste oli 72,3 prosenttia.

Joulukuussa työllisyysasteen trendi oli jo 73,5 prosentissa. Työllisyyden kasvu on kuitenkin painottunut osa-aikatyötä tekeviin, eli tehdyt työtunnit eivät ole lisääntyneet vastaavassa suhteessa.

Työttömien määrä väheni työvoimatutkimuksen mukaan 16 000 hengellä vuonna 2021. Työttömyysasteen trendi ei kuitenkaan ole saavuttanut vielä pandemiaa edeltävää tasoa. Työ- ja elinkeinoministeriön tilastoima pitkäaikaistyöttömyys on kääntynyt viime kuukausina pieneen laskuun, mutta pitkäaikaistyöttömyyden kasvu koronapandemiaa edeltäneestä tasosta on huima: noin 44 000 henkeä. Joulukuussa 2021 työttömistä työnhakijoista oli kuntakokeilujen asiakkaana noin 145 000 henkilöä.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan luo Euroopan rajalle uuden rautaesiripun ja heikentää rajusti tulevaisuudennäkymiä

Venäjä käynnisti 24. helmikuuta 2022 Valko-Venäjän tuella sotilaallisen hyökkäyksen Ukrainaan. Sodan vaikutuksia Suomeen on tässä vaiheessa mahdotonta arvioida luotettavasti, koska sen kestosta ja lähikuukausien tapahtumista ei voi sanoa mitään varmaa. Sota kuitenkin väistämättä pienentää aikaisemmin ennustettua talouskasvu-uraa. Venäjän taloudelle asetettujen sanktioiden negatiiviset vaikutukset ulottuvat myös Suomeen, erityisesti niihin yrityksiin, jotka eivät löydä raaka-aineelleen, tuotteilleen tai palveluilleen korvaavia markkinoita.

Sodalla on valtavasti vaikutuskanavia Suomen kansantalouteen. Hyökkäys Ukrainaan vaikuttaa myös julkisen sektorin menoihin ja tuloihin sekä kuntatalouteen. On liian aikaista arvioida, miten voimakkaita vaikutuksia sodasta aiheutuu Suomen julkiseen talouteen ja millä aikataululla ne kumuloituvat. Ensimmäiseksi vaikutukset näkyvät menopaineina lähinnä valtiontaloudessa: uusina puolustustoimintana, turvallisuuteen, varautumiseen ja maahanmuuttoon liittyvinä määrärahatarpeina.

Myös kuntien huoltovarmuuteen, häiriöihin ja hybridivaikuttamiseen liittyvä varautumistoiminta on tarkistettava tai otettava työn alle. Kunnille aiheutuu menopaineita myös ukrainalaisten turvapaikanhakijoiden tai tilapäisen suojelun direktiivin perusteella maahan tulleiden henkilöiden palveluiden, kuten terveystalveluiden, varhaiskasvatuksen tai opetuksen, järjestämisestä.

Vaikutukset riippuvat maahan tulevien henkilöiden lukumäärästä ja heidän maahantulostatuksesta. Jos Venäjän sota Ukrainassa pitkittyy ja nostaa Suomessa työttömyyttä, kunnille aiheutuu työttömyyden hoidosta lisäkustannuksia niin sosiaaliturvan kuin työttömien palveluiden muodossa. Työttömyyteen liittyvät kustannukset keskittyvät tyypillisesti suurille kaupungeille.

Venäjän hyökkäyksellä on väistämättä vaikutuksia myös julkisen sektorin verokertymiin. Kuntatalous ei ole kuitenkaan verovaikutusten etulinjassa, vaan ensimmäiset vaikutukset aiheutunevat kulutusveroihin. Myös yhteisöveroon välittyvät vaikutukset kohdistuvat voimakkaammin valtioon, sillä kuntien osuus yhteisöveron tuotosta on pienempi kuin valtiolla.

Kuntien merkittävin vero on kunnallisvero. Kunnallisveroa maksetaan myös etuuksista, mikä tasaa kunnallisverotuottoihin kohdistuvia heilahteluja. Sodalla ei ole juuri vaikutusta kiinteistöverotuksen tuottoon.

Venäjän sotatoimet ovat järkyttäneet suomalaisen yhteiskunnan luottamusta ja tulevaisuuden uskoa jo rajusti. Sodan leviäminen muihin maihin on riski, johon pitää varautua. Myös Venäjän yhteiskuntarakenteen nopeisiin muutoksiin ja mahdolliseen pakolaistulvaan Venäjältä on varauduttava.

Lähde: www.kunnat.net, kuntaliiton pääekonomistin palsta

Väestö

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan kunnan asukasmäärä oli 23 087 eli se väheni viime vuoden aikana yhteensä 164 henkilöllä (-148 vuonna 2020). Vuodesta 2016 alkaen kuolleisuus on ollut syntyvyyttä suurempaa.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Suomen väkiluku oli joulukuun lopussa 5 549 599. Maamme väkiluku kasvoi vuoden 2021 aikana 15 806 hengellä. Syy väestönlisäykseen oli muuttovoitto ulkomailta: maahanmuuttoja oli 22 305 enemmän kuin maastamuuttoja. Syntyneitä oli 7 760 vähemmän kuin kuolleita. Joulukuun ennakkotilaston mukaan vuonna 2021 syntyi 49 583 lasta, mikä on 3 120 lasta enemmän kuin vuonna 2020. Kuolleiden määrä oli 57 343, mikä on 1 855 henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin.

Ennakkotietojen mukaan syntyvyys nousi edellisvuodesta. Ennakollinen kokonaishedelmällisyysluku vuonna 2021 oli 1,46, kun vuonna 2020 se oli 1,37. Kokonaishedelmällisyysluku nousi toista vuotta peräkkäin, mutta se on silti mittaushistorian neljänneksi matalin. Kokonaishedelmällisyysluku kertoo, kuinka monta lasta nainen synnyttäisi elämänsä aikana, jos syntyvyys pysyisi laskentavuoden tasolla.

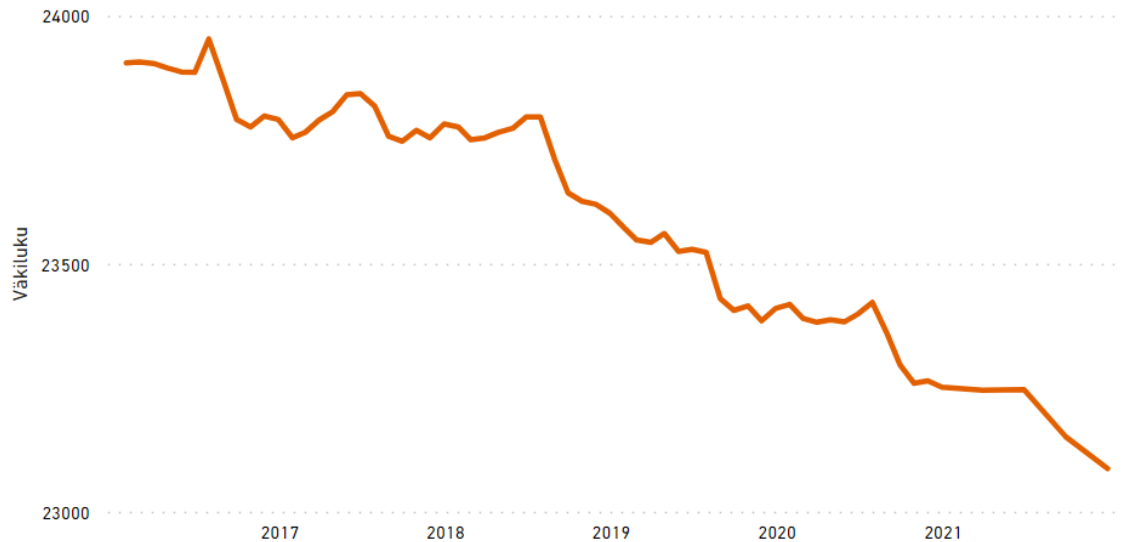
Kuolleiden määrä oli Suomessa korkein vuositasolla vuoden 1944 jälkeen. Kuolleiden naisten määrä oli suurin vuoden 1919 jälkeen. Ulkomailta muutti Suomeen vuoden 2021 aikana 34 445 henkeä ja Suomesta ulkomaille 12 140 henkeä. Maahanmuuttoja oli 1 547 enemmän ja maastamuuttoja 2 944 vähemmän kuin edellisvuonna. Maahanmuuttajista oli Suomen kansalaisia 8 129 ja maastamuuttajista 7 996. Nettomaahanmuutto oli vuonna 2021 poikkeuksellisen suuri, 22 305 henkeä.

Kuntien välisiä muuttoja kertyi vuoden 2021 aikana ennakkotietojen mukaan 305 030. Lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 8 178 muutttoa vuoden 2021 kuntajaon mukaan.

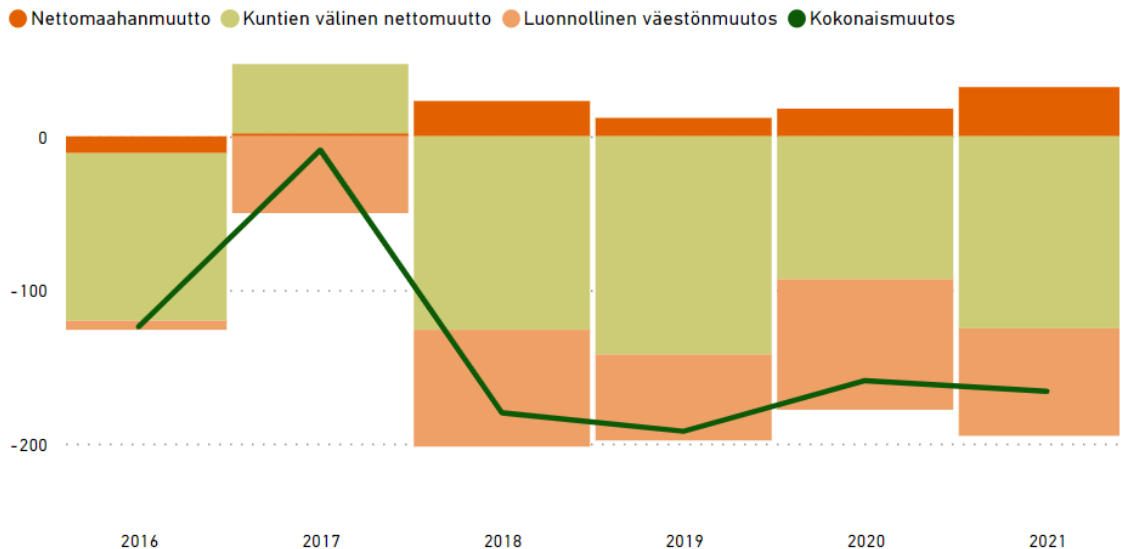
Maakunnittaisten ennakkotietojen mukaan väkiluku kasvoi vuonna 2021 Uudellamaalla, Pirkanmaalla, Varsinais-Suomessa, Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla, Ahvenanmaalla, Pohjois-Savossa ja Keski-Suomessa.

Koko maan tilanteeseen verrattuna Hollolan tilanne ei ole mitenkään poikkeava. Ennakkotilaston mukaan Hollolaan syntyi viime vuonna 192 lasta, kun vuonna 2020 lapsia syntyi 150. Syntyneitä oli kuitenkin 70 vähemmän kuin kuolleita, joten luonnollinen väestön muutos säilyi syntyvyyden kasvusta huolimatta negatiivisena. Maahanmuutto kasvatti väestömäärää 32 henkilöllä vuoden 2021 aikana. Kuntien välinen muuttoliike vastaavasti vähensi Hollolan väkilukua yhteensä 125 henkilöllä.

Väkiluvun kehitys kuukauden lopussa

Muuttoliikkeen ja luonnollisen väestönmuutoksen vaikutukset väkilukuun

Työllisyys

Hämeen ELY-keskuksen alueen kunnissa oli joulukuun lopussa 20 105 työtöntä työnhakijaa, joista 1747 kokoaikaisesti lomautettuja. Tämä on 4 679 vähemmän (-18,9 %) kuin vuotta aiemmin, mutta 1461 enemmän kuin kaksi vuotta sitten. Vähentymisestä lomautettujen määrän laskua oli 2680 henkilöä muiden työttömien määrän vähentyessä 1999:llä. Marraskuuhun verrattuna työttömien työnhakijoiden määrä TE-toimistossa ja kuntakokeiluissa kasvoi 1 488:lla. Työttömyyden kasvun taustalla joulukuussa vaikuttaa jokavuotinen ilmiö, joka johtuu eräiden ammatillisten koulujen päättymisestä, lomautusten kasvusta ja määräaikaisten työsuhteiden tavanomaista yleisemmästä päättymisestä joulukuun aikana.

Nuoria alle 25-vuotiaita oli joulukuun lopussa työttömänä 2204, mikä on 914 vähemmän (-29,3 %) kuin vuosi sitten. Pitkäaikaistyöttömiä eli yhdenjaksoisesti vähintään vuoden työttömänä työnhakijana olleita oli 2 161 enemmän (31,2 %) kuin vuosi sitten eli 9 091. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Hämeessä joulukuun lopussa 11,8 prosenttia, mikä on 2,5 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuosi sitten. Alle 25-vuotiaiden nuorten työttömien osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta oli 14,4 prosenttia ja ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus ulkomaalaisesta työvoimasta 26,0 prosenttia.

Työttömiä työnhakijoita oli vuonna 2021 keskimäärin 21 322 henkilöä, joka oli 2 258 vähemmän kuin edellisenä vuonna. Työttömistä oli lomautettuna keskimäärin 2 357 henkilöä, eli 2 367 edellisuotta vähemmän. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli vuonna 2021 keskimäärin 12,5 prosenttia, joka oli 1,1 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuosi sitten. Tiedot ilmenevät työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilastosta.

Taulukko. Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat kunnittain joulukuun 2021 lopussa (Päijät-Häme)

Kunta	Työvoima	Työttömät työnhakijat				Avoimet työpaikat	
		Osuus-% työvoimasta	Henkilöä	Alle 25-vuotiaat	Yli 50-vuotiaat		Pitkäaik. työttömät
Asikkala	3 268	10,3	337	21	168	137	34
Hartola	1 043	11,4	119	7	63	50	14
Heinola	7 728	14,3	1 103	106	570	511	246
Hollola	10 605	8,8	935	62	480	424	146
Kärkölä	1 981	9,9	196	13	107	77	21
Lahti	55 592	14,9	8 284	994	3251	4 123	2 756
Orimattila	7 217	11	791	85	341	317	117
Padasjoki	1 085	12	130	10	76	56	16
Sysmä	1 308	10,9	142	6	101	58	15
Yhteensä	89 827	13,4	12 037	1 304	5 157	5 753	3 365

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö: Hämeen ELY-keskus, joulukuun 2021 työllisyyskatsaus

Hollolan työttömyys väheni vuonna 2021. Koronapandemiasta huolimatta on kulunut vuosi kehittynyt myönteisesti työttömyyden osalta verrattuna viime vuoteen. Tosin vuoteen 2019 verrattuna on edelleen heikko, mutta selkeää tilanteen kohentumista. Hollolan työttömyysaste (8,8 %) on edelleen Päijät-Hämeen kuntien osalta parhain.

Hyvin pitkään työttömänä olleiden työnhakijoiden määrä on kääntynyt vihdoinkin laskuun koronan aikana, aktiivinen asiakastyö on tuottanut tulosta, ja kuntakokeilun omavalmentajat ovat ohjanneet asiakkaita heille sopiviin palveluihin, kohti työllistymistä. Näin olleen suunta on oikea, mutta työmarkkinatuella valuu edelleen uusia työttömiä, joten hyvin alkanutta työtä jatketaan myös tulevan vuoden aikana.

Työmarkkinatuen maksuosuus vuonna 2021 oli 1,6 milj. euroa, lisäystä aikaisempaan vuoteen on 230 te, ja vuoteen 2019 peräti 530 te. Pitkäaikaistyöttömyys on raskas rasite kuntatalouteen. Tämän takia on tärkeää, että kunnassa panostetaan työttömien aktiiviseen kontaktointiin, kuten Hollolassa on kuntakokeilun osalta tehty. Työ tuottaa tulosta hitaasti, mutta pitkällä tähtäimellä tuottaa tulosta niin kuntalaisten kun kunnan taloudenkin eduksi.

Tulevana vuonna 2022 Hollolan työllisyyspalveluissa panostetaan edelleen erityisesti työ- ja toimintakyvyn arviointiin yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän Työkyky-hankkeen kanssa, sillä edelleen valuma yli vuoden kestäneeseen työttömyyteen on suuri. Tällä hetkellä työllistyvät nopeimmin he, jotka ovat olleet vain vähän aikaa työttömänä. Samaan aikaan on työllisyyspalvelujen Kunnan ryhmä aloittamassa toimintaansa uusien resurssein, jossa pystytään tarjoamaan nyt enemmän työkokeilu- ja palkkatuella työllistettävien paikkoja.

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Toiminta

Koronapandemian vaikutukset toimintaan ja talouteen

Vuosi 2021 elettiin koronapandemian aaltojen keskellä. Toimintoja jouduttiin sulkemaan ja uudelleen avaamaan rajoitusten muuttuessa. Merkittävimmät vaikutukset toimintaan olivat hyvinvoinnin palvelualueella. Poikkeusolojen rajoittamistoimet vaikuttivat vapaa-aikapalveluiden toimintoihin, kun harrastustoimintoja jouduttiin keskeyttämään ja toimipaikkoja sulkemaan.

Koronapandemiasta huolimatta varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa oli samat tavoitteet ja velvoitteet koko vuoden. Pandemianaikaisten vaikutusten tasoittamiseksi Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi myös Hollolan kunnalle valtione erityisavustusta koronavaikutusten tasaamiseen varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. Erityisavustuksen mahdollistamin toimenpitein pyrittiin vaikuttamaan siihen, että poikkeusolojen heijastusvaikutukset lasten kehitykseen, oppimiseen ja hyvinvointiin sekä tuen järjestämiseen jäivät mahdollisimman vähäisiksi. Avustusta ohjattiin koulunuorisotyöntekijöihin, koulunkäynninohjaajiin, erityisopetukseen ja lastenhoitajiin. Sijaistarpeet niin perusopetuksessa kuin varhaiskasvatuksessa olivat pandemian johdosta suuremmat kuin normaalisti.

Alueuudistus

Alueuudistus sai lopullisen sinetin, kun eduskunta hyväksyi sote- ja pelastustoimen uudistuksen keskeiset lait kesäkuussa 2021. Toimenpiteet uudistuksen osalta aloitettiin välittömästi. Uudistuksen keskeiset vaikutukset toimintaan ja talouteen pyrittiin tunnistamaan talousarvion valmistelun yhteydessä. Joulukuussa 2021 tehtiin alueen linjaukset ympäristöterveydenhuollon osalta ja tällöin päätettiin, että toiminnan järjestämisvastuu ei siirry alueelle. Tämä tarkoitti toiminnan uudelleenorganisointia Päijät-Hämeessä. Loppuvuodesta 2021 aloitettiin valmistelu ympäristöterveydenhuollon seudullisesta järjestämisestä (pl. Lahti) siten, että Hollolan kunta toimisi isäntäkuntana palvelujen tuottamisen osalta.

Kuntavaalit ja strategia

Kuntavaalit järjestettiin alkukesästä 2021 ja uudet luottamushenkilöt aloittivat tehtävissään 1.8.2021. Uuden valtuustokauden alussa järjestettiin lukuisia seudullisia ja kuntakohtaisia koulutustilaisuuksia uusille luottamushenkilöille. Uusi valtuustokausi aloitettiin kuntastrategian laadinnalla. Hollolan valtuusto hyväksyi 13.12.2021 kuntastrategian, joka ohjaa kunnan toimintaa ja päätöksentekoa vuoteen 2035 asti. Strategia määrittää kunnan arvot ja niiden pohjalta tehdyt visiot toiminnan kehittämisen painopistealueista.

Palveluverkko

Kunnanvaltuusto päätti helmikuussa 2020 palveluverkkoratkaisusta osana talouden tasapainottamisohjelmaa. Palveluverkkoratkaisussa oli otettu huomioon tulevien vuosien haasteet väestökehitykseen ja palvelutarpeeseen liittyen. Palveluverkkopäätöksen mukaan Hiekkalinnan päiväkotia päätetään toimintansa elokuussa 2020. Hälvälän koulun toiminta päättyy elokuun alussa 2022 ja koulu yhdistetään Tiilikankaan ja Salpakankaan kouluihin. Lisäksi Tiilikankaan koulu lakkaa elokuussa 2025, jolloin se yhdistetään Salpakankaan kouluun.

Talousarvion 2022 käsittelyn yhteydessä uusi vuonna 2021 valittu valtuusto kuitenkin myönsi Hälvälän koululle vuoden jatkoajan. Todennäköistä on, että palveluverkkoratkaisun toimeenpanoon palataan vielä vuoden 2023 talousarvion yhteydessä. Hiekkalinnan päiväkodissa toiminta päättyi tehdyn päätöksen mukaisesti syksyllä 2020, jonka jälkeen kiinteistö purettiin vuonna 2021.

Talous

Tilikauden tulos on 9,8 milj. euroa positiivinen. Alkuperäinen talousarvio laadittiin 0,6 milj. euroa alijäämäiseksi. Valtuuston hyväksymien talousarviomuutosten jälkeen talousarvio oli n. 3,9 milj. euroa ylijäämäinen, mutta toteutui muutettua talousarviota parempana. Suurimmat poikkeamat talousarviosta aiheutuivat sotemenojen alittumisesta ja KOy Harmaalepän purusta aiheutuneesta satunnaisesta myyntivoitosta. Tilikauden tuloksen muodostumiseen vaikutti valtion kertaluonteiset avustuksina myönnettyt koronatuet. Tukien johdosta sotemenojen kasvu jäi 1,3%:iin. Kunta sai korona-avustuksia niin STM:ltä, OKM:ltä kuin OM:ltä. Tuet ja avustukset kasvoivatkin n. 1,0 milj. euroa vuoteen 2020 verrattuna. Vuonna 2020 tukitoimet kohdistuivat pääosin valtionosuuksiin ja valtionosuudet pienenevätkin koronatukien poistumisen myötä 4,7 milj. euroa. Verotulot kasvoivat vuonna 2021 yhteensä n. 1,5 milj. euroa vuoteen 2020 verrattuna.

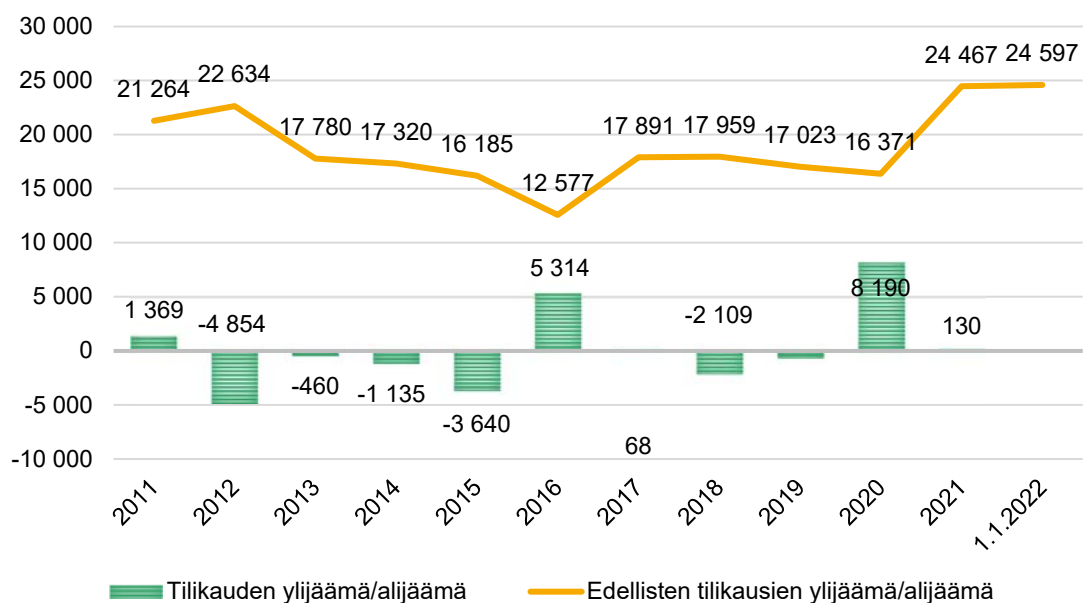
Toimintakate heikkeni edellisestä vuodesta 2,5 %:ia. Toimintatuotot kasvoivat 1,6 milj. euroa vuoteen 2020 verrattuna. Kasvusta 1,0 milj. euroa aiheutuu tukien ja avustusten kasvusta. Myyntituottojen kasvu aiheutuu pääosin kotikuntakorvaustulojen kasvusta. Vastaavasti kotikuntakorvausmenot kasvoivat vuonna 2021.

Toimintakulut kasvoivat yhteensä 3,5 % vuoteen 2020 verrattuna. Toimintakuluissa kasvoi eniten palveluiden ostot, jossa toteumaan vaikuttaa myös päivähoiton palvelusetelien kirjaustavan muutos avustuksista palveluiden ostoihin. Päivähoidon palvelusetelimenot olivat vuonna 2021 n. 0,8 milj. euroa.

Verorahoitus heikkeni vuoteen 2020 verrattuna. Valtion koronatukia kohdennettiin vuonna 2020 valtionosuuksien kautta kun taas vuonna 2021 tuet olivat pääosin avustusmuodossa. Ainoastaan yhteisöveron jako-osuuden tilapäinen korotus näkyi verorahoituksessa parempina yhteisöverokertyminä.

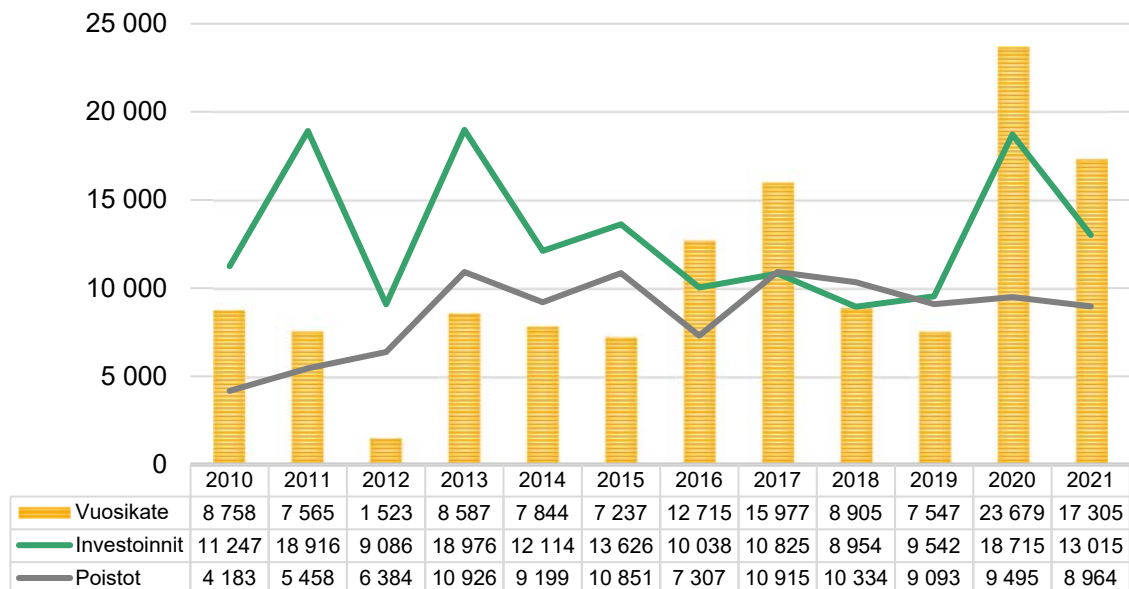
Tilikauden tulos oli 9,8 milj. euroa positiivinen ja tuloksesta on esitetty uusia investointivaroja yhteensä 9,7 milj. euroa. Taseessa oleva ylijäämä nousee tuloksen järjestelyn myötä 24,6 milj. euroon. Taseeseen tulosten kautta tehdyt investointivaraukset nousevat esityksen myötä 15,7 milj. euroon. Vuonna 2021 valmistui uusi sotekeskus, jonka osalta tehty investointivaraus purkautui ja tulee siten kattamaan investoinnin myötä lisääntyneitä poistoja tulevina vuosina poistoeron kautta.

KERTYNEET YLIJÄÄMÄT 2010—2021

Vuosikatteen riittävyys poistoihin on vaihdellut vuosittain. Osittain vaihtelua selittävät verotulojen rytmihäiriöt ja kertaluonteiset kiinteistöjen alaskirjaukset, mutta viime vuosina pandemia ja siihen liittyvät tukitoimet. Vuonna 2021 vuosikate kattoi poistot. Kun vuosikatteen ja poistojen suhdetta tarkastellaan 2010 luvulla kumulatiivisesti niin vuosikatteella on pystytty poistot kattamaan.

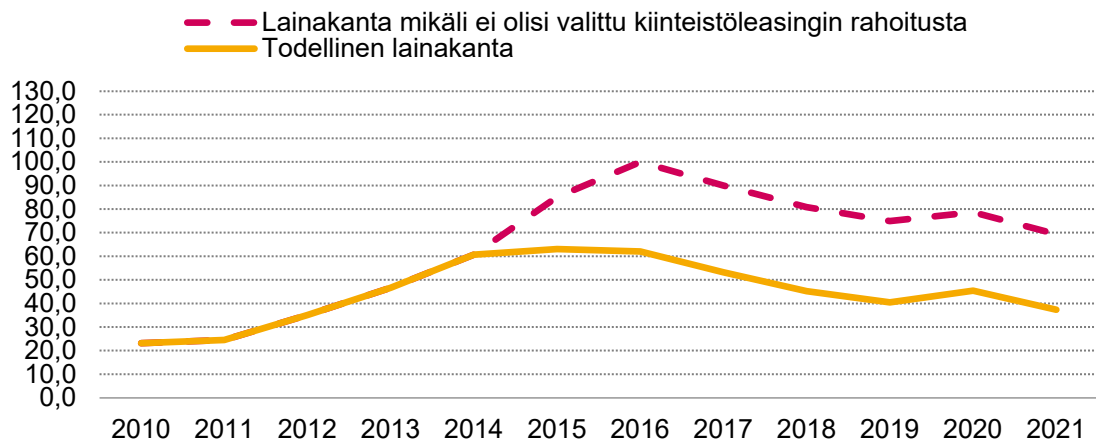
VUOSIKATTEEN RIITTÄVYYS INVESTOINTEIHIN JA POISTOIHIN, 1 000 EUROA

Vuosikatteen ja poistojen suhteen lisäksi tulee tarkastella vuosikatteen riittävyyttä myös investointeihin, jota voidaan pitää yhtenä keskeisenä talouden tasapainon mittarina. Tunnusluvun tarkastelu yksittäisen vuoden osalta ei kuitenkaan anna riittävää kuvaa vaan tunnusluvun kehitystä tulee tarkastella pitkällä aikavälillä. Vuonna 2021 investointien tulorahoitus oli 133 % eli tulorahoitus riitti kattamaan investoinnit.

Kokonaistalouden tasapainoa tarkasteltaessa lainamäärän kehitys ja lainamäärään suhteutettujen tunnuslukujen tarkastelu on merkityksellisessä asemassa. Asukaskohtainen lainamäärä kasvoi voimakkaasti vuodesta 2010 lähtien ja se saatiin taittumaan vuonna 2016. Vuonna 2020 lainakanta kasvoi n. 5,0 milj. euroa, mutta väheni vuonna 2021 kun uutta pitkäaikaista lainaa ei nostettu. Vanhoja lainoja lyhennettiin n. 8,0 milj. euroa. Asukaskohtainen lainamäärä 31.12.2021 oli n. 1 617 euroa/asukas.

Lainakanta 2010—2021, milj. euroa

1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tilinpäätöstä laadittaessa poikkeusolot Korona-viruksen johdosta ovat päättyneet ja tilalle on syntynyt uusi talouteen, markkinoihin ja toimintaan heijastuva kriisi – Venäjän ja Ukrainan välinen sota. Pakotteet vaikuttavat suoraan talouden kehitykseen ja hintoihin. Pakolaisten äkillinen määrän nousu tulee lisäämään palveluiden tarvetta. Lisäksi turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen joudutaan panostamaan.

Päättynyt tilikausi oli pandemian aalloilla keinumista. Koronan, ja etenkin sulkujen, vaikutuksia pystyttiin paremmin ennakoimaan – vuodesta 2020 oltiin opittu. Valtion tukitoimet kunnille jatkuivat vuoden 2021 aikana. Yhteisöveron jako-osuutta korotettiin pandemian talousvaikutusten kompensoimiseksi. Lisäksi kunnille myönnettiin avustuksia STM:n ja OKM:n erityisavustuksin. Vuonna 2020 kuntia tuettiin myös valtionosuuksien kautta, mutta vastaavaa lisävaltionosuutta ei myönnetty enää vuonna 2021.

Eduskunta hyväksyi sote- ja pelastustoimen uudistuksen keskeiset lait kesäkuussa 2021. Lait tulevat voimaan porrastetusti. Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.7.2021. Aluevaalit järjestettiin alkuvuodesta 2022. Osa säännöksistä astui voimaan 1.3.2022 uusien aluevaltuustojen aloittaessa toimintansa. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistä vastuu siirtyy kokonaisuudessaan hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen.

Sote-uudistus on Suomen historian yksi merkittävimmistä hallinnollisista uudistuksista. Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä 21 hyvinvointialueelle. Muutoksella on suuret vaikutukset konsernin toimintaan ja talouteen. Hyvinvointikuntayhtymän toiminta ja vastuut siirtyy ympäristöterveyden huoltoon lukuun ottamatta hyvinvointialueelle. Kunnasta hyvinvointialueelle siirtyy lisäksi psykologi ja kuraattoripalvelut. Kunnan verorahoituksesta leikkaantuu pois puolet alueuudistuksen yhteydessä.

Kunta on jäsenenä myös Eteva kuntayhtymässä, jonka osata palveluiden järjestämistä vastuu siirtyy uusille hyvinvointialueille.

Päijät-Hämeen liiton kuntayhtymä on tuottanut alueellisesti palo- ja pelastustoimen palvelut, joiden järjestäminen siirtyy myös uudelle hyvinvointialueelle.

Ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä on Päijät-Hämeen kuntien kesken (pl. Lahti) sovittu toiminnan järjestämisestä alueellisesti isäntäkuntamallilla. Hollola on ottamassa alueellisen toiminnan vastuulleen 1.1.2023 ja siirtymisen valmistelut on aloitettu.

Vuoden 2022 talousarvio on hyväksytty ylijäämäisenä. Kuluvaan vuoden investointimenot ovat vielä varsin korkeat ja korkea investointitaso jatkuu vielä useamman vuoden ajan. Investointimenoja nostattaa uimahallin peruskorjaus. Investointiohjelmassa on panostettu myös maa-alueiden hankintaan kunnallistekniikan rakentamiseen uusilla alueilla sekä korjausvelan pienentämiseen perusparannuksilla.

Väestön määrän kehitys on tulevien vuosien ennusteissa negatiivinen. Luonnollinen väestön muutos on ollut negatiivinen pitkään. Ennusteiden mukaan muutosta positiivisempaan suuntaan ei ole näkyvissä. Lasten ja nuorten määrä vähenee ja ennusteiden mukaan vuonna 2025 on perusopetuksen piirissä lähes 500 lasta vähemmän kuin tällä hetkellä. Talouden tasapainottamisohjelmaan sisältyvää palveluverkkoratkaisua joudutaan tarkastelemaan pitkällä tähtäimellä lasten määrän supistumisen myötä.

1.1.6 Kunnan henkilöstö

Kunnan palveluksessa oli 31.12.2021 yhteensä 751 henkilöä eli 24 henkilöä enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Vakinaisen henkilöstön määrä vähentyi 5 henkilöllä vuoteen 2020 verrattuna. Henkilöstön keski-ikä vuoden 2021 lopussa oli 46,1 vuotta.

Henkilöstömäärä 31.12	2017	2018	2019	2020	2021
Vakinaiset	610	612	619	585	580
Määräaikaiset	91	108	112	122	131
Työllistetyt	26	21	25	20	40
Yhteensä	727	741	756	727	751

Henkilöstökulut (32 846 561 euroa) kasvoivat 2,1 % vuoteen 2020 verrattuna. Varsinaiset palkat ja palkkiot kasvoivat 3,3 %, mutta henkilösivukulut laskivat 1,9 % vuodesta 2020.

Sairauspoissaolojen määrä pysyi vuoden 2020 tasolla. Sairauspoissaolo-% vuonna 2021 oli 4,2 %. Tarkempia tietoja henkilöstöstä on vuoden 2021 henkilöstökertomuksessa.

1.1.7 Ympäristöasiat

Hollolan kunnassa ympäristövalvonnan työ kohdistuu pääosin viranomaistoimintaan eikä nykyinen resursointi mahdollista laaja-alaista ja syvää erikoistumista ympäristönsuojelun eri osa-alueisiin. Vuoden 2021 toimintaan ja talouteen vaikuttivat myös henkilövaihdokset ja työpanosten osa-aikaisuudet. Ympäristönsuojelun edistämistehtäviä vietiin kuitenkin eteenpäin onnistuneesti hyödyntäen myös hankerahoituksia useissa toteutuksissa.

Hollola on mukana seudullisessa ilmanlaadun seurannassa, joka 2021 alkaneella sopimuskaudella on sisällöltään entistä kattavampi. Hollolan kunta on ollut mukana myös pohjaveden yhteistarkkailusuunnittelussa, jota Lahden kaupunki hallinnoi. Yhteistarkkailun laajentaminen Hollolan alueella 2023 alkaen tulee vaikuttamaan tulevien vuosien toimintaan ja talouteen. Vuoden aikana valmistui myös pohjaveden suojelusuunnitelman päivitys, jonka toteutukseen hyödynnettiin ELY:n myöntämää hankeavustusta.

Hollolan kunta rahoittaa Vesijärvisäätiötä vuosittain 70 000 eurolla, sekä tukee Jokitalkkarihanketta ja Vanajavesisäätiön toimintaa. Hollolan kunta liittyi 2021 myös Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen jäseneksi. Vähä-Tiilijärven tilan seuranta ja hoitokalastusta jatkettiin valmistuneen hoitosuunnitelman mukaisesti. Myös Työtjärven tilan parantaminen on käynnissä Vesijärvisäätiön yhteistyönä. Hedelmätarhan lammen kunnostuksen suunnittelu käynnistyi hankerahoitusta hyödyntäen. Vesistötyötä edistettiin Hollolan Vesistövisio 2025 –ohjelman mukaisesti osallistamalla työhön eri yhteistyötahoja ja vuoden aikana toteutettiin tai haettiin yhdessä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa avustusrahoitukseen perustuvia hankkeita. Kintterönsuon alueesta valmistui Helmi-hankkeen rahoitukseen kuuluva osuus toimenpiteistä yhteistyössä Lahden kaupungin kanssa ja alueen toimenpiteet jatkuvat edelleen hankkeessa laaditun hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisina tulevinakin vuosina.

Vieraslajeja torjuttiin kunnan omistamilta mailta ostopalveluna, keskittyen jättiputkiesiintymiin, joihin panostetaan myös seuraavina vuosina. Hollolan ympäristönsuojelu osti ympäristöneuvontaa Lahden kaupungilta ympäristöviikon koordinoinnin ja tiedotuksen sekä koulujen siivouspäivän osalta. Lisäksi Hollolan kunta on mukana seudullisen ympäristökatsauksen teossa.

Kunnan ilmastotyötä toteutettiin HINKU-verkoston ja KETS-sopimuksen lisäksi monissa eri muodoissa kunnan eri toiminnoissa. HINKU-kuntana Hollolan tavoitteena on vähentää hiilidioksidipäästöjä 80 % vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Työn tueksi on toteutettu sisäinen ilmasto-ohjelma, sekä kerätään 100-toimenpiteen listaa. Haasteena ilmastotyössä on saatavilla olevat resurssit, joihin kunta haki apua Ympäristöministeriön

hankehausta ja aloittaa hankkeen Päijät-Hämeen pienten kuntien kanssa. Hankeaika on 1.1.2022 - 31.5.2023. Kunnan ilmastotyöryhmä jatkaa palvelualueita yhdistävää työtä ja tavoitteena on tukea ilmastotyön jalkautusta kaikille aloille ja kunnan tasoille. Toimenpiteiden ilmastovaikutuksia on otettu huomioon 2021 vuoden talousarvion ja toiminnallisten tavoitteiden suunnittelussa ja raportoinnissa. Tämän tuloksia arvioidaan vuoden 2022 lopulla talousarviointien toteutumien yhteydessä.

Elinvoiman palvelualueella käynnistettiin koko kunnan kattavan hulevesien hallintasuunnitelman laatiminen. Suunnitelmassa on muodostettu kuva kunnan hulevesien hallinnan nykytilanteesta ja tavoitteista, alueen ominaispiireistä sekä ongelmakohteista ja niiden mahdollisista ratkaisuista. Hulevesisuunnittelua jatketaan laatimalla konkreettisempi Hollolan hulevesiohjelma vuoden 2022 aikana, miten hulevesienhallinnan tavoitteita ja toimenpiteitä lähdetään jalkauttamaan kunnassa käytännössä.

Vesihuoltolaitos laajentaa verkostoaan ja tarkkailee vaikutuksiaan vesistöihin

Hollolan vesihuoltolaitoksen tavoitteena on viemäroidä yhdyskuntakehityksen tarpeen sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta tärkeiden alueiden jätevedet. Viemäriverkostoa laajennettiin vuoden 2021 aikana noin 1,2 km. Jätevesiä käsiteltiin yhteensä 1 239 000 m³, josta pääosa Lahden Ali-Juhakkalan ja Kariniemen jätevedenpuhdistamoissa ja noin 6 % Hämeenkosken puhdistamolla. Jäteveden käsittely on täyttänyt kaikki puhdistamoille ympäristöluvuissa asetetut puhdistusvaatimukset. Käsiteltyjen jätevesien vaikutuksia vesistöissä tarkkaillaan säännöllisesti. Vesihuoltolaitos toteuttaa lisäksi viemäriverkostojen, pumppaamoiden ja jätevedenpuhdistamon saneeraus- ja riskienhallinnan toimenpiteitä, joiden tavoitteena on osaltaan ympäristönsuojelu.

Ympäristötilinpäätös

Hollolan kunnassa laadittuun ympäristötilinpäätökseen on koottu ympäristöön liittyvät tuotot, kulut ja investoinnit. Tuottoja syntyi viime vuonna n. 2,2 milj. euroa pääosin jätevesimaksuista. Kokonaiskustannukset olivat 2,3 milj. euroa, kun huomioidaan ympäristöperusteiset verot ja veronluonteiset maksut sekä korkokustannukset. Pääosa kustannuksista aiheutui Jäteveden puhdistuksesta ja viemäriverkon kunnossapidosta. Investointeja syntyi 1,3 milj. euroa viemäriverkoston osalta.

YMPÄRISTÖTILINPÄÄTÖS 2021

1 000 €	Tuotot	Kulut	Investoinnit
1. Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu	0,0	79,0	0,0
2. Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	2 118,9	1 675,4	1 334,8
3. Jätehuolto ja roskaantumisen ehkäisy	0,0	0,0	0,0
4. Maaperän ja pohjaveden suojelu	29,3	44,1	0,0
5. Melun ja tärinän torjunta	0,0	0,0	0,0
6. Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu	12,2	18,9	0,0
7. Ympäristönsuojeluun liittyvät viranomaistehtävät	19,5	172,1	0,0
8. Ympäristönsuojelun edistäminen	0,0	4,8	0,0
Yhteensä	2 179,9	1 994,3	1 334,8
9. Ympäristöperusteiset verot ja veronluonteiset maksut		16,7	
Korkokulut		302,7	
Ympäristövaraukset		0,0	
YMPÄRISTÖKULUT YHTEENSÄ		2 313,7	

1.1.8 Muut ei taloudelliset asiat

Kunnanhallitus on 15.5.2017 hyväksynyt ohjeen kestävien toimintaperiaatteiden edistämiseksi. Ohjeessa kunta sitoutuu kestävien toimintaperiaatteiden ylläpitämiseen ja kieltää sekä suoran että epäsuoran lahjonnan kaikissa muodoissaan. Kunta edellyttää toimintaperiaatteisiin sitoumusta kaikilta työntekijöiltään ja luottamushenkilöiltä, myös tytäryhtiöidensä osalta. Ohjeessa on käyty läpi korruption ja lahjonnan tunnusmerkistöä, ohjeita yleisimpien tilanteiden tulkintoihin sekä toimintamalli mahdollisten rikkomusten osalta.

Kestävän toimintaperiaatteen edistäminen perustuu rehellisyyden, läpinäkyvyyden ja vastuullisuuden perusarvoihin. Kunta pyrkii luomaan ja ylläpitämään keskinäiseen luottamukseen perustuvaa toimintakulttuuria, jossa edistetään hyvää hallintoa, ei suvaita lahjontaa eikä väärinkäytöksiä. Kestävien toimintaperiaatteiden edistämistä koskeva ohje luo pohjaa periaatteiden ymmärtämiseen ja eri tilanteiden arviointiin, mutta samalla kunta sitoutuu edistämään hyvää hallintoa ja ehkäisemään väärinkäyttöä arvojen, menettelytapojen, toimintojen, koulutuksen ja neuvonnan kautta.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kunnanhallitus vastaa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kunnanvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden pohjalta. (KuntaL 14 §, 39 §) Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Kuvaus säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisesta

Toimivalta on säädelty hallintosäännössä ja tehtäväkuvauksissa ja niitä on noudatettu. Tilikaudella voimassa ollut hallintosääntö astui voimaan 1.1.2021 alkaen.

Lakisääteisten tehtävien tai niihin liittyen tehtävien toteuttamisessa ei ole havaittu merkittäviä puutteita eikä kunnan toimintaan ole kohdistunut merkittäviä valituksia. Säännöksiä ja päätöksiä on pääosin noudatettu.

Kunnan palvelualueille ei ole kohdistunut oikeudenkäyntiprosesseja vuonna 2021 eikä tietoon ole tullut viranomaistoiminnastamme johtuvia sanktioita tai huomautuksia. Työllisyyspalveluiden toiminnasta kuntakokeilun osalta on viime vuonna jätetty valitus aluehallintovirastolle. Kunta on antanut vastineen asiasta, mutta päätöstä kantelusta ei vielä ole. Kunnan vastineessa on todettu, että toiminta on ollut moitteetonta.

Elinvoiman palvelualueella käsitellään joitakin asiatyyppejä, joihin liittyy vakuusmenettelyjä. Erityisesti ympäristövalvonnan lupa-asioihin liittyvien vakuuksien osalta on edelleen tarve kehittää toimintatapoja, jotta voidaan turvata yhdenmukaisuus ja riittävä asiantuntemus mm. vakuussummien määrittelyn, hyväksyttävien vakuuslajien ja vakuuksien käsittelyvaiheiden osalta. Vakuuksien tarkentamistarve liittyy myös infran rakennusprojekteihin. Vakuuksiin liittyviä ohjeita ja toimintatapoja kehitetään yhdessä konsernipalveluiden kanssa.

Hyvinvoinninpalvelualueen toiminta on pääosin lakisääteistä toimintaa, jota ohjataan valtion ja kunnan omin viranomaismääräyksin ja päätöksin. Merkittäviä puutteita ei ole kohdentunut hyvinvoinnin palvelualueen toimintaan vuoden 2021 aikana.

Kuvaus tavoitteiden toteutumisesta, varojen käytön valvonnasta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyydestä ja luotettavuudesta

Tavoitteiden asettamisessa tai määrärahojen budjetoinnissa ei ole tapahtunut olennaisia virheitä. Korona pandemian aallot vuoden aikana asettivat haasteita talouden ennustamiseen. Pandemian vaikutuksia pystyttiin kuitenkin aikaisempaa vuotta tarkemmin kuitenkin arvioimaan.

Talouden raportointi uudistettiin vuoden 2021 aikana. Osavuosikatsausten sisältö yhtenäistettiin ja toiminnallisista tavoitteista raportointiin jokaisen osavuosikatsauksen yhteydessä. Osavuosikatsausten yhteydessä tunnistettiin mahdolliset poikkeamat, joista tehtiin tarvittavat muutokset talousarvioon. Osavuosikatsaus annettiin tammi-huhtikuun ja tammi-elokuun tilanteista. Kuntatieto-ohjelman mukainen viranomaisraportointi laadittiin kvartaaleittain. Palvelualueiden toteutumien seuranta ja varojen käytön valvonta toteutui ohjeiden mukaisesti. Talousarvion muutospaineita tunnistettiin vuoden aikana ja niiden osalta reagoitiin.

Sosiaali- ja terveystalouden menojen kehityksen arvioiminen oli vuoden aikana äärimmäisen hankalaa. Heinäkuussa menojen muutos aikaisempaan vuoteen verrattuna oli peräti +7,7 % ja vielä marraskuussa +5,6 % (+3,7 milj. euroa). Menokasvu jäi lopulta kuitenkin koronatuikien myötä vain 1,3 %:iin. Talousarvioon nähden menot alittuivat yli 3,0 milj. euroa.

Hyvinvoinnin palvelualueella tehdyt muutokset talousarvioon aiheutuivat varhaiskasvatuksen-1.8.2021 voimaan tulleesta lakimuutoksesta sekä korona -pandemian aiheuttamien tilojen sulkemisten vaikutuksista vapaa-aikapalveluiden tuloihin. Budjetoinnissa ei ole tapahtunut virhettä tai toimivalta olisi ylitetty varojen käytössä.

Elinvoiman palvelualueella talousarvion mukaisten määrärahojen käyttöä on seurattu aktiivisesti talouspalveluiden ohjeiden mukaan, ja siitä on raportoitu elinvoimavaliokunnalle. Toiminnalliset tavoitteet toteutuvat pääsääntöisesti, poikkeuksia on. Ne tavoitteet, joissa on poikkeamia toteutuvat uudelleenajoituksen mukaan. Elinvoiman palvelualueen talous toteutui kokonaisuudessaan budjetin mukaisesti toimintakatteen ollessa n. 40 t euroa budjetoitua pienempi.

Arvio merkittävimmistä riskeistä

Merkittävimmät riskit ovat vuonna 2021 olleet kiinteistöissä, sopimusten hallinnassa, henkilöstössä, rahoituksessa ja tietojärjestelmissä sekä tietoturvasa.

Kiinteistöihin liittyviä riskejä ovat sisäilmaongelmat, ilkivalta- ja vesivahinkoriskit sekä taloudelliset riskit, jotka on arvioitu liittyvän investointihankkeiden toteutusvaiheen ongelmiin ja investointi- ja käyttötalousmäärärahojen riittävyteen (kustannustenhallinta).

Sopimustenhallinnan osalta on edelleen olemassa riskejä. Riskeiksi on tunnistettu mm. sopimusosaamisen, tilaaja- ja hankintaosaamisen ja sopimusten laadinnan ja seurannan puutteet. Myös sopimusten puuttuminen on tunnistettu riskiksi. Sähköisillä järjestelmillä voidaan hallita riskejä osittain.

Henkilöriskien osalta kunnan avainhenkilöriskit on tunnistettu. Henkilöstöriskeihin kuuluvaksi on tunnistettu henkilöstön jaksaminen. Poikkeusolojen vuoksi henkilöriskit ovat nousseet merkittävästi. Henkilöstön jaksaminen poikkeusoloissa on korostunut. Työturvallisuuteen liittyvät riskit ovat lisääntyneet etätyön johdosta. Työturvallisuuteen liittyviin riskeihin ja niiden hallintaan on panostettu mm. työturvallisuuskoulutuksella, riskikartoituksella sekä sähköisellä ilmoitusjärjestelmällä. Työntekijöille hankittiin vuonna 2020 etätyövakuutus.

Rahoitukseen ja tietojärjestelmiin kohdistuvat riskit on tunnistettu. Tietojärjestelmäriskit kohdentuvat yksittäisten laitteistojen hajoamiseen, tietoliikenneyhteyksien katkeamiseen ja tietoturvariskeihin tai ohjelmien toimimattomuuteen tai soveltumattomuuteen, mutta myös uusien ohjelmien käytön osaamiseen. Tietosuojan osalta kohdistettiin vuonna 2021 sähköinen koulutus kaikille kunnan työntekijöille.

Tarve rahoitusriskien hallintaa koskevien ohjeiden ja periaatteiden päivitykselle on tunnistettu vuoden aikana. Ohjeet tullaan päivittämään vuoden 2022 aikana. Rahoitukseen liittyvistä riskeistä korkoriski on korkotason muutoksesta aiheutuvaa epävarmuutta. Koronapandemia ja Ukrainan tilanne heijastuvat rahoitusmarkkinoille. Kunnan maksuvalmiutta nostettiin vuonna 2020 pitkäaikaisin lainoin. Lainasalkkuun liittyviä korkoriskejä hallinnoidaan suojauksilla.

Vahinkoriskeihin on varauduttu kattavalla vakuutusturvalla.

Kuvaus riskienhallinnan järjestämisestä

Hollolan kunnassa on olemassa riskienhallinnan toimintamalli ja sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on ohjeistettu mm valtuuston hyväksymällä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteasiakirjalla. Kunnalla on käytössään WPro -ohjelma työturvallisuuden parantamiseksi ja vaaratilanteiden ilmoittamista varten.

Palvelualueilla on osana talousarvion laadintaa arvioitu riskejä, jonka pohjalta on laadittu riskienhallintasuunnitelmat. Suurimpina riskeinä kunnassa on todettu mm. kiinteistöt ja rakennukset sekä toisaalta henkilöriskit (asiakkaat ja henkilöstö). Molempien em. riskikohteiden osalta riskienhallintatyö on jatkuvaa. Henkilöstö on vakuutettu lakisääteisen tapaturmavakuutusjärjestelmän kautta ja asiakkaat (lähinnä lapset ja nuoret) vapaaehtoisella ryhmätapaturmavakuutuksella. Riskienhallintasuunnitelmaa tarkistetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä.

Riskien hallintakeinojen toteutumisesta raportoidaan osana toteutumaseurantaa. Samalla arvioidaan suunniteltujen riskienhallintatoimenpiteiden ajanmukaisuus. Riskienhallintatoimet on myös vastuutettu.

Rakennuksiin liittyvien riskien hallintatoimenpiteinä ovat vakuuttaminen ja säännölliset tarkastukset.

Vesihuoltolaitokselle on laadittu vesihuoltolain mukainen suunnitelma häiriötilanteiden varalle.

Hankintatoimen riskienhallinnan työvälineenä käytetty Cloudia-järjestelmän avulla voidaan vähentää tarjouspyynnön laadinnan virheitä.

Tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvien riskien hallintaa on viime vuosina panostettu koko henkilökunnalle suunnattujen tietosuojaan liittyvien koulutusten kautta.

Valmiusjohtoryhmä kokoontuu säännöllisesti ja kunnassa järjestettiin myös valmiusharjoitus v. 2021. Koronapandemian aikana on toiminut poikkeusolojen johtoryhmä. Kunnanjohtajan toimivaltaa on poikkeusolojen aikana nostettu, jotta on varmistettu organisaation toimintakyky nopeasti muuttuvissa tilanteissa.

Tapaturmien kehitys

Osana riskienhallintaa arvioidaan myös tapaturmien kehitystä. Työtapaturmia sattui 53 kpl, joista työmatkatapaturmia oli 11 kpl. Tapaturmien kokonaismäärä on edelliseen vuoteen verrattuna jonkin verran noussut.

	2017	2018	2019	2020	2021
Työtapaturmat	39	45	32	24	42
Työmatkatapaturmat	10	17	11	10	11
Yhteensä	49	62	43	34	53

Kuvaus omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonnasta

Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonnasta ei ole tullut erityisiä ongelmia vuoden 2021 aikana. Hankintaprosesseihin tulee edelleen ja jatkossakin kiinnittää huomiota. Tällä hetkellä kunnassa on käytössä hajautettu hankintavastuu malli, jolloin palvelualueet vastaavat itse omista hankinnoistaan. Palvelualueilla hankinnoista vastaa sellaiset toimijat, joilla ei ole riittävää hankinta-asiantuntijuutta, eikä pääasiallisten työtehtävien vuoksi myöskään kilpailutusten valmisteluun tarvittavaa aikaresurssia. Riskienhallinnan näkökulmasta tilanne on erityisen vaikea. Tilannetta osin helpottaa puitesopimukset, mutta ne eivät kuitenkaan kata läheskään kaikkia palvelualueiden hankintatarpeita.

Hankintamenettelyissä ei ole todettu olennaisia puutteita. Kunnalla on käytössään sähköinen hankintajärjestelmä hankintoja koskevien riskien pienentämiseksi. Hankintaohjeet on uusittu vuonna 2019 ja ne tullaan päivittämään vuoden 2022 aikana.

Kuvaus sopimustoiminnasta

Sopimusten hallinnoinnin ja valvonnan osalta riskejä on edelleen olemassa. Sopimustoiminnassa haasteena on sopimusten sisällön aukottomuuden varmistaminen. Tähän käytetään tarvittaessa ulkopuolisia alan asiantuntijoita. Sopimukset pyritään laatimaan aina kunnan toimesta, jotta varmistettaisiin kunnan asema sopimusosapuolena. Cludia-järjestelmän hyödyntäminen helpottaa myös sopimushallintaa.

Cludia-järjestelmän lisäksi hankintojen kilpailuttamista ja hankintoihin liittyviä riskejä vähentää kunnan mukana olo mm. KL Kuntahankintojen sekä Kuntapron puitesopimuksissa. Näiden puitesopimusten hankintoja ei tarvitse kilpailuttaa. Tarvittaessa hankintaprosesseihin liittyviä riskejä pienennetään käyttämällä ulkopuolista hankinta-asiantuntijaa.

Kunnassa on käytössä sähköinen sopimustenhallintaohjelma, josta vuosittain seurataan mm. sopimusten vanhentumisaikoja. Sopimusten laadinnassa ja sopimusneuvotteluissa käytetään tarpeen mukaan ulkopuolisen asiantuntijoiden apua.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Hollolan kunnassa ei ole omaa sisäisen tarkastuksen yksikköä eikä sisäistä tarkastusta ole myöskään tähän mennessä hankittu ostopalveluna. Ostopalveluina hankitaan vain lakisääteinen ulkoinen tarkastus. Sisäisen valvonnan kehittäminen ja sisäisen tarkastuksen järjestäminen on otettu osaksi uutta strategista ohjelmaa. Ohjelma tulee hyväksyttäväksi valtuustolle keväällä 2022.

Keskeiset johtopäätökset

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen ja toteutuminen on Hollolan kunnassa hyvällä tasolla. Ohjeet ja säännökset ovat ajan tasalla, riskejä arvioidaan säännöllisesti ja niiden hallintaan on sovittu keinot, joiden toteutumista seurataan. Toimivaltaa koskevat säädökset ovat ajan tasalla ja hallintosääntö on ajantasalla.

Poikkeusolot jatkuivat vuonna 2021. Poikkeusolojen johtoryhmän ripeä toiminta ja vuoropuhelu eri viranomaisiin on edesauttanut poikkeusoloista selviämistä. Organisaatiossa on pystytty reagoimaan nopeasti erilaisiin muutoksiin toimintojen osalta. Ajantasaiset toimintaohjeet ja viestinnän merkitys osana riskienhallintaa on myös korostunut.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi tulee jatkossa kiinnittää huomiota viestintään ja ohjeistukseen etenkin poikkeustilanteiden osalta sekä riskien säännölliseen seuraamiseen akuuteissa tilanteissa. Valmiusharjoituksilla voidaan harjoitella poikkeustilanteita pienemmällä ryhmällä, mutta olennaista on myös koko organisaation toimintakyky poikkeustilanteissa. Akuuteissa tilanteissa riskit usein muuttuvat nopeasti ja on tärkeää tunnistaa tällaisissa tilanteissa erilaiset riskit.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

TULOSLASKELMA	2021	2020
	Milj.€	Milj.€
Toimintatuotot	14,25	12,63
Valmistus omaan käyttöön	0,07	0,08
Toimintakulut	-141,07	-136,34
Toimintakate	-126,75	-123,63
Verotulot	99,70	98,23
Valtionosuudet	43,57	48,25
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,00	0,01
Muut rahoitustuotot	0,99	1,15
Korkokulut	-0,21	-0,33
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Vuosikate	17,30	23,68
Poistot ja arvonalentumiset	-8,96	-9,50
Satunnaiset erät	1,43	0,00
Tilikauden tulos	9,77	14,18
Poistoeron lisäys (-), vähennys (+)	0,03	0,01
Varausten lisäys (-), vähennys (+)	-9,70	-6
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,09	8,19
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut %	10,1	9,3
100*Toimintatuotot/ (Toimintakulut- Valmistus omaan käyttöön)		
Vuosikate/Poistot, %	193,1	249,4
100*Vuosikate/Poistot		
Vuosikate €/asukas	750	1 018
Asukasmäärä	23 087	23 262

Tuloslaskelman toimintakate (=nettomenot) ilmoittaa, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Toimintakate heikkeni edellisestä vuodesta 2,5 %:ia. Toimintatuotot kasvoivat 1,1 milj. euroa. Toimintatuottojen kasvu aiheutuu hanke- ja avustustulojen kasvusta. Toimintakulut kasvoivat 3,5 milj. euroa. Menokasvussa näkyy hanke- ja avustustuloja vastaava menokasvu.

Tilikauden tulos on 9,8 milj. euroa positiivinen. Alkuperäinen talousarvio laadittiin 0,6 milj. euroa alijäämäiseksi. Valtuuston hyväksymien talousarviomuutosten jälkeen talousarvio oli n. 3,9 milj. euroa ylijäämäinen. Suurimmat poikkeamat alkuperäisestä talousarviosta aiheutuivat sotemenoista (3,2 milj. euroa) sekä KOy Harmaalepän purusta aiheutuneesta satunnaisesta myyntivoitosta (1,4 milj. euroa).

Verorahoitus

Verotulot kasvoivat yhteensä 1,5 milj. euroa eli 1,5 %. Kunnallisveroja kertyi 88,8 milj. euroa eli n. 0,7 milj. euroa vähemmän kuin edellisellä vuonna. Tuloveroprosentti pysyi ennallaan ollen 21 %. Kiinteistövero kertyi 5,8 milj. euroa eli n. 0,5 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2020. Kiinteistöverojen kertymän muutos edellisestä vuodesta aiheutui verotuksen joustavan valmistumisesta. Osa vuoden 2020 kiinteistöveroista erääntyi vasta alkuvuonna 2021. Yhteisövero kertyi 5,1 milj. euroa eli 1,7 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2020. Yhteisöverokertymää nosti kuntien jako-osuuden tilapäinen korottaminen osana valtion koronatukipakettia sekä varhaiskasvatusmaksulain muutoksen kompensointi kunnille.

Verotulot	2021	2020	Muutos	%
Kunnan tulovero	88 832 680	89 541 719	-708 456	-0,8%
Kiinteistövero	5 757 705	5 283 935	473 771	9,0%
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 109 594	3 405 674	1 703 337	50,0%
Yhteensä	99 699 980	98 231 328	1 468 652	1,5%

Haasteet verotulojen ennustamisessa jatkuivat vuoden 2021 aikana. Koronaviruksen aiheuttamia vaikutuksia talouteen ja etenkin verorahoitukseen oli edelleen hankalaa arvioida niin valtion kuin yksittäisen kunnan tasolla. Ennusteiden osalta oltiin kuitenkin huomattavasti aikaisempaa vuotta varovaisempia ja ennusteet heiluivat vähemmän pandemian aaltojen vaikutuksista.

Alla olevassa taulukoissa on esitetty kunnallisveron tilitykset vuosina 2020—2021.

Kuukausi	V. 2020	Muut	Yhteensä	Kum.yht.	V. 2021	Muut	Yhteensä	Kum.yht.	-%
Tammi	72,0	8 424,7	8 496,7	8 496,7	76,4	9 251,9	9 328,3	9 328,3	9,8
Helmi	6 586,8	1 537,0	8 123,7	16 620,4	6 834,0	1 300,0	8 133,9	17 462,2	5,1
Maalis	6 909,3	290,9	7 200,2	23 820,6	7 231,7	395,1	7 626,7	25 088,9	5,3
Huhti	7 032,3	202,5	7 234,9	31 055,4	7 644,8	255,2	7 900,1	32 989,0	6,2
Touko	7 525,4	117,6	7 643,0	38 698,5	8 213,3	154,5	8 367,8	41 356,8	6,9
Kesä	6 933,0	82,0	7 015,0	45 713,5	7 536,7	117,8	7 654,5	49 011,2	7,2
Heinä	7 948,6	-77,7	7 870,9	53 584,4	8 525,6	-105,4	8 420,3	57 431,5	7,2
Elo	7 422,0	-2 067,9	5 354,1	58 938,5	7 755,8	-2 324,7	5 431,1	62 862,7	6,7
Syys	6 841,2	-1 774,8	5 066,4	64 005,0	7 208,8	-2 254,0	4 954,8	67 817,5	6,0
Loka	7 586,4	-0,4	7 586,0	71 591,0	6 277,3	202,6	6 479,9	74 297,4	3,8
Marras	7 427,8	2 532,2	9 960,0	81 551,0	7 732,3	90,0	7 822,3	82 119,7	0,7
Joulu	8 258,3	-268,2	7 990,1	89 541,0	6 742,2	-29,2	6 713,0	88 832,7	-0,8
Yhteensä	80 543,3	8 997,8	89 541,0	89 541,0	81	7 053,8	88 832,7	88 832,7	-0,8

Kiinteistöveroprosentit	2020	2021
Vakinaiset asuinrakennukset	0,55	0,55
Muut kiinteistöt ja maapohja	1,15	1,15
Loma-asunnot	1,10	1,10

Valtionosuudet

Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta myönnetään kunnille mm. erikoissairaanhoidon, terveydenhuollon, sosiaali-, opetus- ja kulttuuritoimen palvelujen järjestämiseen. Valtionosuuden laskennallinen peruste muodostuu ikärakenteen, sairastavuuden ja muiden laskennallisten kustannusten määräytymiskäytännön perusteella. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät myös lisäosat, valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset, verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus sekä vuonna 2020 omaksi eräksi eriytetty verotulomenetysten kompensatio.

Valtionosuudet vähenivät vuonna 2021 n. 4,7 milj. euroa eli n. 9,7 %. Muutos aiheutuu vuoden 2020 valtion kertaluonteisesta koronatuukipaketista. Peruspalvelujen valtionosuuksien kautta koronatukea kertyi vuonna 2020 n. 6,3 milj. euroa ja verotulomenetysten kompensatioiden kautta n. 0,5 milj. euroa eli yhteensä n. 6,8 milj. euroa. Vuonna 2021 koronatukea myönnettiin kunnille avustusten ja yhteisöveron jako-osuuden noston kautta.

Valtionosuudet	2020	2021	Muutos	%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	36 059 342	32 607 495	-3 451 847	-9,6%
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-4 557 126	-4 395 234	164 588	3,6%
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	6 796 348	5 523 864	-1 272 484	-18,7%
Verotulomenetysten kompensatiot	9 959 058	9 836 472	-122 586	-1,2%
Yhteensä	48 259 642	43 572 597	-4 682 329	-9,7%

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Vuosikate heikkeni edelliseen vuoteen nähden 26,9 % (6,4 milj. euroa) ollen 17,3 milj. euroa. Vuosikate/poistot –tunnusluvun arvo on 193,1 % (v. 2020 249,4 %). Asukaskohtainen vuosikate oli 750 euroa/asukas.

Rahoituserät

Rahoituskulujen osalta merkittävin erä on lainojen korot n. 0,2 milj. euroa. Lainojen korot vähenivät alhaisen korkotason, lainojen uudelleen rahoitusten ja korkosuojausten myötä. Rahoitustuottojen osalta merkittävimmät tuotot ovat osinkotuotot, joita saatiin poikkeuksellisen paljon PHP:n ylimääräisen osingonjaon takia. Osinkotuottoja kertyi yhteensä 1,0 milj. euroa.

Poistot ja arvonalennukset

Poistoja ja arvonalennuksia kirjattiin n. 9,0 milj. euroa. Vuonna 2020 poistot ja arvonalennukset olivat yhteensä n. 9,5 milj. euroa. Poistosuunnitelma päivitettiin vuoden 2020 aikana. Käyttöomaisuus käytiin päivityksen yhteydessä läpi, jonka seurauksena taseesta alaskirjattiin epäkuranttia omaisuutta yhteensä 0,9 milj. euron arvosta. Tämän johdosta poistot vähenivät vuoteen 2021 verrattuna. Vuosikate riitti kattamaan poistoista 193,1 %.

Tilikauden ylijäämä

Vuosi 2021 toteutui arvioitua vahvempana. Tilikauden ylijäämä on 95 t euroa, mikä vahvistaa taseen edellisten tilikauden ylijäämää. Tilikauden ylijäämästä on tehty 9,7 milj. euron investointivaraukset uimahallin ja katuhankkeiden osalta.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA	TP 2021	TP 2020
	Milj. €	Milj. €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	17,30	23,68
Satunnaiset erät	1,43	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-1,58	-0,09
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-13,02	-18,81
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,09
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	1,72	0,23
Toiminnan ja investointien rahavirta	5,85	5,10
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	0,13	-0,01
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-0,07
Antolainasaamisten vähennykset	0,13	0,07
Lainakannan muutokset	-8,09	4,95
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	19,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8,09	-11,05
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-3,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	-0,26	-1,81
Rahoituksen rahavirta	-8,22	3,13
Rahavarojen muutos	-2,37	8,23
Rahavarat 31.12.	15,67	18,04
Rahavarat 01.01.	18,04	9,81
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirta kertymä		
5 vuodelta, milj. eur	22,98	20,02
Investointien tulorahoitus, %	132,96	126,52
Laskennallinen lainanhoitokate	3,75	4,23
Lainanhoitokate	2,11	2,11
Kassan riittävyys pv	35,21	39,51
Asukasmäärä	23 087	23 262

Kunnan toiminnan rahoitusta tarkastellaan rahoituslaskelmalla ja siitä laskettavilla tunnusluvuilla. Tuloslaskelmaan verrattuna rahoituslaskelmassa käsitellään kunnan varsinaisen toiminnan lisäksi myös investoinnit ja rahoitustoiminta. Keskeinen talouden tasapainon mittari on vuosikatteen riittävyys investointien rahoittamiseen, jota seurataan investointien tulorahoitusprosentin avulla. Investointien tulorahoitusprosentti -tunnusluvun arvo vahvistui edellisestä vuodesta ollen 133 % (v. 2020 127 %).

Investoinnit

Investointien bruttomenoit olivat n. 13,0 milj. euroa (v. 2020 bruttoinvestoinnit 18,8 milj. eur). Investointimenoista talonrakennushankkeiden osuus oli 6,6 milj. euroa. Uuden sosiaali- ja terveyskeskuksen rakentamiskustannukset olivat vuoden 2021 osalta n. 5,7 milj. euroa. Kunnallistekniikkaa rakennettiin 3,1 milj. eurolla ja vesihuoltoa 3,0 milj. eurolla mm. Perhoslehdon ja Kiventöyryn alueilla.

Lainat

Uutta pitkäaikaista lainaa ei nostettu lainkaan tilikautena. Vanhoja lainoja lyhennettiin 8,1 milj. euroa. Lainanhoitokykyä kuvaavan tunnusluvun arvo säilyi aikaisemman vuoden tasolla ollen 2,11. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

	2021	2020		2021	2020
VASTAAVAA	Milj. €	Milj. €	VASTATTAVAA	Milj. €	Milj. €
PYSYVÄT VASTAAVAT	149,61	145,79	OMA PÄÄOMA	90,44	90,44
Aineettomat hyödykkeet	7,49	7,80	Peruspääoma	65,88	65,88
Aineettomat oikeudet	0,02	0,04	Edellisten tilikausien ylijäämä	24,47	16,37
Muut pitkävaikutteiset menot	7,46	7,76	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,09	8,19
Aineelliset hyödykkeet	126,84	122,89	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	20,68	11,01
Maa- ja vesialueet	25,39	25,74	Poistoero	4,98	0,01
Rakennukset	55,13	43,07	Vapaaehtoiset varaukset	15,70	11,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	42,38	43,85	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0,19	0,19
Koneet ja kalusto	0,97	1,61	Lahjoitusrahastojen pääomat	0,19	0,19
Muut aineelliset hyödykkeet	0,03	0,03	VIERAS PÄÄOMA	59,33	66,87
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2,94	8,60	Pitkäaikainen	41,71	49,35
Sijoitukset	15,26	15,11	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	29,56	37,34
Osakkeet ja osuudet	13,18	13,34	Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	11,24	11,25
Muut lainasaamiset	1,63	1,76	Siirtovelat	0,91	0,76
Muut saamiset	0,45	0,01	Lyhytaikainen	17,62	17,53
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,03	0,03	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7,78	8,09
Lahjoitusrahastojen varat	0,03	0,03	Saadut ennakot	0,13	0,02
VAIHTUVAT VASTAAVAT	21,03	22,69	Ostovelat	4,90	4,16
Saamiset	5,36	4,65	Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	0,58	0,69
Lyhytaikaiset saamiset	5,36	4,65	Siirtovelat	4,24	4,56
Myyntisaamiset	0,95	1,08	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	170,65	168,52
Muut saamiset	1,18	1,19			
Siirtosaamiset	3,23	2,38			
Rahat ja pankkisaamiset	15,67	18,04			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	170,65	168,52			

TASEEN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	65,17	60,21
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	37,58	42,02
Kertynyt yli/alijäämä, 1000 eur	24 561,86	24 560,89
Kertynyt yli/alijäämä, eur/asukas	1 063,88	1 055,84
Lainakanta 31.12., €/asukas	1 617,22	1 952,98
Lainakanta 31.12. 1000 €	37 336,76	45 430,11
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	57 933,36	67 180,25
Lainat ja vuokravastuut/asukas	2 509,35	2 887,98
Lainasaamiset 31.12. 1000 €	1 631,06	1 759,56
Asukasmäärä	23 087	23 262

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Omavaraisuusastetta (65,17 %) kuvaava tunnusluku parantui hieman edelliseen vuoteen nähden (60,21 % v. 2020). Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. Alle 50 %:n omavaruusaste merkitsee kuntataloudessa suurta velkarasitetta.

Suhteellista velkaantuneisuus -tunnusluku (37,58 %) on hieman parantunut. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Lainakanta oli vuoden lopussa yhteensä 37,3 milj. euroa ja se väheni n. 8,1 milj. euroa. Lainakannan määrään on merkittävästi vaikuttanut leasingrahoituksella toteutetut kiinteistöinvestoinnit.

Asukaskohtainen lainamäärä supistui 1 617 euroon (vuonna 2020 lainamäärä/asukas 1 953 euroa).

1.3.4 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulot- ja menot kattavat varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

KUNNAN KOKONAISTULOT JA MENOT 2021

TULOT	Milj. €	
Toiminta		
Toimintatuotot	14,25	8,9 %
Verotulot	99,70	62,2 %
Valtionosuudet	43,57	27,2 %
Korkotuotot	0,00	0,0 %
Muut rahoitustuotot	0,99	0,6 %
Satunnaiset tuotot	1,43	0,9 %
Tulorahoituksen korjaukset		
- Pysyvien vastaavien hyöd. luovutusvoitot	-1,59	-1,0 %
Investoinnit		
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	1,72	1,1 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennys	0,13	0,1 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,0 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,0 %
Kokonaistulot yhteensä	160,20	100,0 %

MENOT	Milj. €	
Toiminta		
Toimintakulut	141,07	86,9 %
- Valmistus omaan käyttöön	-0,07	0,0 %
Korkokulut	0,21	0,1 %
Muut rahoituskulut	0,00	0,0 %
Tulorahoituksen korjaukset		
- Pysyvien vastaavien hyöd. tappiot	-0,01	0,0 %
Investoinnit		
Investointimenot	13,02	8,0 %
Rahoitustoiminta		
Antolainauksen lisäykset	0,00	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	8,09	5,0 %
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,0 %
Kokonaismenot yhteensä	162,31	100,0 %

1.4 Konsernin toiminta ja talous

1.4.1 Hollolan kuntakonserni ja konserniyhteisöjen toiminnan ohjaus

Hollolan kunnan kuntakonserniin kuuluivat vuonna 2021 seuraavat kunnan määräysvallassa olevat tytäryhteisöt:

- o Hollolan Asuntotalot Oy (100 %)
- o Hollolan Tilapalvelu Oy (100 %)
- o Asunto Oy Tervasmiiilu (88,08 %)
- o Kiinteistö Oy Harmaaleppä (61,40 %), selvitystila 3.8.2021

Kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

- o Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä
- o Koulutuskeskus Salpaus –kuntayhtymä
- o Päijät-Hämeen liitto
- o Hollolan-Lahden vesilaitoskuntayhtymä
- o Eteva kuntayhtymä

Hollolan kunnan konserniyhteisöjä ohjeistetaan konserniohjeilla, talousarviolla sekä johtosäännöillä. Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Yhtiökokousedustajille ja kuntaa eri yhteisöjen hallituksissa edustaville henkilöille on annettu kunnanhallituksessa tai konsernijaostossa ohjeistus vuosittain.

Konserniohjeilla varmistetaan Hollolan kunnan hyväksymän omistajapolitiikan ja asetettujen tavoitteiden toteutus sekä yhtenäistetään konsernin toimintakulttuuria ja käytäntöjä. Konserniohjeistus sisältää ohjeet mm. tytäryhteisöjen tiedonantovelvollisuutta koskien. Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tarkoituksena on yhdenmukaistaa menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kunnan ja kuntakonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Vuonna 2021 Konserniohjeen ja hallintosäännön mukaan kunnassa on konsernijaosto. Vuoden 2021 alusta voimaan tulleen hallintosäännön mukaan konsernijaoston perustamisesta päättää kunnanhallitus. Erillistä konsernijaostoa ei kunnallisvaalien jälkeen enää perustettu vaan tehtävistä on vastannut kunnanhallitus.

Konsernijaoston tehtäviin kuului mm.

- päättää konserniohjauksen ja -valvonnan järjestämisestä, konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan organisoinnista sekä yhteisöille, joissa kunnalla on määräysvaltaa, asetettavista erillisistä tavoitteista ja taloudellisen aseman ja tavoitteiden seurannasta sekä raportoi näiden tavoitteiden toteutumisesta valtuustolle
- päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja riskien ennakoinnista konserniyhteisöjen osalta
- päättää omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle
- päättää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisesta työnjaosta
- päättää toimenpiteistä, joihin tulee ryhtyä vuosittaisen omistajaohjauksen tuloksellisuuden arvioinnin ja kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta
- antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa
- nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä
- nimeää yhtiökokousedustajat (pl. PHHYKY) sekä edustajat muiden yhteisöjen kokouksiin ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.
- nimeää kuntayhtymäkokousedustajat
- nimeää edustajat säätiöihin
- päättää Hollolan Tilapalvelu Oy:n yhteistyöjohtoryhmästä, johon kuuluu kunnan johtoryhmä ja yhtiön toimitusjohtaja ja joka valvoo mm. investointiohjelman toteuttamista

1.4.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Vuoden 2021 aikana hyväksyttiin KOy Harmaalepän kiinteistökauppa. Yhtiön rakennusten myynnin jälkeen yhtiö asetettiin vapaaehtoiseen selvitystilaan yhtiön purkamiseksi. Jako-osuus kunnan omistamia osakkeita vastaan maksettiin joulukuussa 2021. Yhtiön purusta syntynyt satunnainen 1,4 milj. euron myyntivoitto paransi kunnan tilikauden tulosta.

Uusi sosiaali- ja terveyskeskus valmistui loppu vuodesta 2021. Reilu 14 milj. euron investoinnilla turvataan peruspalveluiden tuotanto kuntakeskuksessa.

Eduskunta hyväksyi sote- ja pelastustoimen uudistuksen keskeiset lait kesäkuussa 2021. Lait tulevat voimaan porrastetusti. Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.7.2021. Aluevaalit järjestettiin alkuvuodesta 2022. Osa säännöksistä astui voimaan 1.3.2022 uusien aluevaltuustojen aloittaessa toimintansa. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kokonaisuudessaan hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen.

Sote-uudistus on Suomen historian yksi merkittävimmistä hallinnollisista uudistuksista. Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä 21 hyvinvointialueelle. Muutoksella on suuret vaikutukset konsernin toimintaan ja talouteen. Hyvinvointikuntayhtymän toiminta ja vastuut siirtyy ympäristöterveyden huoltoon lukuun ottamatta hyvinvointialueelle. Kunnasta hyvinvointialueelle siirtyy lisäksi psykologi ja kuraattoripalvelut. Kunnan verorahoituksesta leikkaantuu pois puolet alueuudistuksen yhteydessä.

Kunta on jäsenenä myös Eteva kuntayhtymässä, jonka osata palveluiden järjestämisvastuu siirtyy uusille hyvinvointialueille.

Päijät-Hämeen liiton kuntayhtymä on tuottanut alueellisesti palo- ja pelastustoimen palvelut, joiden järjestäminen siirtyy myös uudelle hyvinvointialueelle.

Ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä on Päijät-Hämeen kuntien kesken (pl. Lahti) sovittu toiminnan järjestämisestä alueellisesti isäntäkuntamallilla. Hollola on ottamassa alueellisen toiminnan vastuulleen 1.1.2023 ja siirtymisen valmistelut on aloitettu.

1.4.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniyhteisöjen toimintaa ohjataan konserniohjeistuksella, joiden mukaan tytäryhtiöiden on raportoitava toiminnastaan ja taloudestaan säännöllisesti. Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Kunta asettaa tavoitteita talousarviossaan myös tytäryhteisöille. Tavoitteita on asetettu vuotta 2021 koskien Hollolan Tilapalvelu Oy:lle ja Hollolan Asuntotalot Oy:lle. Myös KOy Harmaalepälle sekä As Oy Tervasmiihulle on asetettu tavoitteita.

Tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan konserniohjeiden mukaisesti säännöllisesti kunnalle ja näin on toimittu myös vuonna 2021. Konserniyhteisöjen tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu kirjallisena laaditussa osavuositarkastuksessa sekä tilinpäätöksessä. Konsernijaosto on myös kuullut kokouksissaan tytäryhtiöiden toimitusjohtajia sekä myös muiden yhtiöiden edustajia.

Konsernivalvonnassa ei ole todettu olennaisia puutteita. Kuntakonsernin tytäryhteisöraportoinnissa mukana olevien yhteisöjen tulee toimittaa emolle/kunnalle tarvittavat tiedot annettujen ohjeiden ja aikataulujen mukaisesti. Konserniohjeen liitteenä on ohjeistettu raportoinnin sisältöä.

Konserniohjetta on päivitetty vuonna 2019 ja kunnanvaltuusto hyväksyi päivitetyn ohjeistuksen kokouksessaan 17.6.2019 (33 §) Ohjetta täsmennettiin mm. ennakkokäsitystä vaativien asioiden osalta.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaa varten kunnalle neljännesvuosittain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohtolle. Tytäryhteisöjen on lisäksi raportoitava erikseen, mikäli sen toiminta ei vastaa oletettua kehitystä.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tai sille kirjanpitolpalveluita tuottavalle palvelukeskukselle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Konsernijohto antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisesta.

Tytäryhteisöjen tulee esittää konsernijohtolle hallitusten kokousten esityslistat ja pöytäkirjat ja kunnanjohtajalla ja hallinto- ja talousjohtajalla on mahdollisuus omistajan edustajana osallistua tytäryhtiöiden hallitusten kokouksiin. Yhtiön toimitusjohtaja raportoi konsernijohtolle tilikauden aikana pidettyjen kokousten lukumäärän sekä jäsenten henkilökohtaisen osallistumisen kokouksiin.

Konsernivalvontaa ja -ohjausta on terävöitetty sillä, että konserniin kuuluvan yhteisön on ennen omaa päätöksentekoa hankittava konsernijohtoon ennakkokäsitys strategisesta tai merkittävästi yhteisön tai kunnan toimintaan tai taloudelliseen vastuuseen liittyvästä asiasta. Tällaisia asioita ovat esim. toimintaan nähden merkittävät investoinnit.

Tarkastuslautakunta arvioi osana arviointityötään myös konserniyhteisöjen toimintaa. Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettaminen tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten.

1.4.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernin tuloslaskelma

1 000 €	TP 2021	TP 2020
Toimintatuotot	107 133,1	98 244,1
Toimintakulut	-234 279,4	-223 562,6
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	36,7	3,9
TOIMINTAKATE	-127 109,6	-125 314,7
Verotulot	99 393,4	97 885,2
Valtionosuudet	49 575,0	53 935,7
<u>Rahoitustuotot ja -kulut</u>		
Korkotuotot	54,8	8,6
Muut rahoitustuotot	1 357,9	1 326,0
Korkokulut	-338,8	-508,4
Muut rahoituskulut	-17,8	-23,1
Rahoitustuotot ja -kulut	1 056,1	803,1
VUOSIKATE	22 914,9	27 309,4
<u>Poistot ja arvonalentumiset</u>		
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 222,9	-11 443,17
Arvonalentumiset	-102,0	-1 045,69
Poistot ja arvonalentumiset	-11 324,9	-12 488,86
Satunnaiset erät	0,0	288,9
TILIKAUDEN TULOS	11 590,0	15 086,7
Tilinpäätössiirrot	1,1	-0,3
Tilikauden verot	-601,1	-14,3
Laskennalliset verot	19,0	-52,4
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-760,6	-73,6
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	10 248,4	14 946,1
TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	45,7 %	43,9 %
Vuosikate/Poistot, %	202,3 %	218,3 %
Vuosikate, €/asukas	993	1 174
Asukasmäärä	23 087	23 251

Konsernitase

1000 €

31.12.2021 31.12.2020**VASTAAVAA****PYSYVÄT VASTAAVAT****Aineettomat hyödykkeet**

Aineettomat oikeudet 57,2 83,9

Muut pitkävaikutteiset menot 7 475,1 7 766,5

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet 3,3 44,6

Aineettomat hyödykkeet 7 535,5 7 895,0**Aineelliset hyödykkeet**

Maa- ja vesialueet 26 935,7 27 328,8

Rakennukset 76 545,6 67 199,6

Kiinteät rakenteet ja laitteet 43 165,7 44 708,9

Koneet ja kalusto 3 200,6 3 939,8

Muut aineelliset hyödykkeet 35,5 44,5

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat 11 488,1 13 583,2

Aineelliset hyödykkeet 161 371,3 156 804,7**Sijoitukset**

Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet 122,1 102,1

Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset 2 123,6 2 243,4

Muut lainasaamiset 1 501,4 1 586,8

Muut saamiset 494,6 52,6

Sijoitukset 4 241,6 3 984,9**PYSYVÄT VASTAAVAT 173 148,4 168 684,5****TOIMEKSIANTOJEN VARAT****310,6 169,9****VAIHTUVAT VASTAAVAT****Vaihto-omaisuus****1 166,0 1 217,5****Saamiset**

Pitkäaikaiset saamiset 788,7 657,0

Lyhytaikaiset saamiset 11 491,1 8 515,2

Saamiset 12 279,9 9 172,2**Rahoitusarvopaperit****8 743,2 5 673,6****Rahat ja pankkisaamiset****19 799,6 23 713,6****VAIHTUVAT VASTAAVAT 41 988,6 39 776,9****VASTAAVAA****215 447,7 208 631,3**

Konsernitase		
1000 €	31.12.2021	31.12.2020
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	65 882,5	65 882,5
Arvonkorotusrahasto	98,6	725,7
Muut omat rahastot	72,0	73,0
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	37 881,0	23 012,6
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	10 248,4	14 946,1
OMA PÄÄOMA	114 182,4	104 639,9
VÄHEMMISTÖOSUUDET	99,1	626,5
PAKOLLISET VARAUKSET	1 335,1	986,2
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	772,6	642,7
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma	62 836,0	65 518,5
Lyhytaikainen vieras pääoma	36 222,4	36 217,6
VIERAS PÄÄOMA	99 058,4	101 736,0
VASTATTAVAA	215 447,7	208 631,3
TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	53,1 %	50,5 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	38,6 %	40,7 %
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	40,7 %	42,0 %
Kertynyt ylijäämä, 1 000 €	48 130	37 959
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	2 085	1 632
Lainat ja vuokravastuut 31.12.2020., 1 000 €	115 356	120 131
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	4 997	5 167
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	1 501	1 587

Konsernin rahoituslaskelma
1000 €

	01.01.- 31.12.2021	01.01.- 31.12.2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	22 914,9	27 309,4
Satunnaiset erät	0,0	288,9
Tilikauden verot	-601,1	-14,3
Tulorahoituksen korjauserät	14,5	-474,1
Toiminnan rahavirta	22 328,4	27 109,9
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-18 514,2	-23 581,3
Rahoitusosuudet investointimenoihin	13,4	106,2
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 068,9	1 140,2
Investointien rahavirta	-17 431,8	-22 334,9
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 896,5	4 775,0
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-2,6	-71,0
Antolainasaamisten vähennykset	85,4	34,6
Antolainauksen muutokset	82,8	-36,4
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 944,3	19 000,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 777,2	-12 409,4
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 305,8	-1 129,2
Lainakannan muutokset	-5 138,6	5 461,4
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutokset	935,2	0,0
Muutokset vähemmistön osuudessa	-934,7	0,0
Oman pääoman muutokset	0,5	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-10,8	91,9
Vaihto-omaisuuden muutos	51,5	-539,5
Saamisten muutos	-3 201,0	2 010,2
Korottomien velkojen muutos	2 474,8	1 953,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-685,6	3 515,6
Rahoituksen rahavirta	-5 740,9	8 940,6
Rahavarojen muutos	-844,4	13 715,6
Rahavarat 31.12.	28 542,8	29 387,2
Rahavarat 1.1	29 387,2	15 671,6
Rahavarojen muutos	-844,4	13 715,6

1.5 Kunnanhallituksen esitys tuloksen käsittelystä

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kunnan tuloslaskelman tulosta ennen varauksia ja rahastosiirtoja.

Hyväksyttäväksi esitetyssä tilinpäätöksessä **tilikauden tulos on 9 767 949,02 euroa ylijäämäinen**

Tilikauden tulos jakautuu tilinpäätöksessä 2021 seuraavasti:

- Kunta (peruskunta) tilikauden tulos 9 749 101,33 euroa
- Vesihuoltolaitos, taseyksikkö, tilikauden tulos 18 847,69 euroa

Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelyksi seuraavaa:

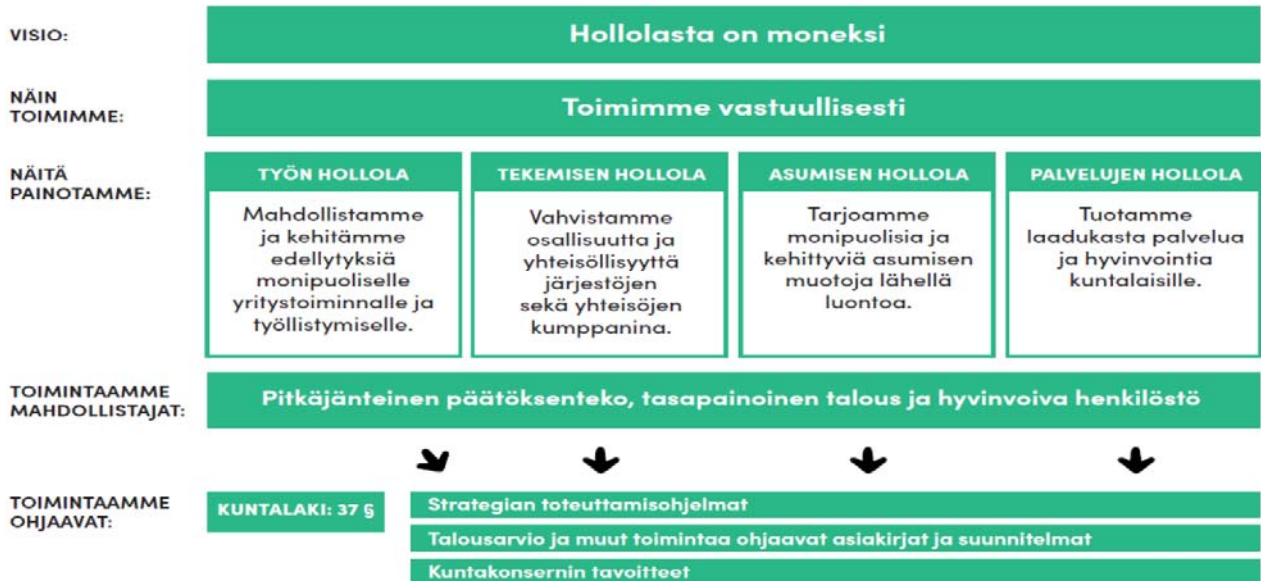
- Kirjataan investointeihin liittyvää poistoeron vähennystä 26 730,92 euroa
- Kirjataan uimahallin osalta investointivaraus 5 000 000 euroa
- Kirjataan Hopeakallio-Paassilta osalta investointivaraus 2 000 000 euroa
- Kirjataan Sorvasen alueen osalta investointivaraus 1 200 000 euroa
- Kirjataan Vanhatalonrinne 2 osalta investointivaraus 1 500 000 euroa

- Hollolan kunnan tilikauden ylijäämäksi vuodelta 2021 jää **94 679,94 euroa**, joka siirretään edellisten tilikausien yli/-alijäämätilille.

2. Talousarvion toteutuminen

2.1 Strategian toteutuminen

Hollolan valtuusto hyväksyi syyskuussa 2020 kuntastrategian päivityksen. Strategian mukaan kunnan visio "Hollolasta on moneksi" on olla paras kunta yrittäjälle, kumppani tekijälle, paras palveluiltaan ja asumisen kuntana. Kunnan arvopohja nojaa vahvasti vastuulliseen toimintaan ja keskiössä on hyvinvoiva kuntalainen.

Kehitämme kuntalaisen hyvinvointia ja kunnan elinvoimaa näillä tavoitteilla:

Me toimimme vastuullisesti.

Toimimme ennakoivasti

Valmistelussa ja päätöksenteossa pohdimme ja selvitämme taustoja kokonaisvaltaisesti.

Toimimme ratkaisukeskeisesti

Haemme ratkaisuja myös vaikeisiin asioihin yhteistyöllä sekä luovilla ja sujuvilla ratkaisuilla.

Toimimme avoimesti

Teemme päätöksiä ja toimimme perustellusti, tasapuolisesti, oikeudenmukaisesti ja lainmukaisesti.

Toimimme välittäen

Otamme kuntalaiset, yhdistykset ja yritykset mukaan yhteisöllisyyden tukemiseen ja palvelujen kehittämiseen.

Strategian tavoitteista on johdettu toimenpiteet vuoden 2021 talousarvioon. Tavoitteiden toimenpiteistä on raportoitu ao. palvelualueen kohdalla toiminnallisten tavoitteiden kohdalla.

Toimintamme kohti strategisia päämääriä mahdollistavat hyvinvoiva, osaava ja työstään innostunut henkilöstö sekä tasapainoinen talous.

Hyvinvoiva, osaava ja työstään innostunut henkilöstö

Jatkuva arviointi ja kehittäminen

- Mittari: Kehityskeskustelut 100%, CAF arviointi osa-alueittain vuosittain.
- Toteuma 31.12.2021: Johtoryhmä linjasi 1.2.2021, että vuonna 2021 ei tehdä CAF-arviointia, vaan valmistellaan seuraavan valtuustokauden aikainen CAF-ohje. Muilta osin tavoite toteutui.

Työhyvinvointikysely

- Mittari: työhyvinvointikyselyn keskiarvo >4,75
- Toteuma 31.12.2021: Kevään työhyvinvointikyselyn ka 4,96 ja syksyn kyselyn ka 4,81. Kysely toteutetaan kaksi kertaa vuodessa ja niissä kysytään eri asioita. Kummankin kyselyn osalta tulokset ovat parantuneet edellisvuosiin verrattuna.

Sairauspoissaolot

- Mittari: Sairauspoissaolot <11 tpv
- Toteuma 31.12.2021: 11,4 työpäivää, joka sisältää myös työtaturmat. Ilman työtaturmapoissaoloja 10,7 työpäivää.

Lähtövaihtuvuus

- Mittari: Lähtövaihtuvuus <5,1%
- Toteuma 31.12.2020: 7,4 %

Tasapainoinen talous

Kohtuullinen verorasitus

- Mittari: Kunnallisvero-%
- Toteuma 31.12.2021: Kunnallisveroaste säilynyt ed. vuoden tasossa eli 21%:ssa.

Lainamäärä ja sen kehitys

- Mittari: Asukaskohtainen lainamäärä.
- Toteuma 31.12.2021: Asukaskohtainen lainamäärä supistui ollen 1 617 euroa per asukas.
- Mittari: Velat ja vastuut käyttötuloista.
- Toteuma 31.12.2021: 38,77 % (43,20 % v. 2020).

Kohtuullinen ja kesätävä investointitaso

- Mittari: Investointien tulorahoitus.
- Toteuma 31.12.2021: Investointien tulorahoitus vuonna 2021 oli 132,96%
- Mittari: Korjausvelan kehitys
- Toteuma 31.12.2021: Korjausvelka vuonna 2020 oli 7,4 milj. euroa ja vuonna 2021 korjausvelka oli 7,1 milj. euroa eli korjausvelka väheni 0,3 milj. euroa vuoden aikana.

Kestävä ja tehokas omistaja-politiikka

- Mittari: Konserniyhteisöjen tavoitteet.
- Toteuma 31.12.2021: Konserniyhteisöille on asetettu tavoitteet vuoden 2021 talousarviossa ja niiden toteutumista seurattu vuoden aikana.
- Mittari: Omistusten luokittelu.
- Toteuma 31.12.2021: Konsernirakennetta on selkeytetty. KOy Harmaalepän purku

Strategiset painotukset ovat näkyneet viime vuonna eri osa-alueilla seuraavasti:

Työn Hollola — Mahdollistamme ja kehitämme edellytyksiä monipuoliselle yritystoiminnalle ja työllistymiselle.

- Hollolan kunta on edistänyt kuntaorganisaation työnteon monimuotoisuutta ja näin edistänyt kunnan houkuttelevuutta työnantajana.
- Kunta on markkinoinnissaan ja viestinnässään nostanut Hollolan tunnettuutta työpaikkojen sijoittumiskuntana.
- Kunta on aloittanut kotisivu-uudistuksen valmistelun, tavoitteena tehostaa kuntakuvaa ja yritystoiminnan tietojen saatavuutta myös elinkeinoelämän suuntaan.

Tekemisen Hollola — Vahvistamme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestöjen ja yhteisöjen kumppanina.

- Kunta on toiminnassaan pyrkinyt lisäämään osallisuuden kokemista, niin päätöksenteko-osallisuuden kuin tapahtumatuotannon tukemisen kautta. Korona-rajoituksista johtuen tavoite ei ole toteutunut, mutta lakisääteinen osallisuus on kuitenkin pystytty turvaamaan.
- Kunnan osallisuusohjelman täytäntöönpano on hidastunut korona-tilanteen, sekä resurssivajeen vuoksi.

Asumisen Hollola — Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa.

- Strategista tavoitetta on edistetty kaavoitusohjelman toteuttamisella. Strateginen yleiskaava ja Kalliola-Paimela osayleiskaava hyväksyttiin. Asemakaavoja hyväksyttiin kaksi kappaletta ja maankäytön suunnitelmia edistettiin.
- Seudullista joukkoliikennettä on kehitetty vaikuttamalla LSL:n runkolinjaston suunnittelutyöhön ja sen käytännön toteutumiseen. Vaikutukset tulleet/tulevat asteittain voimaan vuosien 2021 ja 2022 aikana. Koululaiskuljetusten tilausajoliikenteen linjojen avaamista on jatkettu kaikkien kuntalaisten käyttöön. Lähes kaikilla koululaisautoilla on mahdollisuus matkustaa palveluliikennetaksalla.
- Luonto- ja ulkoilureitistöjä parannettiin ja rakennettiin.
- Kunta on aktivoitunut asuntomarkkinoinnissa, huolimatta henkilöstömuutosten aiheuttamista katkoksista. Uusia ja jo aikaisemmin myyntiin tulleita alueita on esitelty usean markkinointikampanjan tuella.

Palvelujen Hollola — Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.

- Kunta on edistänyt sähköisiä palveluita useilla hankkeilla.
- Robotiikkaa hyödyntämällä on resursseja voitu siirtää rutiininomaisista taustatehtävistä asiakaskohtaamisiin.
- Kunta on aloittanut tiedollajohtamisen hyödyntämisen, Ei tuurilla vaan Tiedolla-hankkeen kautta. Tulosten positiivisuus edesauttanut tieto- ja tiedollajohtamisen tietämyksen lisäämisessä ja jatkokehityskohteiden edistämässä.

2.2 Käyttötalouden toteutuminen

Sitovuustasot valtuustoon nähden on esitetty alla olevassa taulukossa.

KÄYTTÖTALOUSOSA	SITOVATASO
Konsernipalvelut	toimintakate
Sosiaali- ja terveystaloudet	toimintakate
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	ei sitova taso
Hyvinvoinnin palvelualue	toimintakate
Elinvoiman palvelualue, pl. vesihuolto	toimintakate
Vesihuoltolaitos	tilikauden ylijäämä (alijäämä)
TULOSLASKELMAOSA	SITOVATASO
Korkotulot ja menot	nettoarvio
Muut rahoitustulot ja menot	nettoarvio
Verotulot	arvio
Valtionosuudet	arvio
RAHOITUSOSA	SITOVATASO
Antolainat	nettoarvio
Lainanotto ja lyhennykset	nettoarvio
INVESTOINTIOSA	SITOVATASO
Valtuustoon nähden sitovat tasot	
Maa-alueet, hankinnat	Investointisuunnitelman loppusumma
Kadunrakennus ja muut yleiset alueet	Investointisuunnitelman loppusumma
Eteläinen kehätie	Investointisuunnitelman loppusumma
Vesihuoltolaitos	Investointisuunnitelman loppusumma
Talonrakennus, perusparannukset	Investointisuunnitelman loppusumma
Talonrakennus, korvaus- ja uusinvestoinnit	Investointisuunnitelman loppusumma
Arvopaperit ja osuudet	Investointisuunnitelman loppusumma
Irtain omaisuus	Investointisuunnitelman loppusumma

Käyttötalouden osalta sitovuustasoksi on kaikkien palvelualueiden osalta määritelty nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus (=nettomeno). Investointien osalta on käytössä myös nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus.

KUNNANHALLITUS

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan vuonna 2021 kuuluivat konsernipalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset sekä käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot, jotka on esitetty omana vastuualueenaan.

KONSERNIPALVELUT

Vastuuhenkilö: Turkka Rantanen, Hallinto- ja talousjohtaja, palvelualuejohtaja

Toiminnan kuvaus

Konsernipalveluiden palvelualueen tehtävänä on tarjota keskitetysti talouspalveluiden, kehittämisspalveluiden, henkilöstöpalveluiden, tietohallintopalveluiden sekä hallinto- ja viestintäpalveluiden tukipalveluja palvelualueiden johtamisen tueksi muille palvelualueille. Lisäksi konsernipalveluiden palvelualueen tehtäviin kuuluu tukea, ohjata, koordinoita ja seurata kunnan taloutta, hallintoa, henkilöstöpalveluita ja tietohallintoa keskitetysti.

Konsernipalvelut huolehtii myös tietyistä koko kuntaa koskevista asiantuntijatehtävistä (kuten vaalit, luottamushenkilöhallinto, kunnan talous, konserniohjaus, työnantajatehtävät, tietohallinnon kokonaisuus, laadunhallinta ja kehittäminen, markkinointi jne.)

Konsernipalveluiden palvelualue sisältää seuraavat vastuualueet: hallinto- ja viestintäpalvelut, talouspalvelut, kehittämisspalvelut, henkilöstöpalvelut ja tietohallintopalvelut. Menoihin sisältyvät myös valtuuston, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan alainen toiminta sekä maaseutupalvelut. Palvelualueetta johtaa hallinto- ja talousjohtaja.

Palvelualuejohtajan katsaus vuoteen 2021

Olemme toimintavuoden 2021 aikana toimineet varsin haastavissa olosuhteissa, nopeasti muuttuneissa korona-pandemian vaiheissa. Koko vuoden ajan toimimme vahvan etätyösuosituksen mukaisesti ja noudatimme saatuja rajoitteita ja ohjeita noudattaen. Henkilöstön keskuudessa ei ollut laajaa epidemia-aaltoa, mutta inhimillisen vuorovaikutuksen puute ja yksinäinen työskentely sähköisten järjestelmien kautta oli selvästi toimintaamme kuormittavaa. Huolimatta pandemian aiheuttamista paineista, palvelun tason pystyttiin pitämään hyvällä tasolla ja pystyimme myös kehittämään toimintaa.

Vuoden 2021 aikana konsernipalvelut oli keskeisessä roolissa kunnallisvaalien järjestämisessä, joiden ajankohtaa siirrettiin valmistelujen jo käynnistyttyä. Vaalit pystyttiin järjestämään terveysturvallisesti ja ilman asiakkaille näkyviä ongelmia. Iso kiitos kaikille vaalityöhön osallistuneille kunnan organisaation henkilöille ja kuntalaisille.

Toimintavuoden aikana konsernipalvelut järjesti 8 valtuuston kokousta, sekä valtuuston seminaareja ja valtuustoinfoja. Uudelle valtuustolle järjestettiin tiivis ja monipuolinen koulutuspaketti, useiden koulutustilaisuuksien kautta. Koulutusta tarjosi myös Päijät-Hämeen liitto, jolloin valtuustokauden alkuun saatiin todella kattava perehdytyskokonaisuus. Kunnanhallituksen kokouksia järjestettiin 21 kappaletta ja konsernijaoston kokouksia 4 kappaletta. Konsernijaoston toiminta päättyi toukokuussa 2021 ja uuden valtuuston toiminnan aikana konsernijaoston toimivaltaan kuuluneet asiat liitettiin osaksi kunnanhallituksen toimintaa. Edellä mainittujen kokousten lisäksi konsernipalvelut oli mukana järjestämässä myös muiden toimielimien kokouksia.

Uuden valtuuston työskentelyn alussa aloitettiin myös kuntastrategian laadinta vuosille 2022-2035 ja kuntastrategia hyväksyttiin valtuuston kokouksessa joulukuussa. Hyväksymisen jälkeen aloitettiin strategisten ohjelmien valmistelun ja ohjelmien odotetaan valmistuvan valtuuston käsiteltäväksi keväällä 2022.

Vaalityön, sähköisten kokousjärjestelyjen ja lukuisten koulutusten järjestämisessä merkittävän vastuun kantoi hallintopalvelut. Saman aikaisesti hallinnollisen arjen tehtäviä hoitaen ja toimintaa kehittäen, ajoittaisesta merkittävästä resurssipulasta huolimatta henkilöstö onnistui tehtävässään hyvin.

Henkilöstöpalvelut toteutti toimintavuoden aikana työyhteisötaitojen valmennuksen koko henkilöstöä kattavasti. Henkilöstön tukeminen etätyössä ja vaihtelevien koronarajoitusten alaisen, kuormitti yksikköä merkittävästi. Paineesta huolimatta yksikkö onnistui tehtävässään hyvin.

Talouspalvelut tuotti vuoden aikana tilinpäätöksen, kaksi osavuosikatsausta, sekä talousarvion. Saman aikaisesti tuotettiin uusi järjestelmä kuntatilastojen toimittamiseksi valtiolle. Tämä tilastotyö-projekti vaati merkittävästi odotettua enemmän resursseja. Toiminnassaan talouspalvelut pystyi tuottamaan laadukasta palvelua ja samalla kehittämään omaa toimintaansa.

Tietohallinnossa kunnan tietohallintopäällikön vaihtuminen asetti lisäpainetta organisaatiolle, mutta tästäkin huolimatta palvelun taso oli hyvää ja kehitystyöt etenivät merkittävästi. Tietohallinnon pitkäajan kehitystä määrittävä tiekartta laadittiin alkuvuonna ja sitä on edistetty koko toimintavuoden ajan.

Kehittämispalveluissa tuotettiin kunnan kehitysprojekteja ja useita hankkeita vuoden aikana. Viestinnän asiantuntija vaihtuminen aiheutti valitettavan katkon toiminnan kehittämisessä ja esimerkiksi verkkosivujen uudistustyö siirtyi seuraavalle vuodelle. Syksyn aikana myös viestinnän ja markkinoinnin edistäminen saatiin taas liikkeelle ja kunta toteutti lukuisia ulkoisia ja sisäisiä viestinnän ja markkinoinnin toimenpiteitä.

Konsernipalvelut oli keskeisessä roolissa neljän kunnan yhteisessä Ei tuurilla vaan tiedolla-hankkeessa. Hanke päättyi marraskuussa 2021 ja sen aikana tuotettiin neljä eri aihiota, tiedolla johtamisen edistämiseksi. Näistä työllisyyspalveluille tuotettu tiedolla johtamisen paketti oli Hollolan kunnan vastuulla ja kyseinen tuotos on edelleen kaikkien osallistujakuntien käytössä. Tämän hankkeen ja erityisesti työllisyyspalveluiden pilotin ansiosta, osallistujakunnat ovat käynnistäneet omia tiedolla johtamisen hankkeita. Hollolassa tiedolla johtamisen hanke on otettu osaksi strategisia ohjelmia.

Kuten edellä voi havaita on palvelualue vaikeassa toimintaympäristössä pystynyt turvaamaan palvelutoiminnan laadun, sekä kehittämään toimintaansa. Haluankin lausua ison kiitoksen henkilöstölle, jonka vahva panos on saanut tämän aikaiseksi.

Konsernipalvelut Tuloarviot ja määrärahat Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2020	Alkuperäinen talousarvio 2021	Muutokset 2021	Voimassa oleva talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Toteuma- %	Poikkeama
Toimintatuotot	1 252 562	1 128 300	25 600	1 153 900	1 423 407	123,4 %	-269 507
Toimintakulut	-4 907 099	-5 243 700	-25 600	-5 269 300	-5 263 393	99,9 %	-5 907
TOIMINTAKATE	-3 654 537	-4 115 400	0	-4 115 400	-3 839 986	93,3 %	-275 414

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strategian tavoite				
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2021
Verkkolaskutuksen ja verkkomaksamisen edistäminen	Myyntilaskuissa verkkolaskujen osuuden nosto 40%:iin (nykytila 27,35%). Yksi uusi toteutettu verkkomaksamisen ratkaisu.	Laskenta-päällikkö		Myyntilaskujen osalta paperilaskujen saajia lähestyttiin kirjeitse tavoitteena saada lisättyä e-laskujen määrää. Verkkolaskujen osuus saatiin nostettua vuoden aikana 34,6%:iin. Verkkomaksamisen osalta mobiilimaksamisen käyttö piti laajentua henkilöstöruokailuun syksyn 2021 aikana, mutta toimittajasta johtuvien teknisten ongelmien vuoksi ratkaisua ei ole saatu vieläkkään käyttöön. Elinvoiman palvelualueen kanssa on aloitettu selvittelyt Trimblen verkkopalvelun käyttöönotosta.
Sähköisen arkistoinnin projektin jatkaminen	Yksi integraatio tai migraatio sähköiseen arkistoon (Visma) tehty sekä aineistojen digitointia jatketaan	Hallinto-päällikkö ja tietohallinto-päällikkö		Rakennusvalvonnan aineistojen migraatio on käynnissä. Samoin Trimble Locuksen ja Innofactorin Scanmate luokittelijan integraatiot ovat käynnissä. Aineistojen digitointia tehdään sekä omana työnä että ostopalveluna.
Kehitämme toimintaamme ja palvelujamme asiakkaan/kuntalaisen osallisuutta hyödyntäen	Asiakaslähtöisten digitaalisen palveluiden kehittäminen (vähint. 1)	Tietohallinto-päällikkö		Kunta on jatkanut palveluiden kehittämistä olemassa olevien projektien kautta. Yrityspalveluiden asiakkuudenhallintaan on kehitetty työkalut. Kunnan tietojohdantamista on kehitetty ETVT-hankkeen toimesta. Työllisyyspalveluiden robotisointiratkaisulla parannetaan ja tehostetaan kuntalaisten palvelua.
Edistämme ja hyödynnämme digitalisaation mahdollisuuksia	Jatkamme prosessien automatisointia (vähintään 1/vuosi)	Tietohallinto-päällikkö		Digitalisaatiohankkeiden myötä yksittäisten työtehtävien robotisoinnilla on tehostettu vastuualueiden kokonaisprosesseja.
Johdamme ja kehitämme henkilöstön osaamista suunnitelmallisesti	Osaamisen johtamisen toimintamallin käyttöönotto	Henkilöstö-päällikkö		Osaamisen johtamisen toimintamallin mukaisesti vuonna 2021 on toteutettu jatkuvaa esimiesparrausta syksyllä 2020 laaditun Pienen johtamisen käsikirjan pohjalta. Ennakoivaa rekrytointia on edistetty mm. koulutuslinjausten ja oppisopimusprosessin kehittämisellä sekä palkkausjärjestelmän arvioinnilla. Syksyllä 2021 alkoi Hybridityöllä hyvinvointia- hanke, jolla kehitetään osaamisen johtamista, kohderyhmän henkilöstön osaamista sekä edistetään hyvinvointia ja monimuotoisia työn tekemisen tapoja.
Kehitämme henkilöstön valmiuksia toimia työyhteisössä	Työyhteisötaidot-koulutus koko henkilöstölle	Henkilöstö-päällikkö		Koulutukset käynnistyivät elokuun 2021 alussa ja päättyivät maaliskuussa 2022.
Osallisuusohjelman jalkauttaminen	Suunnitelman mukaiset toimenpiteet on tehty.	Hallinto- ja talousjohtaja		Osallisuusohjelman toiminnallistamisen osalta laadinnassa uusi suunnitelma, korona-tilanteen estettyä aiottu toimenpiteet.

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Vastuuhenkilöt: Päivi Rahkonen

Toiminnan kuvaus

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan kuuluvat myös Hollolan kunnan sosiaali- ja terveystalouden palvelujen kustannukset, jotka on esitetty omana vastuualueenaan.

Kunnanhallituksen vastuulla ovat Hollolan kunnan sosiaali- ja terveystaloudesta aiheutuvat kustannukset. Palvelut ostetaan kokonaisuutena Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymältä eli kuntayhtymä tuottaa kuntalaisille sosiaali- ja perusterveydenhuollon palvelut, sekä erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon päivystyksen ja ensihoidon palvelut ja myös ympäristöterveydenhuollon palvelut.

Kunnanhallituksen alaisiin sosiaali- ja terveystalousten kustannuksiin sisältyvät maksusuudet myös aikaisempina vuosina syntyneistä Hollolan ja Hämeenkosken kunnille siirtyneistä eläkevastuista.

Kuntayhtymän talouden toteutuma

Hyvinvointikuntayhtymän jäsenkuntien palvelukäytön kokonaiskustannukset olivat vuonna 2021 yhteensä 666,4 miljoonaa euroa, mikä on 15,6 miljoonaa euroa (2,4 %) enemmän kuin vuonna 2020. Muutostalousarvioon nähden maksusuudet alittuivat 9,7 miljoonaa euroa (-1,4 %). Talouden seuranta ja ennakoiti on kokonaisuudessaan ollut vaikeaa koronapandemian muutosvaikutusten vuoksi. Yhtymälle aiheutui koronapandemiasta merkittäviä lisäkustannuksia kaikilla toimialoilla, joihin saatiin valtioavustusta yhteensä 38,9 miljoonaa euroa.

Hollolan sosiaali- ja terveystalousten talouden toteutuma

Sosiaali- ja terveystalousten menojen kehityksen arvioiminen oli vuoden aikana äärimmäisen hankalaa. Heinäkuussa menojen muutos aikaisempaan vuoteen verrattuna oli peräti +7,7% ja vielä marraskuussa +5,6% (+3,7 milj. euroa). Menokasvu jäi lopulta kuitenkin koronatuken myötä vain 1,3%:iin.

Sosiaali- ja terveystalousten menojen kehitys, 1 000 euroa

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Talousarvion toteuma-%	Poikkeama, 1000 euroa	Muutos 2020/2021
Hyvinvointikuntayhtymän menot						
Peruspalvelut	42 853,6	45 548,6	44 338,5	97,3 %	1 484,9	3,5 %
Akuutti 24	3 256,7	3 675,0	3 416,2	93,0 %	159,5	4,9 %
Ensihoito	1 161,4	1 070,0	1 112,1	103,9 %	-49,2	-4,2 %
Erikoissairaanhoido	25 468,9	26 091,4	24 775,7	95,0 %	-693,2	-2,7 %
Ympäristöterveydenhuolto	243,2	295,0	303,1	102,7 %	59,8	24,6 %
Yhteensä	72 983,7	76 680,0	73 945,5	96,4 %	961,8	1,3 %
Kunnan maksamat muut menot*	882,8	986,6	906,8	91,9 %	24,0	2,7 %
Menot yhteensä	73 866,5	77 666,6	74 852,3	96,4 %	985,8	1,3 %

* mm. eläkemenoperusteinen KuEL-maksu

Sosiaali- ja terveystalousten menokasvu painottui peruspalveluiden toimintaan. Peruspalveluissa avosairaanhoido, lääkinällinen kuntoutus, vammais- ja suun terveyden huolto kasvoivat euromääräisesti eniten. Tarkemmat tiedot kuntayhtymän talouden toteumasta ja jäsenkuntien palvelujen käytöstä löytyvät Kuntaportista (linkki: [NHG Raportointi \(kmbi.azurewebsites.net\)](https://kmbi.azurewebsites.net/NHG-Raportointi))

Sosiaali- ja terveystalvet
Tuloarviot ja määrrahat
 Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2020	Alkuperäinen talousarvio 2021	Muu- tokset 2021	Voimassa oleva talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Toteuma- %	Poikkeama
Toimintatuotot	53 527	0	0	0	395 267	0,0 %	-395 267
Toimintakulut	-73 920 012	-77 666 600	0	-77 666 600	-74 864 387	96,4 %	-2 802 213
TOIMINTAKATE	-73 866 485	-77 666 600	0	-77 666 600	-74 469 120	95,9 %	-3 197 480

KÄYTTÖMAISUUDEN MYYNTIVOITOT JA -TAPPIOT

Vastuuhenkilö: Turcka Rantanen

Toiminnan kuvaus

Vastuualueelle on budjetoitu pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynneistä ja luovutuksista syntyvät myyntivoitot ja -tappiot. Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot vaihtelevat vuosittain suuresti, minkä johdosta on perusteltua esittää ne omana ei valtuustoon nähden sitovana määräraha- ja tuloarviovarauksena talousarviossa.

Talousarvion toteutuminen

Käyttöomaisuuden myyntivoittoja kertyi 154 te. Alkuvuoden aikana tonttien myynti oli hiljaista, mutta myynti vilkastui kevään ja kesän aikana, kun uusia asuinalueita tuli luovutettavaksi. Syksyn aikana kaupankäynti hiljeni ja heinäkuun jälkeen ei kirjattu ainuttakaan toteutunutta myyntiä.

Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot
Tuloarviot ja määrarahat

Ei sitova

	Tilinpäätös 2020	Alkuperäinen talousarvio 2021	Muutokset 2021	Voimassa oleva talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Toteuma- %	Poikkeama
Toimintatuotot	103 136	300 000	0	300 000	165 260	55,1 %	134 740
Toimintakulut	0	0	0	0	-11 161	0,0 %	11 161
TOIMINTAKATE	103 136	300 000	0	300 000	154 099	51,4 %	145 901

HYVINVOINNIN PALVELUALUE

Vastuuhenkilö: hyvinvointijohtaja Kim Strömmer

Toiminnan kuvaus

Hyvinvoinnin palveluilla tuetaan ja annetaan laaja-alaista ja monipuolista kasvatusta ja opetusta lapsille ja nuorille sekä vapaa-aikapalveluilla kohdistetaan ja tuetaan kaikkien kuntalaisten edellytyksiä osallistua ja kehittää omaa hyvinvointiaan sekä luoda edellytyksiä sosiaaliselle kasvulle ja yhteisölliselle toiminnalle lisäten hyvinvointia kokonaisvaltaisesti.

Hyvinvoinnin palvelut huolehtivat laadukkaasti varhaiskasvatuksen, yleissivistävän koulutuksen, muiden kasvatusta ja opetuspalveluiden sekä vapaa-aikapalvelujen järjestämisestä lainsäädännön edellyttämällä tavalla sekä edellytyksien mukaan mahdollistamalla kuntalaisten omia toimintamahdollisuuksia.

Hyvinvointijohtajan katsaus vuoteen 2021

Vuosi 2021 oli hyvinvoinnin palvelualueen näkökulmasta hyvin poikkeuksellinen koronapandemian vaikutusten vuoksi. Merkittävimmin poikkeusolojen rajoittamistoimet vaikuttivat vapaa-aikapalveluiden toimintoihin, kun kaikenlainen harrastustoiminta jouduttiin keskeyttämään ja toimipaikkoja sulkemaan. Hyvinvointipalveluiden yksiköihin hankittiin suositusten mukaisesti asiakkaille ja henkilöstölle kasvomaskeja sekä käsidesiä. Hankinnat aiheuttivat toimialalle 70 000 euron kustannukset. Näihin kustannuksiin haetaan kompensatiota valtiolta.

Koronapandemiasta huolimatta varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa oli samat tavoitteet ja velvoitteet koko vuoden. Pandemianaikaisten vaikutusten tasoittamiseksi Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi myös Hollolan kunnalle valtioneuvoston avustusta 233 000 euroa koronavaikutusten tasaamiseen varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. Erityisavustuksen mahdollistamin toimenpitein pyrittiin vaikuttamaan siihen, että poikkeusolojen heijastusvaikutukset lasten kehitykseen, oppimiseen ja hyvinvointiin sekä tuen järjestämiseen jäivät mahdollisimman vähäisiksi. Avustusta ohjattiin koulunuorisotyöntekijöihin, koulunkäynninohjaajiin, erityisopetukseen ja lastenhoitajiin.

Varhaiskasvatuksen tuloja vähennettiin talousarviomuutoksella 200 000 eurolla. Varhaiskasvatuksen maksutuottojen pienentyminen johtui 1.8.2021 voimaan tulleesta lakimuutoksesta, joka koski asiakkaiden tuloa. Maksulain muutosta on kompensoitu kunnille yhteisöveron jako-osuutta nostamalla. Varhaiskasvatuksen käyttöaste on ollut nouseva vuoden 2021 aikana sekä palvelusetelin käyttö oli myös arvioitua suurempaa. Pandemian johdosta myös sijaistarve oli suurempaa kuin pandemiaa edeltävinä aikoina.

Perusopetuksen henkilöstökuluihin on vaikuttanut pandemian takia tullut suurempi sijaisten tarve. Palveluverkon muutos 1.8.2022 Hälvälän koulun osalta siirrettiin valtuuston päätöksellä vuodelle eteenpäin. Pandemian takia myös palvelun siivouskulut hieman nousivat. Koulukuljetusohjeistukset uudistettiin valiokunnassa syksyllä ja ne tulevat voimaan 1.8.2022. Valiokunta päätti myös myöntää harrastustoiminnan tukemiseen määräaikaista kuljetusavustusta, joka on voimassa lukuvuoden 2021 -2022. Oppivelvollisuuden laajentamisen lakimuutos tuli voimaan 1.8.2021 ja kokonaisuutena nuoret löysivät hyvin toisen asteen koulupaikan itselleen.

Vapaa-aikapalveluiden tuloja vähennettiin talousarviomuutoksella 200 000 eurolla, koska vapaa-aikapalveluiden alaisia yksiköjä jouduttiin sulkemaan tai asiakasmääriä rajoittamaan. Työpaja Osuma aloitti uimahallin kahvion pyörittämisen. Hyvinvointipalveluiden avustustoiminnan kehittämistä jatkettiin ja viimeiset ekoteko-tuet jaettiin valiokunnassa vuoden lopussa. Syksyllä 2021 lanseerattu Kulttuurikasvatussuunnitelma toteutui pandemian aiheuttamista haasteista huolimatta erittäin hyvin. Vierailuja ja tapahtumia ei jouduttu perumaan, korkeintaan toteutuksen aikatauluja muokattiin. Syyskaudella 2021 toteutettiin neljäsluokkalaisten vierailu Hämeenkosken kotiseutumuseoon, kolmasluokkalaisten elokuvaviikko, ekaluokkalaisten musiikkiteatteri ja seiskaluokkalaisten nuorisokulttuuripajat.

Vuonna 2021 hyvinvointivaliokunnan käsittelyn jälkeen kunnan valtuustossa hyväksyttiin Päijät-Hämeen hyvinvointikertomus- ja suunnitelma 2021-2025, paikallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021 -2025 ja Hollolan kunnan hyvinvointisuunnitelma 2021 -2025. Suunnitelmia oli valmisteltu työryhmissä vuoden 2021 aikana ja ne antavat hyvän pohjan seuraavien vuosien hyvinvointityölle. Valmistelussa oli myös hyvinvointipalveluiden palvelukartta, joka kokosi lasten ja nuorten palvelut kokonaisuudeksi kuntalaisten ja ammattilaisten käyttöön.

Talouden toteutuma

Hyvinvoinnin palvelualueen talouden toteutuman osalta vuosi 2021 oli koronapandemian vuoksi poikkeuksellinen ja merkittävimmin se näkyi toimintatuottojen vähentymisenä varhaiskasvatuksessa ja vapaa-aikapalveluissa, jonka vuoksi tehtiin talousarviomuutos.

Hyvinvoinnin palvelualue

Tuloarviot ja määrärahat

Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2020	Alkuperäinen talousarvio 2021	Muu- tokset 2021	Voimassa oleva talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Toteuma -%	Poik- keama
Toimintatuotot	3 644 473	4 024 600	-400 000	3 624 600	4 183 339	115,4 %	-558 739
Toimintakulut	-48 836 968	-50 070 500	0	-50 070 500	-50 570 791	101,0 %	500 291
TOIMINTAKATE	-45 192 494	-46 045 900	-400 000	-46 445 900	-46 387 452	99,9 %	-58 448

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Näkökulma	Työn Hollola		
Strategian tavoite	Mahdollistamme ja kehitämme edellytyksiä monipuoliselle yritystoiminnalle ja työllistymiselle		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2021
Palvelusetelin käyttö	Käytettyjen palvelusetelien lukumäärä: - tavoitetaso > 80 - lähtötaso 72	Varhaiskasvatus- päällikkö	89 käytettyä palveluseteliä

Näkökulma	Tekemisen Hollola		
Strategian tavoite	Vahvistamme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestöjen sekä yhteisöjen kumppanina.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2021
Toimimme yhteistyössä ja haemme kumppanuuksia keskeisten hyvinvoinnin, terveydenedistämisen ja elinvoiman tavoitteiden saavuttamiseksi.	Toteutuneet yhteistyömallit /sopimukset: - tavoitetaso > 3 - lähtötaso 3 (4H-Yhdistys, Hollolan nuorisoseura, Hollolan Kotiseutuyhdistys)	Vapaa- aikapäällikkö	30 toteutunutta kumppanuussopimusta
Mahdollistamme ja tuemme tapahtumia ja omaehtoisen toiminnan muotoja.	Vastikkeellisena jaettavien toiminta- ja tapahtuma-avustusten määrä hollolalaisille yhteisöille: - tavoitetaso > 119 000 euroa - lähtötaso 109 000 euroa Eri käyttäjien varaamien vuorojen määrä: - tavoitetaso > 12 500 kertaa/vuosi - lähtötaso 12 500 kertaa/vuosi	Vapaa- aikapäällikkö	Avustuksia jaettu 31.12.2021 mennessä 111 500 euroa (jakamatta jäi Keskiakamarkkinat ja Hämeenkosken VPK-juhlan avustukset yht. 7500 €) Varauksia 31.12.2021 13 281 (varattuja tunteja yht. 31 996 h)

Näkökulma	Palvelujen Hollola		
Strategian tavoite	Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuu tah	Toteuma 31.12.2021
Yhteisöllisen kirjaston toiminnan vakiinnuttaminen.	Yhteisöllisen kirjaston käyntimäärät palveluittain (asiointipiste, kirjaston palvelupiste, tapahtumatori), toiminta alkanut 18.6.2020: - tavoitetaso 215 000 - lähtötaso kirjaston kokonaiskävijämäärä 189 217 v 2019	Vapaa-aika-päällikkö	Yhteisöllisessä kirjastossa käyntejä: 112 038. Eriteltyinä: - Kahvio/Lukusali: 22 219 käyntiä - Kirjaston palvelutiski: 12 217 käyntiä - Piipahlus: 5 166 käyntiä - Tapahtumatori: 4479 käyntiä Eritelty tilastointi saatu toimimaan kesäkuussa 2021
Kehitämme toimintaamme ja palvelujamme asiakkaan/kuntalaisen osallisuutta tukien.	Asiakasfoorumien järjestäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa: - tavoitetaso >5/vuosi - lähtötaso 2/v	HYVA-johtoryhmä	Yhdistysiltoja: 2 kpl (28.9.2021 lähitapahtumana + yhdistysten varain-hankintakoulutus etätoteutuksena 14.12.2021)
Arvioimme palveluitamme säännöllisesti ja kehitämme palveluja saadun palautteen pohjalta.	Säännöllinen palautteen kerääminen laaditun suunnitelman mukaisesti: - tavoitetaso > 8 (asteikolla 1-10) - lähtötaso: varhaiskasvatuksen maakunnallisessa arvioinnissa huoltajat antoivat arvosanan 8,5.	HYVA-johtoryhmä	Varhaiskasvatuksen maakunnallisesta arviossa huoltajilta saatu arvosana 9,1
Edistämme ja hyödynnämme digitalisaation mahdollisuuksia.	Kirjaston omatoimikäytön mahdollistavien sopimusten määrä: - tavoitetaso > 3000 sopimusta - lähtötaso 2000 sopimusta Digitaalisten palvelujen ja välineiden määrän kasvu: - tavoitetaso: nykytilan parantaminen - lähtötaso: palveluiden sähköistäminen aloitettu	HYVA-johtoryhmä	Kirjaston omatoimi-sopimusten määrä 31.12.2021 2573 Nykytilaa on parannettu sähköisiä lomakkeita ja todistuksia kehittämällä.
Tarjoamme lapsen kehitystä tukevat, oikea-aikaiset palvelut.	Tuntikehys yli valtakunnallisen keskitason: - tavoitetaso > 1,9 vvh - lähtötaso 1,91 vvh (2624 opp. 1.1.-31.7.2019) ja 1,92 vvh (2613 opp. 1.8.-31.12.2019) Varhaiskasvatuspaikka järjestyy kaikille tarpeen mukaisesti: - tavoitetaso: pidetään olemassa oleva taso muuttuvista tekijöistä huolimatta - lähtötaso: järjestyy asiakkaan tarpeen mukaisesti <15 pv.	HYVA-johtoryhmä	Tuntikehys: 1,97 vvh/opp. (sis.erityisopetuksen, Kankaan koulun, hankkeet, Kivimaan yläkoulun luokat, huojennukset, demot) Varhaiskasvatuspaikka järjestynyt <15 pv.
Panostamme varhaiseen puuttumiseen ja tuen oikea-aikaiseen antamiseen.	Varhaiskasvatuksen, esi- ja perus-opetuksen lapsen/oppilaan tuen asiakirjat ovat ajan tasalla ja tukitoimet toteutuvat suunnitellusti: - tavoitetaso: 1) esi- ja perusopetus 100 % Koski-tiedonannossa 2) varhaiskasvatuksen asiakirjat käsitelty kehityksen ja oppimisen tuen tiimissä (KOT) suunnitellusti toimintakauden aikana. 3) Jatko-opintopaikan saaneiden määrä 100% - lähtötaso: 1) Koski-tiedonanto aloitettu 2) KOT:t ovat toteutuneet 9/9 vuonna 2019 3) Jatko-opintopaikan saaneiden määrä 99%	HYVA-johtoryhmä	1) Koski-järjestelmä on toteutunut 100%. 2) KOT:t varhaiskasvatuksessa toteutunut suunnitelman mukaisesti n.1x/kk. Perusopetuksessa erityisen tuen tarkistukset ja päätökset ovat valmistuneet elokuun aikana. 3) Jatko-opintopaikka 100%

	Toteuma 2020	Ennuste 2021	Toteuma 2021
VARHAISKASVATUSPALVELUT			
0-6 v:n ikäluokka yht. 31.12	1 570	1 516	1 431
joista kunnan tuottamassa päiväkotihoidossa	583	640	588
joista kunnan tuottamassa perhepäivähoidossa	48	64	40
joista kunnan tukemassa yksityisessä päivähoitossa	175	155	163
- palvelusetelillä	87	80	89
- yksityisen hoidon tuella	88	75	74
joista esiopetuksessa,	279	280	267
joista esiopetuksen lisäksi päivähoitossa	215	210	210
Kotihoidon tuki			
Tuen saajia, keskimäärin / vuosi	219	230	207
Lapsia tuen piirissä, keskimäärin / vuosi	297	320	271
Kotihoidon tuki / tuensaaja / vuosi	3 913	3 900	3 726
YLEISSIVISTÄVÄ KOULUTUS			
Perusopetus			
Lapsia perusopetuksessa	2 600	2 550	2 516
Lapsia koululaisten iltapäivätoiminnassa	190	200	206
MUUT KASVATUS- JA OPETUSPALVELUT			
Wellamo-opisto, opetustunteja	9 420	10 498	9 139
VAPAA-AIKAPALVELUT			
Kirjastopalvelut			
Lainausten määrä	255 562	255 000	279 977
Kävijöiden määrä	119 558	215 000	199 061
Kirjastojen aukioloaika eriteltynä 2021 alkaen:	75		
- omatoimiaika (tuntia/vko)		184	132
- kirjastoauto (tuntia/v/keskimäärin), 60 pysäkkiä		850	906
- palveluaika (tuntia/vko)		70	76
Nuorisopalvelut			
Nuorisotyön piiriin kuuluvien ikäluokka (0-28 vuotiaat)/lkm	6 681	7 030	6 550
Liikuntapalvelut			
Uimahallin kävijämäärä (käyntikertojen lukumäärä)	48 000	140 000	38 000
Uimakoulutoimintaan osallistuvien lukumäärä	200	200	150

ELINVOIMAN PALVELUALUE

Vastuuhenkilö: Heli Randell

Toiminnan kuvaus

Elinvoiman palvelualue edesauttaa monipuolisten asumismahdollisuuksien syntymistä ja huolehtii yritysten toimintaedellytysten kehittämistä. Palvelualue tuottaa elinkeinoelämän tarvitsemat maankäytön ja kuntatekniikan palvelut, huolehtii joukkoliikenteen suunnittelusta ja asuntotoimen viranomaistehtäväjärjestelyistä ja vastaa rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisen palveluiden järjestämisestä. Lisäksi palvelualue huolehtii työllisyysasioista sekä päiväkotien ja koulujen ruoka- ja siivouspalveluista.

Palvelualue toimii elinvoimavaliokunnan ohjauksessa tuottaen tehokkaita, taloudellisia ja asiakaslähtöisiä palveluita pääasiassa kuntalaisille. Palvelualue koostuu viidestä vastuualueesta: kehitys- ja kaavoituspalvelut (kaavoitus, maaomaisuuden hallinta ja paikkatieto), kuntatekniikka, rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu, vesihuoltolaitos sekä ruoka- ja siivouspalvelut. Suoraa elinvoimajohtajan alaisuudessa sijaitsee asiantuntijaorganisaatio, joka koostuu hallinnosta, elinkeino-, työllisyys- ja joukkoliikennepalveluista. Lisäksi vastuualueen käyttötaloudessa on varattu budjetti kunnan kiinteistöasioiden hoitoon (pl. investoinnit, jotka tilataan erikseen). Työt tilataan Hollolan Tilapalvelut Oy:ltä.

Elinvoimajohtajan katsaus

Kehitys- ja kaavoituspalvelut

Koko kuntaa koskeva Strategisen yleiskaavan päivitys, Strateginen yleiskaava 2020, hyväksymiskäsittely siirtyi vuodelle 2021. Kaava hyväksyttiin 10.5.2021. Kalliola – Paimelan osayleiskaava hyväksyttiin valtuustossa 22.2.2021. Kaava-alue sijaitsee Kalliolan ja Paimelan kylissä valtatie 24 varrella. Alue mukaiilee pohjoisessa Asikkalan rajaa, idässä osittain Lahden rajaa, etelässä Haritunjokea sekä Ilmotuntietä ja lännessä Vesijärven ranta-alueen reunaa. Kaavalla mm. tutkittiin suoraan rakennusluvalla osoitettavien asuinrakennuspaikkojen sijoittamista (MRL 44§).

Asemakaavoja hyväksyttiin vuoden 2021 aikana kaksi. Hirvimäen asemakaava kuntakeskuksen eteläpuolella ja Parinpellontien asemakaava Hollolan kirkonkylällä. Hirvimäen pientaloalueen asemakaavassa on 58 omakotitonttia ja yhteensä 9 osakeyhtiömuotisten pientalojen ja rivitalotonttia. Alue mahdollistaa noin 92 asunnon rakentamisen, jolloin alueelle tulee n. 250 uutta asukasta. Kaava-alueella on lisäksi laaja lähivirkistysalue ja leikki puisto.

Parinpellontien asemakaavalla asemakaavoitettiin Parinpellontie lähialueineen. Kaavoitettu alue on yksityistä tiealuetta ja osittain alue ulottuu piha-alueille ja muuhun maastoon. Kaava-alueen pinta-ala on noin 2,1 hehtaaria, kaavoitettavan kadun pituus on noin 1,2 km. Tavoitteena on saada katuyhteys kevyen liikenteen väylä Rantatieltä asemakaavoitetuille asuinalueille.

Ruskorinteen yksityisen aloitteesta laadittu palveluasumisen asemakaava on laadittu vuoden 2021 aikana. Hyväksymiskäsittely on alkanut joulukuussa 2021. Kohde on noin 2,2 ha:n kokoinen. Kaavoitettava alue sijaitsee Kukkilassa Toisenmäentien varressa liittyen Norolantien ja Perähaanpolun omakotiasutukseen. Asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa alueelle toteutettava palveluasumisen kokonaisuus. Kaavassa osoitettava rakennusoikeus yhteensä 3 200 k-m². Kunnan ja maanomistajan kesken neuvotellaan maankäyttö- ja rakennuslain 91 b §:n mukainen maankäyttösopimus.

Raakamaan hankintaa tehtiin Miekkiössä ja Nostavassa yhteensä 10 hehtaaria. Omakotitontteja luovutettiin 21 kpl ja kerrostalotontteja 1 kpl. Maanhankinnassa oli selvityksessä kunnassa olevien asemakaavoitettujen katualueiden haltuunottosopimukset ja katualueiden haltuunottojen lohkosten valmistelu.

Kuntakeskuksen keskuskortteleiden aloitettiin investorkilpailutus virastokorttelin kehittämistyöhön keskustan vetovoimaisuuden kasvattamista varten. Keskusta-alueen kehittämissuunnitelmassa laadittiin kesällä mm. karttasovelluspohjaisen kyselyn, kuntalaishaastattelujen ja yrittäjäkyselytutkimuksen vastausten pohjalta keskustan kehittämisselvitys. Selvitys etenee valittavien parantamis-/kehittämiskohteiden valintaan, toteutuksen jatkosuunnitteluun ja aikataulutukseen.

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalvelun tekemisen keskiössä on ollut edelleen tonttimyynti ja Hollolan houkuttelevuuden lisääminen (sijoittujanäkökulma) yhdessä Ladecin asiantuntijaorganisaation kanssa. Kevään aikana saatiin Hopeakallion yritysalueelle varaus 1 ha ja syksyllä toinen 1,5 ha tontille. Varauksien toteutumiseen kaupoiksi ja edelleen rakentamiseksi sekä toiminnan käynnistymiseksi vaikuttaa yritysalueen rakentumisen aikataulu.

Hopeakallion määritellyistä tonteista sekä Keskikankaantie 2:n tontista solmittiin vuoden mittainen markkinointiyhteistyösopimus Wasa Group Oy:n kanssa, joka myös varasi Keskikankaantien tontin syksyllä 2021 ja neuvottelee sijoittujien kanssa etenemisestä.

Paassilta on tonttien osalta hyvässä rakentamiskunnossa, mutta tarjonta ja kysyntä ei ole kohdannut toivotulla tavalla. Loppuvuodesta yksi varaus valitettavasti umpeutui, toistaiseksi ilman jatkoajatuksia. Alueelle rakentui myös toinen vuokratallikiinteistö.

Kukonkoivun tilanne on vesipakkaamojen osalta ennallaan, mutta Suomen Kaukokiito pyysi ja sai lisää aikaa tonttivaraukselleen 31.2.2022 saakka. Loppuvuodesta käynnistyi lisäksi muutamia mielenkiintoisia tonttineuvotteluja niin kaupallisen kuin tuotannollista toimintaa harjoittavan yrityksen kanssa Hopeakalliosta ja Kukonkoivusta.

Valmiiden toimitilojen, erityisesti vuokrauskysyntää on edelleen suhteellisen paljon, tarjottavia tiloja löytyy ainoastaan yksityisiltä markkinoilta. Sopivia tiloja etsitään aktiivisesti yksityisten tarjonnasta ja hyödynnetään rakennuttajayhteistyä. Ladec ja Etpähä ry (Leader) toimivat aktiivisesti yritysten tukena. Nostavan logistiikka-alueen kehittymistä edistettiin konsultti työn ja konseptisuunnitelman kautta.

Yrittäjäjärjestön ja yleisesti alueen toimijoiden kanssa on pyritty pitämään yllä vuorovaikutusta ja yhteistyötä digitaalisin keinoin edelleen haasteita lisänneen Covid19 pandemian johdosta. Uusi rakennerahastokausi, sen linjauksiin perehtyminen, työryhmiin sekä hankkeisiin osallistuminen oli osa arkea. Yleisesti kaikesta ajankohtaisesta aktiivinen, monikanavainen tiedottaminen - haasteiden, mutta myös kehittämis- ja kehittämismahdollisuuksien kanssa työskentely, on pitänyt elinkeinopalvelut kiireisenä koko vuoden.

Keväällä järjestettiin Kukonkoivun yritysalueen infotilaisuus, jossa palvelutarjontaa esitteli koko elinvoiman palvelualue. Elinvoimakahveja saatiin järjestetyksi kaksi kertaa – ajankohtaisina teemoina rahoitus ja työllistäminen. Osallistuttiin myös Hollolan Yrittäjä ry:n yrittäjäjuhlaan.

Oikeaa tietoa, tekemistä ja työtä -hanke (AKKE) saatiin toteutetuksi, tuloksena kaksi kehittämisessä hyödynnettävää tutkimusta. Kesällä valmistui yritys yhteistyössä Hollola – tekemisen paikka #2-video ja loppuvuodesta käynnistettiin elinkeino- ja työllisyyspalveluiden yhteinen yritys haastatteluprojekti, joka jatkuu vähintään heinäkuuhun 2022 saakka. Hollola lähti mukaan Päijät-Hämeen liiton ilmastokumppanuushankkeeseen ja ensimmäinen ilmastokumppanuus solmittiin 30.11.2021. Yritykset kartoittavat omat kehittämis- ja kehittämismahdollisuutensa, joista osaan voi olla mahdollista saada myös rahoitusta. Työ jatkuu.

Matkailulle, tapahtumatoimijoille sekä ravintoloille vuosi oli haasteellinen ja siksi mm. suunnitellut verkostokehitysajatukset hyllytettiin hetkeksi. Luonto, lähimatkailu, kestävä kehitys ja Lahti Green Capital – vuosi nousivat erityisesti esille. Vaikka vuosi oli täynnä haasteita, syntyi sen aikana useita erittäin hyviä askeleita kohti tulevaa.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyden kuntakokeilu käynnistyi Lahden seudulla maaliskuussa 2021 keskellä koronapandemiaa. Hollola toimii kuntakokeilussa yhteistyössä Lahden, Orimattilan, Kärkölän ja Asikkalan kanssa vastaten omalta osaltaan hollolalaisista kaikista alle 30-vuotiaista työttömistä ja aikuisista työttömistä työnhakijoista, jotka ovat työmarkkinatuella tai peruspäivärahalla. TE-toimiston asiakkuudessa ovat edelleen aikuiset, jotka ovat ansiosidonnaisen päivärahallaan piirissä. Kokonaisuudessaan asiakkaita on työllisyyspalveluiden asiakkuudessa kuntakokeilun kautta noin 750 henkilöä. Asiakkaiden työllistymisen edistymisestä ja työttömyysturvasta vastaavat 7 omavalmentajaa, joista kolme on TE-toimiston myöntämää henkilöresurssia. Hollolassa kuntakokeilusta ja kunnan työllisyyspalveluista vastaa työllisyysvastaava, jonka tiimiin kuuluvat myös omavalmentajien lisäksi vakituinen vastuupalmentaja ja työvalmentaja, määräraikaisessa työsuhteessa on kaksi työvalmentajaa.

Kunnan hyvät resurssit kuntakokeilussa ovat tuottaneet tulosta jo ensimmäisen vuoden aikana, sillä työttömyysaste ja työmarkkinatuen maksuosuus ovat käännetty tiiviin asiakastyön tuloksena laskuun vuoden aikana. Merkittävää on ollut kohtuulliset asiakasmäärät/omavalmentaja (n 90 asiakasta/valmentaja). Nuorten omavalmentajat tekevät myös tiivistä yhteistyötä kunnan Osuma-hankkeen kanssa, millä on ollut suuri vaikutus nuorten työttömyysasteen merkittävään laskuun loppuvuoden aikana. Nuorten alle 25 vuotiaiden työttömyysprosentti oli vuonna 2021 tammikuussa 16,1 %, ja joulukuussa 9,2 %. Vastaava luku aikuisilla tammikuussa 11,3 % ja joulukuussa 8,8 %.

Uuden toiminnan käynnistäminen luonnollisesti vie oman aikansa. Samaan aikaan vaikuttanut pandemia on vähentänyt kuntouttavan työtoiminnan asiakasmääriä ja näin ollen tämä kokonaisuus on kasvattanut työmarkkinatuen maksuosuutta. Vuoden päättyessä voidaan kuitenkin todeta, että kokeiluun mukaan lähteminen on ollut hyvä ratkaisu, ja tulevina vuosina hyödyimme tehdystä tiivistä asiakastyöstä työttömien työllistymisen esteiden poistamisessa.

Merkittävällä osalla nyt asiakuudessa olevilla pitkään työttömänä olleilla asiakkaila on useita työllistymisen esteitä liittyen työ- ja toimintakykyyn. Tämän takia kuluneen vuoden aikana on tähän kiinnitetty erityistä huomiota, ja yhteistyötä on aloitettu Hyvinvointikuntayhtymän Työkyky-hankkeen kanssa. Tämän johdosta myös Kunnontiimin seinätöntä pajatoimintaa haluttiin vakinaistaa, ja Kunnontiimille saatiin täyttöluvat vakinaisen työllisyyskoordinaattorin ja vastuuvallmentajan toimiin, jotka rekrytoitiin vuoden lopussa. Tiimin toiminnassa voidaan jatkossa tehdä työ- ja toimintakyvyn arviointia.

Valmennuspalvelua ostetaan edelleen pienimuotoisesti Hämeen Harjulan Settlementiltä, jonka toimintaan kuuluu Kierrätyskeskus Patina. Muuten omavalmentajien ja vastuuvallmentajien työnkuvaan kuuluu, myös asiakkaiden valmennus ja/tai valmennukseen ohjaaminen. Yhteistyötä jatkettiin myös kesätyöseteleiden osalta Hollolan 4H-yhdistyksen kanssa, jonka palkkaamat nuoret ja 4H-yrittäjät huolehtivat mm. Vähä-Tiilijärven rannalla olevasta kesäkahvilasta.

Työllisyyspalvelujen toimintaa vahvistettiin rekrytoimalla loppuvuodesta vakituinen työllisyyssihteeri, joka jatkossa huolehtii palkkatukityöllistämiseen liittyvistä hakemuksista ja maksatuksesta, vastaa viestinnästä ja yritys yhteistyöstä yhdessä elinkeinopäällikön kanssa. Näin jatkossa työllisyysvastaavan aikaa vapautuu enemmän yhä kasvavan tiimin esimiestyölle ja kehittämistyölle valmistautuen vuonna 2024 työllisyyspalvelujen siirtoon kokonaisuudessaan kunnille.

Liikennepalvelut

Korona on edelleen näkynyt liikennepalvelujen arjessa tuntuvasti, vaikka pientä piristymistä seudullisessa linjaliikenteessä (LSL) edelliseen vuoteen nähden tapahtuikin. Hollolan osalta lipputulot kasvoivat edellisestä vuodesta noin 160.000 euroa. Keskimääräinen matkustajavähenemä oli arviona seudullisesti noin 35 %. Edellisestä vuodesta poiketen koronan takia ei linjoja jätetty ajamatta vuoden 2021 aikana.

Kunnan järjestämää palveluliikennettä tarjottiin asiakkaille myös koko vuoden koronan takia vähentyneestä kysynnästä huolimatta. Hollolan kunnan järjestämässä palveluliikenteessä toteutui keväällä 1048 tehtyä matkaa (ed. kevät 1077) ja syksyllä 1196 matkaa (ed. syksy 1088) eli yhteensä 2244 matkaa, lisäys 3,6 %, (ed. vuosi 2165 matkaa). Matkustajamäärän kehitystä seurataan ja palvelu- ja asiointiliikenteen markkinointia kehitetään, mm. toteuttamalla maksuvapautuskokeilu marraskuun alussa 2 viikkoa. Loppuvuodesta valmistui selvitys palveluliikenteen seudullisesta kehittämisestä, jonka toteuttamismahdollisuuksia selvitetään vuoden 2022 aikana.

Seudullisessa joukkoliikenteessä Hollolan linjastoon kohdistui liikennöintimuutoksia kesästä ja talvikaudesta 2021 alkaen, kun ns. 10-linjat ja linja 54 lakkautettiin ja linja 11 muuttui kunnan sisäiseksi. Vääkysy – Lahti -välin liikennöinti nykyisessä laajuudessaan alkoi syksystä 2020 (kustannusvaikutus 5 kk/2020 ja 7 kk/2021) parantaen myös Vesikansan alueen asukkaiden matkustusmahdollisuuksia ilta-aikaan, viikonloppuisin sekä koulujen loma-aikoina.

Linjaliikenteen seudullinen valmistelu on jatkunut vaiheittain Lahden runkolinjastotyön edetessä ja tullessaan täysin käyttöön otetuksi kesästä 2022. LSL:n toimesta on otettu käyttöön uutta, reaaliaikaista, matkustajainformaatiota ja matkustustyytyväisyyttä linjoilla mitataan säännöllisesti. Waltti-vyöhykejakaudesta valmistellaan. Myös käyttövoimaratkaisuihin ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi otetaan kantaa kilpailutusten yhteydessä. Seudulliset matkustajamäärät raportoidaan vuosittain.

Hollolan koululaiskuljetuksien tilausajojen asteittaista avaamista ja markkinointia kaikille avoimena asiointiliikenteenä on jatkettu lukuvuoden 2021–2022 aikana autokapasiteetin, autokiertojen ja aikataulujen sallimissa rajoissa. Yhteydet toimivat joka suunnalta. Tällä mahdollistetaan myös muiden asiakasryhmien kulkumahdollisuudet koululaisten mukana oman alueensa sisällä ja/tai kuntakeskukseen koulupäivinä.

Kuntatekniikka

Kartanon alueen saneeraus valmistui kesällä 2021. Kiventöyryn 2. rakennusvaiheen rakentaminen aloitettiin kesällä ja saatiin valmiiksi marraskuussa. Perhoslehto III rakentaminen aloitettiin kesällä ja valmistunee kesällä 2022.

Pukkomäentietä ei rakennettu, koska tien rakentaminen liittyi Nostavan logistiikka-alueeseen, jonka toteuttamistapa oli vielä avoinna.

Kirkonrannan ja Kettupihan leikkipaikat perusparannettiin. Herralan ja Nostavan kuntopolut perusparannettiin. Luontoreittien osalta keskityttiin tuotteistamiseen ja saavutettavuuteen. Katuvalaistuksen osalta elohopeavalaisimista luopumiseen liittyvä uusimistyö jatkui Terveystiellä sekä Tiilikankaantien 1. vaiheen osalta.

Kuntatekniikan ylläpidon alueurakoitsijana jatkoi Viherpalvelut Hyvönen.

Rakennus- ja ympäristövalvonta

Rakentamisen lupa-asiat keskittyivät lähinnä kunnan uusille tonttialueille painottuvaan pientalorakentamiseen, sekä yleisesti laajennus- ja muutoshankkeisiin. Vuoden aikana myönnettiin luvat myös kahdelle asuinkerrostalolle, joista ensimmäinen myös valmistui saman vuoden aikana. Rakennusvalvonnan asamäärät olivat lähellä edellisten vuosien tasoa, ja käsittelyajat säilyivät yhtä lyhyinä, rakennuslupien keskimääräisen käsittelyajan ollessa alle kaksi viikkoa. Rakennuslupamaksujen tulot toteutuivat talousarvion mukaisina.

Rakennusvalvonnan paperiarkistoja digitoitiin palveluhankintana sekä osittain kunnan omana työnä, mikä aiheutti myös n. 30 000 e säästön digitoinnin palveluhankintaan varatuista määrärahoista. Koko kunnan rakennustietojen kiinteistöveroselvityksen palveluhankinnan kilpailutus tehtiin syksyn aikana ja selvitystyö saatiin käyntiin vuoden lopulla. Suurin osa työstä ja maksueristä painottuu 2022-2023 vuosille, minkä vuoksi 2021 vuodelle varatusta määrärahasta suurin osa n. 90 000 e jäi käyttämättä ja kustannus siirtyy seuraaville vuosille. Palveluiden ostoista kertyneiden merkittävien säästöjen vuoksi rakennus- ja ympäristövalvonnan toimintakate toteutui huomattavasti talousarviota parempana.

Ympäristövalvonnan toimintaan vaikuttivat eniten vuoden aikana tapahtuneet henkilövaihdokset, mutta rekrytoinneissa onnistuttiin hyvin. Vesihuollon liittymisvelvollisuuden toimeenpanon projektia toteutettiin projektikoordinaattorin, ympäristötarkastajan ja vesihuoltopäällikön välisenä yhteistyönä. Projektin aiheutti ennakoitua suuremman määrän vapautushakemuksia, joiden käsittelyn työmäärä on ennakoitua suurempi. Projektia jatketaan vuonna 2022. Ilmanlaadun seurannassa käynnistyi uusi sopimuskausi 2021 alkaen ja Lahden kaupungin toteuttama tarkkailu Hollolan alueella jatkuu. Pienjärvien tarkkailuohjelma 2022-2027 vuosille valmistui ja hyväksyttiin valvontajaostossa vuoden lopussa. Uudelle tarkkailukaudelle mukaan kuuluu enemmän vesistöjä, ja tarkkailulla saadaan näin kattavampaa tietoa laajemmin kunnan alueelta.

Vesistötyötä edistettiin Hollolan Vesistövisio 2025 –ohjelman mukaisesti useiden eri yhteistyötahojen kanssa ja hankemuotoisia töitä tehtiin elinvoiman palvelualueella laajemmassa yhteistyössä, ympäristövalvonnan ollessa enemmän asiantuntijaroolissa. Vähä-Tiilijärven hoitosuunnitelma valmistui ja tilan seuranta sekä hoitokalastusta jatkettiin. Myös Työtjärven tilan parantaminen käynnistyi Vesijärvisäätiön yhteistyöhankkeena. Hollola liittyi jäseneksi myös Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistykseen. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma toteutettiin hankerahoitusta hyödyntämällä. Kintterönson Helmi-hanke toteutui yhteistyössä Lahden kaupungin kanssa hankesuunnitelman mukaisena ja alueen toimenpiteet jatkuvat hankkeessa laaditun hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti.

Ruoka- ja siivouspalvelut

Ruokapalveluissa otettiin käyttöön ekologinen ruokalista 1.9.2021. Ruokalistalla panostettiin elintarvikkeiden kotimaisuus asteeseen, joka oli 80 % vuoden loppuun mennessä. Paikallisten tuotteiden määrää lisättiin, ja ruokalistalla kasvisruoka ainoana vaihtoehtona kerran viikossa otettiin käyttöön. Ruokalistan sisältöä arvioidaan asiakastytyväisyyskyselyn kautta.

Ruoka- ja siivouspalvelujen vuoden 2021 asiakastytyväisyyskyselyt siirrettiin alkuvuoteen 2022 asiakkaitten toiveesta. Kyselyihin vastataan Wilmassa ja uimahallin ja kirjaston siivousta koskevaan kyselyyn hollola.fi sivustolla linkin kautta viikoilla 5–8, 2022.

Siivouspalveluissa haasteita tuotti Satulinnan päiväkodin remontti, päiväkoti Piiparin väliaikainen käyttöönotto ja siihen tarvittavat ylimääräiset resurssit. Liikuntahallien lattioiden liukkaus ja pölyn hallinta ovat olleet myös keskiössä vuoden 2021 aikana. Kiinteistöjen pölyn hallinnan parantamiseksi Siivouspalvelut sopivat Tilapalvelu Oy:n kanssa yhteisestä projektista, jonka tavoitteena on laatia pölyn- ja puhtaudenhallinnan ylläpidon toimintaohjelma vuoden 2022 aikana. Palvelu ostetaan Ramboll Oy:ltä. Projektista aiheutuvat kustannukset jaetaan puoliksi Siivouspalvelun ja Tilapalvelu Oy:n kesken. Projektiin on valittu moniammatillinen työryhmä.

Kiinteistöpalvelut

Hollolan Sote-keskuksen hankkeen rakennustyö valmistui 30.11.2021 ja hanke otettiin vastaan. Kohde luovutettiin Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän käyttöön myös 30.11.2021.

Uimahallin peruskorjaushanketta edistettiin vuoden aikana ja kunnanvaltuusto hyväksyi hankkeen peruskorjauksen hankesuunnitelman 15.11.2021 kokouksessa.

Kunnanviraston siirtymistä Viirikukoon, keskuskortteli- hanketta ja arkiston sijoittumista Salpakankaan koululle valmisteltiin vuoden aikana.

Yhtiö on toteuttanut vuoden aikana rakentamishojelman 2021 investoinnit ja PTS-hankkeet suunnitelman mukaisesti, sekä tarvittavat kiinteistöjen ylläpito- ja korjaustoimenpiteet. Merkittävimmät investointihankkeet Sote- keskuksen lisäksi olivat Salpakankaan koulun A-osan peruskorjaus, Nostavan- ja Paimelan koulujen käyttövesiputkien uusinnat ja Satulinnan päiväkodin peruskorjaus. Merkittävimmät PTS-korjaukset olivat Heinsuon koulun ATK-keskus, Kalliolan koulun ulkoliikuntapaikka, Kankaan koulun rakenteelliset korjaukset ja sähköjärjestelmien korjaukset.

Yhtiön 2022 vuoden talousarviota valmisteltiin syksyn aikana ja se hyväksyttiin yhtiön hallituksessa 2.11.2021 yhdessä rakentamishojelman 2022 kanssa.

Kiinteistöjen korjausvelka oli vuoden 2021 alussa noin 7,4M€ ja vuoden lopussa noin 7,1M€ peruskorjaamattomaksi ja kehitettäväksi siirtyvien kiinteistöjen jälkeen.

Kiinteistöjen bruttoneliömäärä on vuoden lopussa 102.402 brm². Neliömäärä lisääntyi hieman uuden Sote-keskuksen myötä. Vuoden aikana purettiin Hiekkalinnan päiväkoti, Hämeenkosken Pappila ja useita pieniä omakotitalokohteita.

Yhtiö osallistui kunnan ilmastotyöhön ja energiatehokkuustoimenpiteisiin vuoden aikana mm. KETS-vertaisarviointiin ja ilmastotyöryhmään.

Hollolan kunta (Hollolan Tilapalvelu Oy) ja Lahti Energia palkittiin yhtenä vuoden 2021 energianerokakilpailussa teemalla ”Energiatehokkuutta ja tiedolla johtamista Hollolasta” Energiaviraston ja Motivan järjestämässä kilpailussa.

Yhtiö osallistui myös Maakuntien Tilakeskuksen tilatietohankkeeseen testaaja- ja pilottikuntana, sekä Valtiovarainministeriön lainsäädäntötyöryhmään kunnan edustajana.

Yhtiön raportointijärjestelmää kehitettiin vuoden aikana yhteistyössä Rantalainen Oy:n kanssa.

Vesihuoltolaitos

Uutta vesihuoltoverkostoa rakennettiin Kiventöyry/Tasatarhan ja Perhoslehto III:n uusille asemakaava-alueille. Kukkilaan rakennettiin myös tärkeä rinnakkaisvesijohto vedenjakelun toimintavarmuuden parantamiseksi. Kartanon Kumpulan sekä Mäkirinteentien alueella jatkettiin ja saatiin valmiiksi vesihuoltoverkostojen saneeraukset. Runkovesijohtoa ja -viemäreitä saneerattiin myös Hämeenlinnantien pohjoispuolen kevyen liikenteen väylällä välillä Kuntoilijantie-Soramäentie. Lisäksi Kuntoilijantien runkovesijohtoa korvattiin Koulurinteentien kohdalla uudella verkosto-osuudella alkuperäisellä linjalla ilmenneen putkirikon vuoksi. Tikkakallion yksi ja Hämeenkosken neljä jätevesipumppaamoja sekä Laitialan pienen vedenjakelualueen vedenottamo saneerattiin. Pukkomäentien vesihuoltoverkostoa ei rakennettu, koska tien rakentaminen liittyi Nostavan logistiikka-alueeseen, jonka toteuttamistapa oli vielä avoinna.

Lahti Aqua Oy on hoitanut Hollolan vesihuollon asiakas- ja operatiiviset palvelut konsessiosopimukseen perustuen vuodesta 2008 alkaen. 1.1.2021 alkaen otettiin käyttöön sopimuksen laajempi päivitys. Lahti Aqua Oy:lle maksettavat palvelumaksut nousivat noin 150 000 € johtuen pääosin ICT-investointiin osallistumisesta.

Vedenkulutus ja laskutettu jätevesimäärä laskivat 1,2 % vuodesta 2020, jolloin vedenkulutus nousi tilapäisesti koronaepidemiasta johtuen. Valtakunnallisen trendin mukaisesti vedenkulutus pääsääntöisesti laskee. Vesihuoltolaitoksen käyttömaksutulos säilyivät pääosin ennallaan, mutta perusmaksutulos nousivat hieman (3,8 %) 1.6.2020 voimaan tulleen hinnastomuutoksen myötä. Suurin tulonlisäys muodostui liittymismaksuista, yhteensä 409 034 €, jotka muuttuivat verollisiksi ja palautuskelpoisiksi sekä siten vesihuoltolaitoksen tuloksi 1.6.2020 alkaen. Liittymismaksutulos nousivat arvioitua suuremmiksi johtuen toteutuneista rakennushankkeista sekä vesihuollon liittymisvelvollisuuden toimeenpanon projektista, jota jatketaan vuonna 2022. Kokonaisuutena liikevaihto toteutui lähes budjetin mukaisesti ollen 24 745,28 € ylijäämäinen. Lainakanta rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta oli vuoden lopussa 2 475 000 €.

Hollolan vesihuoltopalvelut saivat kahdesta erillisestä asukkaille tehdystä kyselytutkimuksesta pääosin hyvät tai erinomaiset tulokset. Hollolan vesihuollon varautumissuunnitelma valmistui alkuvuodesta, josta järjestettiin sidosryhmäpalaveri ja edistettiin etenkin sammutusvesiasioita. Hollolan vesihuollon toiminta-alueen päivitys hyväksyttiin kesäkuussa ja pohjavesialueiden suojelusuunnitelma päivitys lokakuussa. Kesäkuussa käynnistettiin Hollolan hulevesien hallintasuunnitelman laatiminen, joka valmistuu vuonna 2022. Vesihuoltolaitos osallistui marraskuussa HÄME21-valmiusharjoitukseen, jossa oli vakava vesihuollon häiriötilanne. Lisäksi järjestettiin vesihuollon tiedottamisesta oma harjoitus joulukuussa sidosryhmien kanssa.

Käyttötalouden toteutuminen

Elinvoiman palvelualueen (pois lukien vesihuoltolaitos) talousarvion käyttötalouteen varatut määrärahat toimintakulujen osalta olivat 23,2 M€. Toimintakulujen toteuma-% oli 100 %. Tuotot toteutuivat hieman yli budjetin ollen 18,8 M€, toteuma-% oli 100,2 %. Toimintakate oli 40 t€ parempi kuin talousarvio.

Kuntatekniikan toimintatuotot toteutuivat budjetoitua paremmin 61 t€, valmistus omaan käyttöön toteutui 19 t€ suurempana. Kuntatekniikan toimintakulut kokonaisuudessaan ylittyivät 144 t€, kuntatekniikan nettoilytyksen ollessa yhteensä oli n. 64 t€. Katujen ja yleisten alueiden nettoilytys oli n. 45 t€: mm. kunnossapidokustannukset olivat arvioitua suuremmat puistojen ja yleisten alueiden kunnossapidossa sekä alueurakatöissä. Liikuntapaikkojen 14 t€ ja varikon n. 5 t€ nettoilytykset johtuivat mm. kalustojen ylläpitoon kului enemmän kuin oli budjetoitu.

Liikennepalvelujen talousarvio 2021 toteutui seuraavasti: Lipputulot alittuivat lähinnä koronasta johtuvista syistä n. 279 t€ (lisäystä kuitenkin ed. vuoteen n. 160 t€). Valtionavustukset ja koronatuotot kattoivat kuitenkin tulojen ta-alituksesta n. 192 t€. Näin ollen tuotot alittuivat yhteensä n. 87 t€. Kulut puolestaan ylittyivät yhteensä n. 316 t€, joka johtui ennen kaikkea lisäystä LSL-liikenteestä ja sen kysynnän kasvusta. Koronan takia linjoja ei tarvinnut jättää ajamatta toisin kuin edellisellä vuonna ja tämä näkyi myös kulujen kasvussa. Nettoilytys oli n. 403 t€. Tilanne tiedostettiin pitkin vuotta, mutta esitettyä talousarviomuutosta ei ulotettu kirjanpidollisesti liikennepalvelun määrärahoihin.

Työllisyyspalveluissa työmarkkinatukimenot ylittyivät n. 381 t€. Toimintakate ylittyi 311 t€, mm. maksetut avustukset yhteisöille ja palkkatukityöllistyminen toteutui budjetoitua vähemmän.

Kehitys ja kaavoituspalveluiden toimintatuotot toteutuivat n. 85 t€ suurempina ja menot ylittyivät n. 263 t€, nettoilytyksen ollessa n. 177 t€. Säästöä syntyi palveluiden ostoissa, mutta ylitystä aiheutti Hopeakallion alueella maanvuokrasopimuksen ennakaisen purkamisen varaus.

Rakennus- ja ympäristövalvonnassa saavutettiin n. 138 t€ nettosäästö. Rakennuslupamaksujen tuotot toteutuivat arvioidusti, ympäristönsuojelun tuotot ylittivät arvion n. 14 t€. Säästöjä saavutettiin palveluiden ostoissa.

Ruoka- ja siivouspalvelujen toimintakulut alittuivat 178 t€, ja toimintatuotot alittuivat 186 t€, nettoilytyksen ollessa 8 t€. Tuottojen alitus johtui ruokapalvelun tuottojen jäätyä 93,4 prosenttiin tavoitteesta. Ateriasuoritteiden määrä jäi 73 000 arvioitua vähäisemmäksi, pandemiolla oli tähän vaikutuksensa. Vastaavasti kulujen alitukseen merkittävimmin vaikutti arvioitua pienemmät henkilöstökulut 202 t€. Henkilöstöpalvelujen ostoon käytettiin 105 t€ arvioitua enemmän. Henkilöstöpalvelujen ostolla korvattiin myös osittain ostopalveluna hankittavaa siivousta alan palveluntuottajilta, vaikutus n. 11,4 t€. Todellinen henkilöstökulujen alittuminen oli n. 110 t€.

Kiinteistöpalveluissa PTS-korjausbudjetti n. 874 t€ alittui n. 206 t€, johtuen mm. Hämeenkosken vanhan puukoulun maalauksen sekä osan Salpakankaan koulun korjauksista siirtyessä vuodelle 2022. Hollolan Tilapalvelu Oy:n palvelumaksun säästö kunnalle oli n. 313 t€, kauttalaskutettavien kiinteistökulujen säästö oli n. 98 t€. Syinä Hollolan Tilapalvelu Oy:n kulujen alenemiseen ovat olleet henkilöstökulujen, käyttö- ja huoltokulujen, sähkökulujen sekä kiinteistöjen korjauskulujen väheneminen.

Investointien toteutuminen

Toteutuneiden investointikustannusten loppusumma elinvoiman palvelualueen osalta oli n. 12,8 M€ ja siitä vesihuoltolaitoksen osuus n. 3 M€. Investointikustannuksista talonrakennuksen osuus oli n. 6,6 M€, kuntatekniikan osuus n. 3 M€. Maa-alueiden hankintaa käytettiin n. 141 t€. Irtaimen osuuden kustannus oli n. 69 t€. Toteutuma-aste yhteensä oli 87 %. Ruoka- ja siivouspalveluissa käytettiin irtaimeen 41 t€, joka kohdentui Salpakankaan päiväkodin A osan perusparannuskorjauksen yhteydessä tehtyyn keittiöremonttiin ja sinne hankittuihin koneisiin ja laitteisiin.

Kuntatekniikan investoinneissa kustannukset alittuivat n. 1 M€, johtuen mm. Perhoslehto 3. rakennusvaiheen määrärahan alituksesta (n. 400 t€). Muilta osin poikkeamat talousarviossa esitettyihin määrärahoihin ovat pienempiä ja kohdistuvat useammalle eri hankkeelle.

Talonrakennuksen investointien alitus n. 187 t€ johtui Sote-keskuksen talousarvioon varatun määrärahan alituksesta.

Vesihuoltolaitoksen investoinneissa kustannukset alittuivat noin 116 t€ johtuen mm. Pukkomäentien vesihuoltolinjan rakentamisen siirtymisestä myöhemmäksi. Toisaalta vuodelle 2021 siirtyi Kiventöyryntie/Tasatarhan alueen I-vaiheen viivästymisen vuoksi kustannuksia noin 130 t€ ja Kartanon Kumpulan saneerausalueen merkittävästi nousseita kustannuksia (n. 334 t€) johtuen ennakoimattomista maaperästä johtuvista ongelmista. Muilta osin poikkeamat talousarviossa esitettyihin määrärahoihin ovat pienempiä ja kohdistuvat useammalle eri hankkeelle.

Koronapandemian vaikutukset palvelualueen toimintaan ja talouteen

Kehitys- ja kaavoituspalvelujen toimintaan ja talouteen koronatilanteella ei ollut merkittäviä vaikutuksia, sillä työtehtäviä tehtiin edellisen vuoden tapaan pääosin etätyöskentelyä käyttäen. Asiakaskontaktit ja neuvottelut hoidettiin mahdollisuuksien mukaan etäyhteyksin.

Rakennus- ja ympäristövalvonnan toimintaan ja talouteen koronatilanteella ei ole ollut merkittäviä suoria vaikutuksia. Tiukimpien rajoitusten aikana asiakaskontaktien riskejä on hallittu siirtämällä kiireettömiä katselmuksia ja tarkastuksia myöhemmin tehtäviksi, mikä näkyy suoritettujen tarkastusten määrissä.

Elinkeinopalveluille pandemian vaikutukset ovat välillisiä. Yrityksiä on haitannut ja investointihalukkuuteen on vaikuttanut mm. maailmanlaajuinen komponenttipula, konttirahtien, polttoaineiden sekä rakennuskustannusten hinnannousut. Osa budjetista jäi käyttämättä kehittämistilaisuuksiin, -toimenpiteisiin ja mm. markkinointiin pandemian rajoitusten vuoksi. Yhteydenpito on sujunut suhteellisen hyvin etänä.

Työllisyyspalvelujen toimintaan pandemia on vaikuttanut merkittävästi niin työskentelytapaan, kuin talouteen. Asiakastapaamisia ei ole voitu toteuttaa etätyöskentelyn puitteissa, muuten kuin puhelimitse tai sähköisesti. Kuitenkin tiedetään, että henkilökohtaisella tapaamisella palvelutarvetta kartoitettaessa on suuri merkitys. Tämä osaltaan on johtanut siihen, että jo toisena vuonna peräkkäin työmarkkinatuen maksuosuus kasvoi

merkittävästi, tosin loppuvuodesta tapahtui jo käänne parempaan suuntaan. Kuntouttavan työtoiminnan supistuminen pandemian aikana, vaikuttaa myös suoraan työmarkkinatuen suuruuteen.

Pandemiasta johtuen kuntaan ei työllistetty nuoria tänäkään kesänä, vaan siihen varattu osuus käytettiin täysimääräisesti kesätyöseteleihin, joissa oli korotettu kunnan maksuosuus (500€) ja kesätyöseteleiden määrä kaksinkertaistettiin, niin että seteleitä jaettiin yhteensä 134 kappaletta.

Ruoka- ja siivouspalveluissa pandemian vaikutus näkyi henkilöstön runsaina poissaoloina. Henkilöstöpula oli vaikea lähes koko vuoden. Ruokailua rytmitettiin riittävien turvavälien ylläpitämiseksi ruokailun aikana. Ylimääräisten ruuanjakopisteiden ylläpitoa jatkettiin koko vuosi osassa kouluissa ja päiväkodeissa, jonka vaikutus näkyi suurempana ruokahävikkinä. Ruokailijamäärien vaihtelu oli suurta päivätasolla, jonka ennalta arvioiminen oli lähes mahdotonta. Ruokaa tarjottiin paikalla ruokaileville sekä etäopetuksessa oleville. Terveysturvallisuus syistä ylijäämäruokaa pystyttiin tarjoamaan eläkeläisille vain yhden kuukauden ajan viraston ravintola Kastarissa. Ylijäämäruuan pakkaamisesta, kuljetuksesta ja tarjoilusta vastasi työllisyyspalvelut.

Uimahallin ollessa pandemian vuoksi suljettuna, uimahallin siivouspalvelun henkilöstö siirtyi siivoustehtäviin kunnan muihin kiinteistöihin. Koronaepidemiasta johtuen vesihuollon putkimateriaalien kustannukset ovat nousseet merkittävästi.

Pandemian vaikutuksesta asiantuntijatöitä on tehty huomattava määrä etätyönä. Etätyöskentely on sujunut hyvin. Palvelualueella on paljon työtehtäviä, joihin etätyö ei sovellu. Tällaisia töitä ovat ruoka- ja siivouspalveluiden ja liikuntapaikkojen ylläpitoon liittyvät työt. Pandemiaan liittyen on seurattu työnantajan ohjeita, jotta työturvallisuus ei vaarannu.

Henkilöstö

Toinen koronavuosi sujui pandemiasta huolimatta kokonaisuudessaan hyvin sekä toiminnallisesti että taloudellisesti. Vastuualueet ovat yllä kertoneet pandemian vaikutuksista työskentelyyn ja talouteen.

Palvelualueella rekrytoitiin henkilöitä moniin tehtäviin. Osassa tehtäviä kuten yllä ympäristönsuojelun osalta on kerrottu, rekrytointi onnistuu. On työtehtäviä kuten maankäyttöinsinööri ja kaavoitusarkkitehdin tehtävät, joihin uuden resurssin löytäminen on haasteellista. Ruoka- ja siivouspalveluissa edellisen vuoden aikana henkilöstö väheni 10 henkilötyövuotta eläköitymisen, toiselle työnantajalle siirtymisen ja opiskelemaan lähtemisen vuoksi. Alalla vallitsevan ammattitaitoisen henkilöstön pulan vuoksi uuden henkilöstön rekrytointi aiheutti haasteita. Vuoden 2021 kesän ja syksyn aikana onnistuttiin rekrytoimaan neljä uutta henkilöä, ja vakinaistettiin kaksi määräaikaisessa työsuhteessa ollutta henkilöä.

Joulukuussa 2021 valtuusto hyväksyi uuden kuntastrategian vuosille 2022-2035. Strategian toiminnallistaminen jatkuu keväällä 2022 ohjelmien laatimisella ja arvoihin perehtymen. Tätä kirjoitettaessa on vahva usko siihen, että pystymme esimerkiksi elinvoiman ohjelman kautta vaikuttamaan vuosikaudet jatkuneeseen kiireeseen ja resurssitarpeeseen. Ohjelman avulla priorisoidaan palvelualueen resurssien kohdistaminen sekä arvioidaan uusien tehtävien resurssitarve. Tämä auttaa henkilöstön jaksamaan, kun työskentely on suunnitelmallista ja pitkäjänteistä.

Elinvoiman palvelualue pl. vesihuoltolaitos

Tuloarviot ja määrärahat

Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2020	Alku- peräinen talousarvio 2021	Muu- tokset 2021	Voimassa oleva talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Toteuma -%	Poik- keama
Toimintatuotot	18 241 465	18 672 600	0	18 672 600	18 695 743	100,1 %	-23 143
Toimintakulut	-21 467 146	-23 181 300	0	-23 181 300	-23 183 266	100,0 %	1 966
TOIMINTAKATE	-3 143 567	-4 458 700	0	-4 458 700	-4 418 281	99,1 %	-40 419

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Näkökulma	Työn Hollola		
Strategian tavoite	Mahdollistamme ja kehitämme edellytyksiä monipuoliselle yritystoiminnalle ja työllistymiselle		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2021
Hyödynnämme vahvasti VT12 valmistumista ja Hollolan logistista sijaintia vetovoimatekijänä markkinoinnissa.	2-3- yritystontin myyntiä tai vuokrausta/vuosi ja varauksia/tavoitteellisia neuvotteluja käynnissä >5 Markkinavuoropuhelua / rakentajien, investorien ym. yhteistyökumppaneiden kanssa teemallisia tapahtumia 1-2 Tavoitteena uudet sijoittumishankkeet.	Elinkeinopäällikkö	Hopeakallio Würth Oy:n ja Tekova Oy:n varaukset. Wasa Group varaus Keskikankaantie 2. Lahqua Oy tarvitsi lisääaikaa 30.6.2022 saakka ja Kaukokiito 31.3. saakka. Coldex Oy:n varaus peruuntui. Neuvotteluja / tarjouksia reilusti > 5. Tonttien osalta kilpailukykyongelmaa, joka nostettu esille ja pyritään ratkaisemaan. Yksityisten valmiit tilat kiinnostavat edelleen – tarjotaan / edistetään myös niiden täyttämistä toiminnalla. 1-Nostavan logistiikka-alueen konsepti-/kilpailutus konsulttityö. 2-Markkinointisopimus kehittäjä/ investoren kanssa. 3-Keskustakorttelien markkinavuoropuhelu. Covid-19 - pandemian aiheuttamat haasteet rajoitteena.
Yritysten kasvu-/kehittämisapu (Ladec + elinkeinopalvelut), työvoiman saatavuuden parantaminen ja Hollolan kiinnostavuuden lisääminen työssäkäyntikuntana	Ladec-yhteistyö, perustamis- ja kehittämispalvelut, yritys-, oppilaitos-, ym. sidosryhmä ja hankeyhteistyö. Elinvoimakahvit ja teematilaisuudet >4. Oppilaitos/yritystilaisuuksia >2 ja hankeosallistumisia >1 . Tavoitteena työpaikkojen lisäys ja yritysten toimintaedellytysten parantaminen.	Elinkeinopäällikkö	Aktiivista yhteistyötä Ladecin ja LahtiRegionin kanssa. Elinvoimakahveja syksyllä x2 - rahoitus ja työllisyys. Teams-järjestäminen vaikeaa. 15.3. Kukonkoivun yritysalueen infoiltapäivä. Ladec-tilaisuuksia paljon > 4 LAB/LUT/Salpaus - verkkotilaisuuksien tiedotusta. Uusia hankesuunnitteluosallistumisia >4. Uuden rakennerahastokauden ja elvytysrahoituksen opiskelua ja tiedotusta. Mukana suunnittelemassa Hämeen maaseudun kehittämissuunnitelmaa ja jäsen työllisyyden kuntakokeilun yritysyritysyryhmässä. Kauppakamarin valiokuntatyö = teollisuusvaliokunta.
Lisäämme yhteistyötä yritysten kanssa mm. kuntalisän markkinointi.	Työttömyysaste alle 5% vuonna 2023, vuodelle 2021 tavoite 6,5%. Toteuma 6/2020 KA 11,6% (korona).	Työllisyysvastaava	Toteutuma 12/2021 on 8,8%, koko vuoden KA 9,6% (koronapandemia jatkuu)

Näkökulma	Asumisen Hollola		
Strategian tavoite	Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2021
Maanhankinta tulevia asuntoalueita, katuverkkoa ja palvelualueita varten Kukkilassa ja Nostavassa.	Kukkilasta asuinalueen laajennuksen alueilta tehty ostotarjoukset keskeisiltä osa-alueilta 5/2021. Maanhankinnan laajennusalueiden toteuttamisesta päätös Kukkilan osa-alueilta valtuustossa 10/2021. Nostavan tulevaisuuden asuin- ja keskustan laajentamisen osa-alueilta tarjoukset maanomistajille ja maanhankinnan etenemisestä päätös valtuustossa 10/2021. Kehätien varren osa-alueilta tehty ostotarjoukset 5/2021. Kehätien maanhankinnan jatkamisesta ja tonttireservin kaavoittamisesta toimenpidesuunnitelma valmis 10/2021	Kehitys- ja kaavoitus-päällikkö	Kukkilasta neuvottelut käyty Sorvaseen rajoittuvasta alueesta, tehty ostotarjous ja myyntipäätös saatu maanomistajalta sekä kunnanhallituksesta ostopäätös. Alueen keskeisimmän maanomistajan kanssa käytiin neuvottelu maanhankinnasta tarkennetun vaihtotarjouksen pohjalta. Ratkaisua ei saatu. Tavoitetta ei saavutettu. Nostavan keskeisiltä asuinalueilta tarjoukset maanomistajille, osan kanssa neuvoteltu. Yksi radanvarteen sijoittuva kiinteistökauppa toteutui muutoin ei tuottanut tulosta. Ei edennyt, haasteena korkea hintataso ja resurssipula. Jatketaan valmistelua. Keskeiset aluekokonaisuudet selvitetty, haasteena korkea hintataso jo aiemmissa tarjouksissa. Vaatii maanhankintaneuvotteluita ja maanhankinnan toteutumisen. Kunnan maa-alueen kaavoitus aikataulutettu kaavoitusohjelmaan.
Laadimme keskustan kehittämissuunnitelman, missä painopiste on uudisrakentamisen käynnistymisessä, palvelujen monipuolistamisessa sekä viihtyvyyden ja toiminnallisuuden lisäämisessä.	Keskustan kehittämissuunnitelma 10/2021.	Kehitys- ja kaavoitus-päällikkö	Keskustan kehittämissuunnitelmaraportti laadittiin vuoden loppuun mennessä. Työ jatkuu seuraavaksi suoritettavien kehittämissuunnitelmien valinnalla ja aikataulutuksella toteutuksen jatkosuunnitteluun eri toimialoille.
Seudullisen joukkoliikenteen kehittäminen yhteistyössä palvelualueiden ja LSL:n kanssa.	Matkustajamääräseurantaa ja/tai asiakastytyväisyyskyselyjä tehdään vuosittain. Matkustajamääräseuranta, tavoite matkustajamäärien palauttaminen korona edeltävälle tasolle. Matkustajamääräksi arvioitu Hollolan linjoilla 300.000 matkustajaa/vuosi sisältäen koululaiset.	Kuljetus-koordinaattori/ LSL	Koronan vaikutus jatkui koko vuoden. LSL-liikenteessä Hollolan osalta tehtiin arviolta 261.625 matkaa (ed. vuosi 219 178), josta koululaistemme osuus noin 99.000 matkaa (ed. vuosi noin 79 500). LSL toteuttaa asiakastytyväisyysseurantaa säännöllisesti - palautetaso keskimäärin 4/5 eli hyvää tasoa. Seudullista palveluliikenteen järjestämistä on selvitetty.

Näkökulma	Palvelujen Hollola		
Strategian tavoite	Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2021
Rakennustietojen selvitysprojekti. Kiinteistöverotuksen perusteena käytettävien rakennustietojen selvittäminen ja korjaaminen.	Koko kunnan alueella toteutettavan rakennustietojen selvitystyön toteuttaminen 2023 loppuun mennessä. 2021 vuonna palvelun hankinta, työn käynnistyminen, rekisterivertailujen valmistuminen. Tavoitetasona koko selvitystyölle yhteensä 10 % / 400 000 e pysyvä lisäys kiinteistöverokertymään verrattuna 2017 vuoden tilanteeseen ensimmäisten selvitystöiden alkaessa.	Johtava rakennustarkastaja	Palvelun hankinta suoritettu, selvitystyö käynnissä ja rekisterivertailut valmistuneet. Alustava tuottoennuste ennakoarvion mukainen. Palvelun kokonaishinta ennakoitua halvempi. Selvitystyö ja maksuerät painottuvat eniten 2022-2023 vuosille ja viimeinen suurempi maksuerä vuodelle 2024.
Ylläpidämme ja kehitämme ulkoilureitistöjä	Perusparannamme vähintään yhden ulkoilureitin vuoden aikana.	Kuntatekniikan päällikkö	Nostavan ja Herralan ulkoilureitit ovat kunnostettu

TUNNUSLUVUT TEHTÄVÄALUEITTAIN**Kuntatekniikka**

	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Katujen rakentaminen ja perusparantaminen, km	3,3	3,4	1,8
Kevyen liikenteen väylien rakentaminen ja perusparantaminen, km	1,0	1,7	1,7
Leikkipaikkojen rakentaminen ja perusparantaminen, kpl	2	2	2
Liikuntapaikkojen ja -alueiden hoitokustannukset, t€ (netto)	443	484	492

Maaomaisuuden hallinta ja paikkatieto

	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Raakamaan hankinta, hehtaaria	42,7	70	19,8
Tonttireserviä (Erillispientalo) yht. kpl	283	400	312
Tonttireserviä (Asuinpientalo, Rivitalo), yht. k-m ²	36 943	36 000	41 176
Tonttireserviä (Kerrostalo, Asuin- ja liikehuoneisto) yht. k-m ²	24 460	12 500	22 060
Tonttireserviä (Teollisuus- ja varastorak.) yht. ha	46	30	46
Tonttireserviä (Liike- ja toimistorak.) yht. ha	14	9	14
Tonttireserviä (Tavaraliikenneterminaali) yht. ha	65	65	65
Tonttireserviä (Palvelurak.) yht. ha	1	1	1
Uusia erillispientalotontteja annettu luovutukseen	9	25	16
Myyty tai vuokrattu (Erillispientalo), kpl	8	25	21
Myyty tai vuokrattu (Asuinpientalo, Rivitalo), k-m ²	1 200	1 200	0
Myyty tai vuokrattu (Kerrostalo, Liikehuoneisto), k-m ²	0	2 500	2 400

Kaavoitus

	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Asemakaava ja muutos yhteensä ha	42,5	50	32,5
Uusia kaavoitettuja tontteja (Erillispientalo), kpl	29	80	56
Uutta rakennusoikeutta (Asuinpientalo, Rivitalo), k-m ²	0	2 500	4 230
Uutta rakennusoikeutta (Kerrostalo, sis. liikehuoneistoja), k-m ²	0	0	0

Rakennusvalvonta

	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Rakennuslupien ja ilmoitusten määrä, kpl	366	310	335
Valmistuneet asunnot, kpl	36	50	51
Asuinrakennukset myönnettyissä luvissa, k-m ²		8 000	12 582
Vapaa-ajan rakennukset myönnettyissä luvissa, k-m ²		800	1 059
Palvelu- ja liikerakennukset myönnettyissä luvissa, k-m ²		2 000	56
Teollisuus- ja varastorakennukset myönnettyissä luvissa, k-m ²		2 000	1 709

Ympäristönsuojelu

	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Ympäristölupapäätökset		3	0
Maa-aineslupapäätökset		1	0
Valvontaohjelman mukaiset tarkastukset		35	20

Siivous- ja ruokapalvelu

	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Siivouksen kokonaiskustannukset €/siiv.m ² /pv	0,1	0,11	0,1
Ruokapalvelu, kouluaterian keskihinta/€	3,13	2,95	2,72

Liikennepalvelut

	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Kuljetusoppilaiden määrä/käyttöaste linjaliikenteessä (%)	45,5	50	48,2
Matkustaja/Nousijamäärät kpl/v (linjaliikenne), sis. koululaiset		300 000	261 625
Nettokustannukset euro/nousu		1,42	3,02
Palveluliikenne (HOPPA) matkustajamäärät/v		3 500	2 244

Elinkeinopalvelut

	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Yrityskanta, kpl	1570	1 600	1 645 /Q2
Uusien yritysten määrä, kpl	100	110	125
Lopettaneiden yritysten määrä	90	80	90
Kuntabarometri/yritystävällisyys (asteikko 1-5) (tulos/vastaajamäärä) - mitataan vain joka toinen vuosi.	2,63 (58)		

Työllisyyspalvelut

Työhön valmennuksessa = asiakkuudessa olevien määrä
Palkkatuella työllistettyjen määrä

TP 2020	TA 2021	TP 2021
500	900	850
75	75	66

Vesihuoltolaitos

Laskutettava vesimäärä, 1000 m³
Laskutettava jätevesimäärä, 1000 m³
Liittyjäkiinteistöjen määrä, kpl
Vesimaksu, €/m³ (alv. 0%)
Jätevesimaksu, €/m³ (alv. 0%)
perusmaksu, pienkuluttajat (alv. 0%)
Laskuttamattoman talousveden osuus (%)
Laskuttamattoman jätevedenveden osuus (%)
Investoinnit/liikevaihto (%)

TP 2020	TA 2021	TP 2021
863	820	852
833	790	822
4 556	4 600	4 592
1,57	1,57	1,57
2,57	2,57	2,57
157,11	157,11	157,11
17	16	15
35	35	34
50	45	62

Kiinteistöpalvelut

Kiinteistöjen korjausvelka (M€)
Energiatehokkuus, sähkö (kW/m³)
Energiatehokkuus, lämpö (kW/m³)

TP 2020	TA 2021	TP 2021
8,2	7,5	7,1
16	16	17,5
35	35	30,4

HOLLOLAN VESIHUOLTOLAITOS, TASEYKSIKKÖ

Elinvoiman Palvelualue / Vesihuoltolaitos

Vastuuhenkilö: Vesihuoltopäällikkö, Riikka Johansson

Toiminnan kuvaus

Hollolan vesihuoltolaitos vastaa Hollolan kunnan yleisen vesihuollon järjestämisestä. Hollolan vesihuoltolaitoksella on kunnan hyväksymä vesihuollon toiminta-alue sekä laaja vesi- ja jätevesiverkosto, joilla taataan ihmisille riittävä ja hyvälaatuinen juomavesi sekä asianmukainen jäteveden käsittely. Hollolan vesihuoltolaitoksen verkostojen piirissä on arvioitu olevan noin 18 500 asukasta. Hollolan kunta on sopinut vesihuoltopalveluiden tuottamisesta Lahti Aqua Oy:n kanssa konsessiosopimukseen perustuen vuodesta 2008 alkaen.

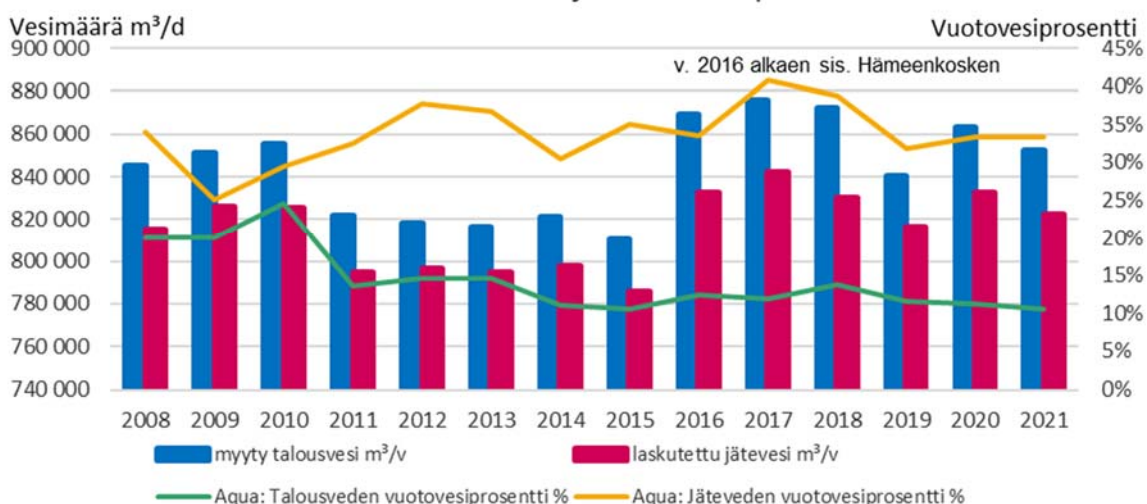
Yleistä

Hollolan vesihuoltolaitos on kunnan erillinen taseyksikkö, joka kuuluu elinvoiman palvelualueeseen. Kunta päättää vesihuoltolaitoksen toiminta-alueesta, vesihuollon kehittämisestä, maksuista ja investoinneista. Hollolan vesihuoltolaitos omistaa vedenottamot, talousvesi-, jätevesi- ja hulevesiverkostot sekä Hämeenkosken jätevedenpuhdistamon ja vastaa investointien suunnittelusta, toteutuksesta ja rahoituksesta. Hollolan vesihuoltolaitoksen tilinpäätöstiedot sisältyvät kunnan tilinpäätökseen.

Lahti Aqua Oy hoitaa Hollolan vesihuoltopalvelut, joita ovat vedenhankinta- ja jakelu, viemäröinti ja jätevedenpuhdistus sekä asiakaspalvelu (sisältäen uudet liittymät, laskutuksen ja tiedottamisen). Toimintavuosi oli 14. yhteistyövuosi Lahti Aqua Oy:n kanssa. Konsessiosopimuksen laajempi päivitys otettiin käyttöön 1.1.2021 alkaen. Hollolan vesihuoltolaitoksen tärkeimmät tunnusluvut sisältyvät myös Lahti Aqua Oy:n vuosikertomukseen (www.lahtiaqua.fi).

Hollolan vesihuoltolaitoksen verkostoihin on liittynyt 4 592 kiinteistöä ja arviolta 18 500 asukasta, mikä vastaa 80 % väestöstä. Vuonna 2021 talousvettä myytiin 852 427 m³ ja jätevettä laskutettiin 822 421 m³. Vedenkulutus ja laskutettu jätevesimäärä laskivat 1,2 % vuodesta 2020, jolloin vedenkulutus nousi tilapäisesti koronaepidemiasta johtuen. Valtakunnallisen trendin mukaisesti vedenkulutus pääsääntöisesti laskee.

Laskutetut vesimäärät ja vuotovesiprosentit

Vedenhankinta, -jakelu ja laatu

Hollolan vedenhankinta perustuu täysin luontaiseen pohjaveteen, jota on riittävästi saatavissa kunnan runsaista pohjavesivarannoista. Ennen vesijohtoverkostoon johtamista laadukasta pohjavettä käsitellään vain vähän, pH-arvoa nostetaan alkaloimalla ja sitä desinfioidaan mikrobiologisen turvallisuuden varmistamiseksi. Talousvesiverkostoon pumpattiin vettä yhteensä 997 129 m³, josta 78 % ostettiin Hollolan - Lahden vesilaitoskuntayhtymältä. Omista vedenottamoista oli käytössä Kukkilan, Kellolanlähteen, Myllymäen, Ojastenmäen, Herralan sekä Laitialan vedenottamot, joista pumpattiin vettä yhteensä 216 512 m³ (22 %). Lahdesta ostettiin vettä kokonaismäärästä noin 0,3 % ja Lahteen myytiin vettä hieman enemmän, 3 838 m³.

Toimintavuonna talousvesi täytti sosiaali- ja terveysministeriön asettamat laatuvaatimukset ja -tavoitteet. Talousveden laadusta tiedotetaan Lahti Aqua Oy:n sivuilla www.lahtiaqua.fi

Vesi- ja jätevesiverkostot

Hollolassa on vesihuoltolaitoksen verkostoa seuraavasti:

- vesijohtoa 343,7 km
- jätevesiviemäriä 313,3 km
- hulevesiviemäriä 87,0 km

Uutta vesihuoltoverkostoa rakennettiin Kiventöyry/Tasatarhan ja Perhoslehto III:n uusille asemakaava-alueille. Kukkilaan rakennettiin myös tärkeä rinnakkaisvesijohto vedenjakelun toimintavarmuuden parantamiseksi. Kartanon Kumpulan sekä Mäkirinteentien alueella jatkettiin ja saatiin valmiiksi vesihuoltoverkostojen saneeraukset. Runkovesijohtoa ja -viemäreitä saneerattiin myös Hämeenlinnantien pohjoispuolen kevyen liikenteen väylällä välillä Kuntoilijantie-Soramäentie. Lisäksi Kuntoilijantien runkovesijohtoa korvattiin Koulurinteentien kohdalla uudella verkosto-osuudella alkuperäisellä linjalla ilmenneen putkirikon vuoksi. Tikkakallion yksi ja Hämeenkosken neljä jätevesipumppaamo saneerattiin.

Erillisiä vesihuolto-kohteiden saneerausurakoita toteutettiin tilaamalla rakennuttamispalvelut Lahti Aqua Oy:lta konsessiosopimuksen pohjalta. Lisäksi Aqua Palvelu Oy:n toimesta tehtiin mm. uusia tonttiliittymiä. Uudiskohteet esim. uudet asemakaava-alueet, Kitteläntien vesihuoltolinja sekä yhdyskuntatekniikan yhteiskohteille vesihuollon kilpailutus- ja valvontatoimet toteutettiin kunnan omin resurssein.

Talousvesiverkoston laskuttamattoman veden osuus oli noin 15 %, mikä on samalla tasolla kuin valtakunnallinen keskiarvo. Mikäli huomioidaan mm. verkostossa tarkoituksella tehdyt juoksutukset, varsinaisten vuotovesien osuus oli 10,6 %. Jätevedenpuhdistamoille tulevan laskuttamattoman jäteveden osuus oli 34 %, mikä on myös valtakunnallisella keskimääräisellä tasolla. Mikäli tarkoitukselliset ja säännölliset viemäreiden huuhtelut huomioidaan, oli vuotovesiprosentti noin 33 %. Vuotovesiin vaikuttaa verkostojen kunto sekä etenkin viemäriverkoston osalta vuosittain vaihtelevat sääolosuhteet ja virtaamamittausten epävarmuustekijät. Vuotovesien vähentämiseen on kiinnitetty huomiota mm. kaivoja ja jätevesiviemäreitä saneeraamalla. Verkostojen vanheneminen ja saneerausvelan kasvu ovat valtakunnallinen ongelma, jolloin vuotovesimääriä on vaikea vähentää, vaikka saneeraukseen investoidaankin.

Jäteveden käsittely

Viemäroidyt jätevedet käsitellään Hämeenkosken alueella Hollolan omassa jätevedenpuhdistamossa ja muutoin Lahti Aqua Oy:n puhdistamoissa. Salpakangas-Kukkonkoivun, Kirkonseutu-Pyhäniemen ja Herrala-Hakosilta-Nostavan alueilta jätevedet johdetaan Ali-Juhakkalan jätevedenpuhdistamoon sekä Vesi-kansan (Kukkila, Kalliola, Paimela) alueelta Kariniemen jätevedenpuhdistamoon. Käytöstä poistetussa Salpakankaan puhdistamossa (Komola) on käytössä jäteveden esikäsittely, jossa suurimmat kiintoaineet poistetaan mekaanisesti. Vuoden aikana Hollolan jätevesiä käsiteltiin yhteensä 1 239 000 m³, josta 69 % Ali-Juhakkalan, 26 % Kariniemen ja 6 % Hämeenkosken puhdistamolla. Jätevedenkäsittely muodostaa noin puolet Hollolan maksamasta palvelumaksusta Lahti Aqua Oy:lle.

Toimintavuonna jäteveden käsittely on täyttänyt kaikki puhdistamoille ympäristöluvissa asetetut puhdistusvaatimukset. Jäteveden käsittelytuloksista tiedotetaan Lahti Aqua Oy:n sivuilla www.lahtiaqua.fi

Kunnan alueella muodostuvia sako- ja umpikaivoliettteitä vastaanotetaan Ali-Juhakkalan jätevedenpuhdistamolla sekä Hämeenkosken alueella sijaitsevalla erillisellä Ojastenmäen lietteiden vastaanottoasemalla.

Hulevedet

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kunta vastaa asemakaava-alueiden hulevesien hallinnan järjestämisestä. Kunta ja vesihuoltolaitos ovat sopineet hulevesien viemäröinnistä niin, että huleveden johtamiseksi rakennettavat hulevesiviemärit kuuluvat vesihuoltolaitokselle. Katualueiden kuivatusputket ja kaivot sekä muut katualueiden kuivatukseen liittyvät rakennelmat toteutetaan kunnan toimesta. Kunta vastaa mahdollisista hulevesiviemäreiden jälkeen alkavista avo-ojista, hulevesialtaista yms. rakenteista. Erilliset

ojarummut tai yksittäiset sadevesiviemärit, jotka eivät sijaitse asemakaava-alueella, eivät kuulu vesihuoltolaitoksen vastuualueeseen.

Vesihuoltolaitos ei toistaiseksi peri kunnalta tai hulevesiverkostoon liittyneiltä kiinteistöiltä korvausta huleveden viemäroinnistä, mikä olisi vesihuoltolain mukaisesti mahdollista.

Riskien hallinta

Hollola hyödyntää Lahti Aqua Oy:n ison vesihuoltolaitoksen tarjoamia palveluita, jotta riittävät osaaminen ja resurssointi voidaan varmistaa myös häiriötilanteissa. Hollolan vesihuoltolaitos kehittää toimintaansa ja panostaa vesi- ja viemäriverkostojen sekä laitosten saneeraukseen, jotta nykyinen hyvä toimintavarmuus voidaan turvata.

Vesihuoltolaitokselle on laadittu vesihuoltolain mukainen varautumissuunnitelma häiriötilanteiden varalle, minkä päivitys valmistui vuoden 2021 alussa. Varautumissuunnitelma sisältää riskikartoitukset sekä vedenhankinnalle ja -jakelulle että jätevesien viemäroinnille ja käsittelylle (WSP ja SSP). Suunnitelmaan sisältyy toimenpideohjelma vastuutahoineen ja aikatauluineen, minkä mukaisesti havaittujen riskien hallintatoimenpiteitä toteutettiin ja varautumistilannetta parannettiin.

Vesihuollon varautumisesta järjestettiin alkuvuodesta 2021 sidosryhmäpalaveri, minkä jälkeen edistettiin etenkin sammutusvesiasioita. Vesihuoltolaitos osallistui marraskuussa Etelä-Suomen aluehallintoviraston järjestämään HÄME21-valmiusharjoitukseen, jossa oli vakava vesihuollon häiriötilanne. Lisäksi järjestettiin vesihuollon tiedottamisesta oma harjoitus joulukuussa sidosryhmien kanssa.

Talous

Liikevaihto 4 768 445 € muodostui talous- ja jätevesien käyttömaksuista, perusmaksuista sekä 1.6.2020 alkaen voimaan tulleen hinnastomuutoksen myötä myös liittymismaksuista. Vesihuoltolaitoksen käyttömaksutulot säilyivät pääosin ennallaan, mutta perusmaksutulot nousivat hieman (3,8 %) 1.6.2020 voimaan tulleen hinnastomuutoksen myötä. Suurin tulonlisäys muodostui liittymismaksuista, yhteensä 409 034 €, jotka muuttuivat verollisiksi ja palautuskelpoisiksi sekä siten vesihuoltolaitoksen tuloksi 1.6.2020 alkaen. Liittymismaksutulot nousivat arvioitua suuremmiksi johtuen toteutuneista rakennushankkeista sekä vesihuollon liittymisvelvollisuuden toimeenpanon projektista. Kokonaisuutena liikevaihto toteutui lähes budjetin mukaisesti ollen 24 745,28 € ylijäämäinen.

Toiminnan kannattavuuden tunnuslukuna käytetään toimintakatetta suhteessa liikevaihtoon, joka oli 46 % (46 % vuonna 2020) ja jota voidaan pitää kohtuullisen hyvänä tasona.

Investointeja tehtiin vuoden aikana 3,0 miljoonan euron edestä, joista 55 % oli uusinvestointeja ja 45 % saneerausinvestointeja. Investointien suhde liikevaihdosta oli 63 %, kun suositeltu taso on luokkaa 40-50 %.

Menot muodostuvat pääasiallisesti käyttötalouden kuluista, investoinneista sekä kunnalle maksettavasta peruspääoman korvauksesta. Peruspääoman mukainen vuotuinen korvaus omistajalle eli peruskunnalle oli 302 700 €. Samansuuruinen tuloutuskäytäntö on ollut voimassa vuodesta 1994. Lahti Aqua Oy:lle maksettavat palvelumaksut nousivat noin 150 000 € johtuen pääosin ICT-investointiin osallistumisesta uuden sopimuksen mukaisesti.

Lainakanta rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta oli vuoden lopussa 2 475 000 €. Korkomenoja maksettiin 9 643,31 euroa. Suhteellinen velkaantuneisuus oli 355,8 %. Velkoja saatiin lyhennettyä suunnitelmien mukaisesti.

Sijoitetun pääoman tuotto oli 3,7 % (3,3 % vuonna 2020) ja omavaraisuusaste 44,0 % (44,3,0 % vuonna 2020). Kertynyt ylijäämä taseessa oli 4 028 000 € ja tilikauden ylijäämä 24 745,28 €.

Vesihuoltomaksut

Hollolan vesihuoltolaitoksen hinnastoa muutettiin viimeksi 1.6.2020 alkaen, jolloin vuoden 2021 aikana ei tullut muutoksia vesihuoltomaksuihin.

Hollolan vesihuoltomaksut ovat valtakunnallisia keskiarvoja korkeampia. Korkeita maksuja selittää mm. Hollolan hajanainen yhdyskuntakehitys ja vähäinen vedenmyynti, jolloin vesihuoltoverkostoa on paljon

suhteessa liittyneisiin kiinteistöihin ja laskutettuun vesimäärään. Vesihuoltolaitoksella on myös paljon investointitarpeita sekä uudisrakentamisen että saneerauksen puolella. Lahti Aqua Oy:lle maksettavat asiakaspalvelun ja operatiivisen toiminnan palvelumaksut olivat yhteensä noin puolet Hollolan vesihuoltomaksuilla kerättävistä tuloista.

Muut asiat

Hollolan vesihuoltolaitos tiedotti vuoden 2021 aikana erilaisista vesihuoltoon liittyvistä asioista ja uutisista kunnan kotisivuilla ja somekanavilla sekä osin myös paikallislehdissä. Erityisesti Hollolan ympäristövuoden vesiteeman aikana maaliskuussa tiedotettiin mm. vesihuoltolaitoksen palvelulupauksesta, varautumisesta häiriötilanteisiin sekä yleisesti toimivien vesihuoltopalveluiden tärkeydestä ja miten itse voi vaikuttaa YK:n Maailman vesipäivän 22.3. kunniaksi. Yleisen tiedotuksen lisäksi Hollolan vesihuoltopäällikkö kertoi vesihuollosta ja ihmisten vaikuttamismahdollisuuksista koululaisille Teams-tietoiskujen kautta. Vuoden aikana tiedotettiin myös mm. juomaveden juoksutustarpeesta, toiminta-alueen muutoksesta, työmaa-alueista, pohjavesialueiden suojelusuunnitelman etenemisestä, Hämeen haja-asutuksen vesihuollon strategiatyöstä, yksityisten talousvesikaivojen kunnostustarpeesta sekä hulevesikyselystä ja -suunnitelmasta.

Hollolan vesihuoltopalveluista on tehty kahdet eri kyselytutkimukset, Yhdyskuntatekniset palvelut 2021 (FCG) ja Lahti Aqua Oy:n tilaama WACSI-kysely 2021. Molemmissa kyselyissä asukkaat ovat antaneet pääosin hyvät tai erinomaiset tulokset vesihuoltopalveluille. Parhaat pisteet Hollola on saanut molemmissa kyselyissä talousveden laadusta. FCG:n kyselyssä heikoimmat pisteet Hollolan vesihuolto on saanut tiedotuksesta yleisesti sekä häiriötilanteissa, mutta vastaavista kysymyksistä WACSI- kyselyyn osallistuneiden vesihuoltolaitosten parhaat tulokset.

Hollolan vesihuollon toiminta-alueen laajennus hyväksyttiin kesäkuussa. Toiminta-alueita laajennettiin alueille, joille on jo rakennettu vesihuoltoverkostot ja jotka ovat ns. tilastollista taajamaa. Vuoden aikana käynnistettiin ympäristönsuojelun kanssa toiminta-alueella sijaitsevien, mutta vesihuoltoverkoston liittymättömien kiinteistöjen velvoittamisprojekti, jonka tuloksena saatiin jo rakennettujen verkostojen varsille noin 30 uutta liittynyttä kiinteistöä. Projektia jatketaan vuonna 2022 erityisesti em. toiminta-alueen laajennusalueiden kiinteistöille.

Vesihuoltolaitos osallistui tiiviisti kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivytysohjon ja sekä kunnan ensimmäiseen hulevesien hallintasuunnitelman laadintaan. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma hyväksyttiin lokakuussa 2021, hulevesien hallintasuunnitelma valmistuu vuoden 2022 puolella.

Arvio tulevasta kehityksestä

Hollolan vesihuoltolaitokselle kohdistuu suuria investointipaineita sekä uusien verkostojen rakentamistarpeita että olemassa olevan vanhenevan verkoston saneeraamistarpeesta. Lahti Aqua Oy:n palvelumaksut riippuvat mm. jätevesimäärästä ja muista muuttuvista tekijöistä, jolloin niitä on vaikea ennustaa. Hollolan vesihuoltolaitoksen tulokseen vaikuttaa myös liittymismaksuista kertyvät tulot, jotka voivat vaihdella merkittävästi vuosittain. Jatkossa kuluttajilta perittäviä vesihuoltomaksuja on paine nostaa toimintakustannusten ja investointien kattamiseksi, mikä on valtakunnallinen trendi.

Hollolan vesihuollon kehittämistarpeita vesihuoltolaitoksen toimintaedellytysten parantamiseksi seurataan ja niiden perusteella valitaan vuosittain toteutettavat toimenpiteet investointiohjelmaan käytettävissä olevien resurssien mukaisesti. Vesihuollon tunnusluvuille on asetettu tavoitteet, joiden kehitystä seurataan.

Vesihuoltolaitos

Tuloarviot ja määrärahat

Sitova: Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

	Tilinpäätös 2020	Alku- peräinen talousarvio 2021	Muu- tokset 2021	Voimassa oleva talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Toteuma -%	Poik- keama
Toimintatuotot	4 589 938	4 700 600	0	4 700 600	4 768 445	101,4 %	-67 845
Toimintakulut	-2 467 326	-2 527 300	0	-2 527 300	-2 550 370	100,9 %	23 070
TOIMINTAKATE	2 122 612	2 173 300	0	2 173 300	2 218 136	102,1 %	-44 836
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-564	0	0	0	24 745	0,0 %	-24 745

2.3 Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelman toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Tot-%	Poikkeama
Toimintatuotot	28 826 100	-374 400	28 451 700	29 631 461	104,1 %	1 179 761
Myyntituotot	12 636 500	5 600	12 642 100	12 460 497	98,6 %	-181 603
Maksutuotot	2 154 500	-380 000	1 774 500	1 757 721	99,1 %	-16 779
Tuet ja avustukset	897 500	0	897 500	2 107 746	234,8 %	1 210 246
Vuokratuotot	12 666 100	0	12 666 100	12 812 692	101,2 %	146 592
Muut toimintatuotot	471 500	0	471 500	492 805	104,5 %	21 305
Valmistus omaan käyttöön	50 000	0	50 000	69 303	138,6 %	19 303
Toimintakulut	-158 689 400	-25 600	-158 715 000	-156 449 938	98,6 %	-2 265 062
Henkilöstökulut	-33 244 100	-1 100	-33 245 200	-32 846 562	98,8 %	-398 638
Palvelujen ostot	-104 120 800	-14 000	-104 134 800	-102 560 675	98,5 %	-1 574 125
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 620 500	-11 800	-4 632 300	-4 398 458	95,0 %	-233 842
Avustukset	-3 928 000	0	-3 928 000	-3 565 682	90,8 %	-362 318
Muut toimintakulut	-12 776 000	1 300	-12 774 700	-13 078 562	102,4 %	303 862
TOIMINTAKATE	-129 813 300	-400 000	-130 213 300	-126 749 175	97,3 %	3 464 125
Verotulot	96 200 000	3 100 000	99 300 000	99 699 980	100,4 %	399 980
Kunnan tulovero	86 500 000	2 300 000	88 800 000	88 832 680	100,0 %	32 680
Kiinteistövero	5 700 000	200 000	5 900 000	5 757 705	97,6 %	-142 295
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 000 000	600 000	4 600 000	5 109 594	111,1 %	509 594
Valtionosuudet	43 000 000	500 000	43 500 000	43 572 597	100,2 %	72 597
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	32 300 000	500 000	32 800 000	32 607 495	99,4 %	-192 505
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-4 600 000	0	-4 600 000	-4 395 234	95,5 %	204 766
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	5 500 000	0	5 500 000	5 523 864	100,4 %	23 864
Verotulomenetysten kompensatio	9 800 000	0	9 800 000	9 836 472	100,4 %	36 472
Rahoitustuotot ja -kulut	-278 000	800 000	522 000	781 475	149,7 %	259 475
Korkotuotot	1 000	0	1 000	3 627	362,7 %	2 627
Muut rahoitustuotot	815 700	500 000	1 315 700	1 291 757	98,2 %	-23 943
Korkokulut	-780 000	300 000	-480 000	-207 707	43,3 %	272 293
Muut rahoituskulut	-314 700	0	-314 700	-306 201	97,3 %	8 499
VUOSIKATE	9 108 700	4 000 000	13 108 700	17 304 877	132,0 %	4 196 177
Poistot ja arvonalentumiset	-9 685 800	500 000	-9 185 800	-8 963 673	97,6 %	-222 127
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	1 426 745	0,0 %	1 426 745
Poistoero, varausten ja rahastojen muutokset	0	0	0	-9 673 269	0,0 %	-9 673 269
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-577 100	4 500 000	3 922 900	94 680	3,3 %	-3 828 220

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU 2021 (HOLLOLAN KUNTA JA VHL)

	TA kunta	TA VHL	TA Yhteensä	Toteuma Kunta	Toteuma VHL	Toteuma Yhteensä	Poikkeama
Toimintatuotot	24 051 700	4 400 000	28 451 700	24 863 016	4 768 445	29 631 461	1 179 761
Myyntituotot	7 941 500	4 700 600	12 642 100	7 692 052	4 768 445	12 460 497	-181 603
Maksutuotot	1 774 500	0	1 774 500	1 757 721	0	1 757 721	-16 779
Tuet ja avustukset	897 500	0	897 500	2 107 746	0	2 107 746	1 210 246
Vuokratuotot			12 666 100	12 812 692	0	12 812 692	146 592
Muut toimintatuotot	471 500	0	471 500	492 805	0	492 805	21 305
Valmistus omaan käyttöön	50 000	0	50 000	69 242	61	69 303	19 303
Toimintamenot	-156 187 700	-2 527 300	-158 715 000	-153 899 568	-2 550 370	-156 449 938	-2 265 062
Henkilöstökulut	-33 161 300	-83 900	-33 245 200	-32 764 163	-82 399	-32 846 562	-398 638
Palvelujen ostot	-101 831 100	-2 303 700	-104 134 800	-100 222 049	-2 338 626	-102 560 675	-1 574 125
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 502 000	-130 300	-4 632 300	-4 278 371	-120 087	-4 398 458	-233 842
Avustukset	-3 928 000	0	-3 928 000	-3 565 682	0	-3 565 682	-362 318
Muut toimintakulut	-12 765 300	-9 400	-12 774 700	-13 069 303	-9 259	-13 078 562	303 862
Toimintakate	-132 386 600	2 173 300	-130 213 300	-128 967 310	2 218 136	-126 749 175	3 464 125
Verotulot	99 300 000	0	99 300 000	99 699 980	0	99 699 980	399 980
Valtionosuudet	43 500 000	0	43 500 000	43 572 597	0	43 572 597	72 597
Rahoitustuotot ja -kulut:	849 700	-327 700	522 000	1 093 819	-312 343	781 475	259 475
Korkotulot	1 000	0	1 000	3 627	0	3 627	2 627
Muut rahoitustulot	1 315 700	0	1 315 700	1 291 757	0	1 291 757	-23 943
Korkokulut	-455 000	-25 000	-480 000	-198 063	-9 643	-207 707	272 293
Muut rahoituskulut	-12 000	-302 700	-314 700	-3 501	-302 700	-306 201	8 499
Vuosikate	11 263 100	1 845 600	13 108 700	15 399 085	1 905 792	17 304 877	4 196 177
Poistot ja arvonalentumiset	-7 340 200	-1 845 600	-9 185 800	-7 076 728	-1 886 945	-8 963 673	-222 127
Satunnaiset erät	0	0	0	1 426 745	0	1 426 745	1 426 745
Tilikauden tulos	3 922 900	0	3 922 900	9 749 101	18 848	9 767 949	5 845 049
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	20 833	5 898	26 731	26 731
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	-9 700 000	0	-9 700 000	-9 700 000
Tilikauden ylijäämä+/ alijäämä -	-4 210 000	0	3 922 900	69 935	24 745	94 680	-3 828 220

2.4 Investointiosa

Arvopaperit ja osuudet

	Tilinpäätös 2020	Alkuperäinen talousarvio 2021	Muutokset 2021	Voimassa oleva talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Toteuma -%	Poikkeama
Menot	0	0	0	0	0	—	0
Tulot	-128 330	0	0	0	-1 506 878	—	-1 506 878
Netto	-128 330	0	0	0	-1 506 878	—	-1 506 878

Maa-alueet, hankinnat

	Tilinpäätös 2020	Alkuperäinen talousarvio 2021	Muutokset 2021	Voimassa oleva talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Toteuma -%	Poikkeama
Menot	1 227 175	2 000 000	-1 300 000	700 000	141 290	20,2 %	-558 710
Tulot	0	0	0	0	0	—	0
Netto	1 227 175	2 000 000	-1 300 000	700 000	141 290	20,2 %	-558 710

Kadunrakennus ja muut yleiset alueet

	Tilinpäätös 2020	Alkuperäinen talousarvio 2021	Muutokset 2021	Voimassa oleva talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Toteuma -%	Poikkeama
Menot	4 130 471	4 971 000	-950 000	4 021 000	2 969 294	73,8 %	-1 051 707
Tulot	0	0	0	0	0	—	0
Netto	4 130 471	4 971 000	-950 000	4 021 000	2 969 294	73,8 %	-1 051 707

Eteläinen kehätie

	Tilinpäätös 2020	Alkuperäinen talousarvio 2021	Muutokset 2021	Voimassa oleva talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Toteuma -%	Poikkeama
Menot	1 414 265	80 000	50 000	130 000	114 379	88,0%	15 621
Tulot	0	0	0	0	0	—	0
Netto	1 414 265	80 000	50 000	130 000	114 379	88,0%	15 621

Talonrakennus, korvaus- ja uusinvestoinnit

	Tilinpäätös 2020	Alkuperäinen talousarvio 2021	Muutokset 2021	Voimassa oleva talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Toteuma -%	Poikkeama
Menot	7 095 676	4 767 000	1 100 000	5 867 000	5 677 138	96,8%	189 862
Tulot	0	0	0	0	0	—	0
Netto	7 095 676	4 767 000	1 100 000	5 867 000	5 677 138	96,8%	189 862

Talonrakennus, perusparannukset

	Tilinpäätös 2020	Alkuperäinen talousarvio 2021	Muutokset 2021	Voimassa oleva talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Toteuma -%	Poikkeama
Menot	1 555 697	1 705 000	-750 000	955 000	958 170	100,3 %	3 170
Tulot	-90 000	0	0	0	0	—	0
Netto	1 465 697	1 705 000	-750 000	955 000	958 170	100,3 %	3 170

Irtain omaisuus

	Tilinpäätös 2020	Alkuperäinen talousarvio 2021	Muutokset 2021	Voimassa oleva talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Toteuma -%	Poikkeama
Menot	305 006	325 000	0	325 000	130 931	40,3%	194 069
Tulot	-3 518	0	0	0	0	—	0
Netto	301 488	325 000	0	325 000	130 931	40,3%	194 069

Vesihuoltolaitos

	Tilinpäätös 2020	Alkuperäinen talousarvio 2021	Muutokset 2021	Voimassa oleva talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Toteuma -%	Poikkeama
Menot	3 072 236	3 140 000	0	3 140 000	3 024 208	96,3%	115 793
Tulot	0	0	0	0	0	—	0
Netto	3 072 236	3 140 000	0	3 140 000	3 024 208	96,3%	115 793

2.5 Rahoitusosa

Rahoitusosan toteutusvertailu 2020

Hollolan kunta (sis. VHL)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma yhteensä	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta	8 808 700	4 000 000	12 808 700	17 150 967	-4 342 267
Vuosikate	9 108 700	4 000 000	13 108 700	17 304 877	-4 196 177
Satunnaiset erät	0	0	0	1 426 745	-1 426 745
Tulorahoituksen korjauserät	-300 000	0	-300 000	-1 580 655	1 280 655
Investointien rahavirta	-16 568 000	1 850 000	-14 718 000	-11 298 956	-3 419 044
Investointimenot	-16 988 000	1 850 000	-15 138 000	-13 015 409	-2 122 591
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	420 000	0	420 000	1 716 453	-1 296 453
Toiminta ja investoinnit netto	-7 759 300	5 850 000	-1 909 300	5 852 011	-7 761 311
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset	-100 000	0	-100 000	128 499	-228 499
Antolainasaamisten lisäykset	-200 000	0	-200 000	0	-200 000
Antolainasaamisten vähennykset	100 000	0	100 000	128 499	-28 499
Lainakannan muutokset	7 785 000	-8 000 000	-215 000	-8 093 348	7 878 348
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	18 000 000	-8 000 000	10 000 000	0	10 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 215 000	0	-10 215 000	-8 093 348	-2 121 652
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	-259 193	259 193
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	0	0	0	304	-304
Saamisten muutos	0	0	0	-811 224	811 224
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	551 727	-551 727
Vaikutus maksuvalmiuteen	-74 300	-2 150 000	-2 224 300	-2 372 031	147 731

Rahoitusosan toteutumisvertailu

	Talousarvio			Toteutuma			Poikkeama
	Hollolan kunta	VHL	Yhteensä	Hollolan kunta	VHL	Yhteensä	
Toiminta ja investoinnit							
Toiminnan rahavirta	10 963 100	1 845 600	12 808 700	15 245 175	1 905 792	17 150 967	-4 342 267
Vuosikate	11 263 100	1 845 600	13 108 700	15 399 085	1 905 792	17 304 877	-4 042 267
Satunnaiset erät	0	0	0	1 426 745	0	1 426 745	-17 304 877
Tulorahoituksen korjauserät	-300 000	0	-300 000	-1 580 655	0	-1 580 655	-1 726 745
Investointien rahavirta	-11 578 000	-3 140 000	-14 718 000	-8 274 749	-3 024 208	-11 298 956	-3 419 044
Investointimenot	-11 998 000	-3 140 000	-15 138 000	-9 991 201	-3 024 208	-13 015 409	-2 122 591
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	420 000	0	420 000	1 716 453	0	1 716 453	-1 296 453
Toiminta ja investoinnit netto	-614 900	-1 294 400	-1 909 300	6 970 426	-1 118 415	5 852 011	-7 761 311
Rahoitustoiminta							
Antolainauksen muutokset	-100 000	0	-100 000	128 499	0	128 499	-228 499
Antolainasaamisten lisäykset	-200 000	0	-200 000	0	0	0	200 000
Antolainasaamisten vähennykset	100 000	0	100 000	128 499	0	128 499	-28 499
Lainakannan muutokset	-1 560 000	1 345 000	-215 000	-7 468 348	-625 000	-8 093 348	7 878 348
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 000 000	2 000 000	10 000 000	0	0	0	10 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 560 000	-655 000	-10 215 000	-7 468 348	-625 000,00	-8 093 348	-2 121 652
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	-575 932	316 739	-259 193	259 193
Toimeksiant.varojen ja pääomien muutos	0	0	0	304	0	304	-304
Saamisten muutos	0	0	0	-1 291 602	480 379	-811 224	811 224
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	715 367	-163 639	551 727	-551 727
Vaikutus maksuvalmiuteen	-2 274 900	50 600	-2 224 300	-945 355	-1 426 676	-2 372 031	147 731

2.6 Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMISTÄ SITOVIENTÄ MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIODEN TOTEUMISTA 2021

HOLLOLAN KUNTA (sis. taseyksikön)		Määrärahat					Tuloarviot				
	Sitovuus N/B	Alkuperäinen TA	Ta muutokset	Ta muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama alle +	Alkuperäinen TA	Ta muutokset	Ta muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama yli +
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Konsernipalvelut	N	4 115 400	0	4 115 400	3 839 986	275 414					
Sosiaali- ja terveystalot	N	77 666 600	0	77 666 600	74 469 120	3 197 480					
Hyvinvoinnin palvelualue	N	46 045 600	400 000	46 445 600	46 387 452	58 148					
Elinvoiman palvelualue	N	4 458 700	0	4 458 700	4 418 281	40 419					
Vesihuoltolaitos, taseyksikkö (tilik. alijäämä)	N						0	0	0	24 745	24 745
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	N						96 200 000	3 100 000	99 300 000	99 699 980	399 980
Valtionosuudet	N						43 000 000	500 000	43 500 000	43 572 597	72 597
Korkotulot ja -menot	N	779 000	-300 000	479 000	204 080	274 920					
Muut rahoitustulot ja -menot	N						501 000	500 000	1 001 000	985 556	-15 444
INVESTOINTIOSA											
Maa-alueet, hankinnat	N	2 000 000	-1 300 000	700 000	141 290	558 710					
Arvopaperit ja osuudet	N	0	0	0	0	0	0	0	0	1 506 877	1 506 877
Eteläinen kehätie	N	80 000	50 000	130 000	114 379	15 621					
Irtain omaisuus	N	325 000	0	325 000	130 931	194 069					
Kadunrakennus ja muut yleiset alueet	N	4 971 000	-950 000	4 021 000	2 969 294	1 051 706					
Talonrakennus, uusinvestoinnit	N	4 767 000	1 100 000	5 867 000	5 677 138	189 862					
Talonrakennus, perusparannukset	N	1 705 000	-750 000	955 000	958 170	-3 170					
Vesihuoltolaitos, taseyksikkö	N	3 140 000	0	3 140 000	3 024 208	115 792					
RAHOITUSOSA											
Antolainaukset muutokset											
Antolainasaamisten lisäys ja vähennys	N						100 000	0	100 000	-128 499	228 499
Lainakannan muutokset											
Lainojen lisäys ja vähennys	N	12 363 000	-8 000 000	4 363 000	-8 093 348	12 456 348					
YHTEENSÄ		162 416 300	-9 750 000	152 666 300	134 240 981	18 425 319	139 801 000	4 100 000	143 901 000	145 661 256	2 217 254

N= sitovuus nettomääräraha-/tuloarvio, B=bruttomääräraha-/tuloarvio

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

HOLLOLAN KUNNAN TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Toimintatuotot		
Myyntituotot	7 664 949,80	7 300 046,00
Maksutuotot	1 751 232,88	1 700 087,06
Tuet ja avustukset	2 107 745,85	1 109 827,42
Vuokratuotot	2 233 771,18	2 185 213,32
Muut toimintatuotot	492 713,20	332 767,55
	<u>14 250 412,91</u>	<u>12 627 941,35</u>
Valmistus omaan käyttöön	69 302,65	82 115,27
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-25 617 710,14	-24 803 615,43
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-6 370 442,42	-6 468 977,98
Muut henkilösivukulut	-858 409,05	-900 229,63
Palvelujen ostot	-97 759 066,30	-95 234 143,73
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 398 365,87	-4 091 555,69
Avustukset	-3 565 681,98	-3 953 784,91
Muut toimintakulut	-2 499 214,53	-889 857,75
Toimintakulut yhteensä	<u>-141 068 890,29</u>	<u>-136 342 165,12</u>
Toimintakate	-126 749 174,73	-123 632 108,50
Verotulot	99 699 979,74	98 231 327,55
Valtionosuudet	43 572 597,00	48 254 926,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	3 626,84	5 080,99
Muut rahoitustuotot	989 056,52	1 150 733,39
Korkokulut	-207 706,57	-327 781,70
Muut rahoituskulut	-3 501,49	-3 433,87
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	<u>781 475,30</u>	<u>824 598,81</u>
Vuosikate	17 304 877,31	23 678 743,86
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 894 405,60	-8 602 046,35
Arvonalentumiset	-69 267,41	-892 958,90
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	<u>-8 963 673,01</u>	<u>-9 495 005,25</u>
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	1 426 744,72	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	<u>1 426 744,72</u>	<u>0,00</u>
Tilikauden tulos	9 767 949,02	14 183 738,61
Poistoeron vähennys (+)	26 730,92	5 897,59
Varausten lisäys (-)	-9 700 000,00	-6 000 000,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	94 679,94	8 189 636,20

3.2 Rahoituslaskelma

HOLLOLAN KUNNAN RAHOITUSLASKELMA

	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	17 304 877,31	23 678 743,86
Satunnaiset erät	1 426 744,72	0,00
Tulorahoituksen korjaukset	<u>-1 580 654,62</u>	<u>-93 721,42</u>
	17 150 967,41	23 585 022,44
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-13 015 408,78	-18 805 066,04
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	90 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>1 716 452,50</u>	<u>234 371,73</u>
	-11 298 956,28	-18 480 694,31
Toiminnan ja investointien rahavirta	5 852 011,13	5 104 328,13
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-70 981,04
Antolainasaamisten vähennykset	<u>128 499,38</u>	<u>65 965,00</u>
	128 499,38	-5 016,04
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	19 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 093 348,34	-11 053 857,34
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>0,00</u>	<u>-3 000 000,00</u>
	-8 093 348,34	4 946 142,66
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	303,50	-963,50
Saamisten muutos	-811 223,63	-2 240 636,21
Korottomien velkojen muutos	<u>551 727,11</u>	<u>426 777,36</u>
	-259 193,02	-1 814 822,35
Rahoituksen rahavirta	-8 224 041,98	3 126 304,27
Rahavarojen muutos	-2 372 030,85	8 230 632,40
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	15 670 413,34	18 042 444,19
Rahavarat 1.1.	<u>18 042 444,19</u>	<u>9 811 811,79</u>
	-2 372 030,85	8 230 632,40

3.3 Tase

HOLLOLAN KUNNAN TASE

VASTAAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	24 207,50	36 376,50
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>7 461 709,18</u>	<u>7 758 666,85</u>
	7 485 916,68	7 795 043,35
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	25 392 870,76	25 735 375,54
Rakennukset	55 126 287,23	43 069 150,11
Kiinteät rakenteet ja laitteet	42 378 183,01	43 847 323,06
Koneet ja kalusto	967 350,38	1 608 057,23
Muut aineelliset hyödykkeet	28 798,37	28 798,37
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>2 941 761,10</u>	<u>8 600 351,87</u>
	126 835 250,85	122 889 056,18
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	13 180 842,02	13 341 403,21
Muut lainasaamiset	1 631 059,14	1 759 558,52
Muut saamiset	<u>449 366,08</u>	<u>9 935,00</u>
	15 261 267,24	15 110 896,73
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	<u>31 468,46</u>	<u>31 468,46</u>
	31 468,46	31 468,46
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Siirtosaamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	953 734,41	1 082 808,09
Lainasaamiset		
Muut saamiset	1 184 664,48	1 186 755,45
Siirtosaamiset	<u>3 225 384,09</u>	<u>2 376 703,81</u>
	5 363 782,98	4 646 267,35
Rahat ja pankkisaamiset	15 670 413,34	18 042 444,19
VASTAAVAA YHTEENSÄ	170 648 099,55	168 515 176,26

VASTATTAVAA	2021	2020
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	65 882 500,88	65 882 500,88
Edellisten tilikausien ylijäämä	24 467 182,58	16 371 254,38
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	94 679,94	8 189 636,20
	<u>90 444 363,40</u>	<u>90 443 391,46</u>
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	4 983 797,71	10 528,63
Vapaaehtoiset varaukset	15 700 000,00	11 000 000,00
	<u>20 683 797,71</u>	<u>11 010 528,63</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	187 398,97	187 095,47
	<u>187 398,97</u>	<u>187 095,47</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	29 559 214,96	37 336 758,30
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	11 242 910,57	11 252 556,57
Siirtovelat	909 123,66	759 792,66
	<u>41 711 249,19</u>	<u>49 349 107,53</u>
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 777 543,34	8 093 348,34
Saadut ennakot	127 567,68	21 660,67
Ostovelat	4 896 235,63	4 164 877,78
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	582 596,80	688 377,85
Siirtovelat	4 237 346,83	4 556 788,53
	<u>17 621 290,28</u>	<u>17 525 053,17</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	170 648 099,55	168 515 176,26

3.4 Konsernilaskelmat

HOLLOLA KONSERNI KONSERNITULOSLASKELMA

	01.01.- 31.12.2021	01.01.- 31.12.2020
Toimintatuotot	107 133 115,94	98 244 061,72
Toimintakulut	-234 279 387,97	-223 562 646,99
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	36 681,70	3 933,61
TOIMINTAKATE	-127 109 590,33	-125 314 651,66
Verotulot	99 393 416,98	97 885 232,48
Valtionosuudet	49 575 007,28	53 935 721,65
<u>Rahoitustuotot ja -kulut</u>		
Korkotuotot	54 774,90	8 613,98
Muut rahoitustuotot	1 357 934,48	1 326 005,82
Korkokulut	-338 816,44	-508 425,40
Muut rahoituskulut	-17 810,51	-23 123,32
Rahoitustuotot ja -kulut	1 056 082,43	803 071,08
VUOSIKATE	22 914 916,36	27 309 373,54
<u>Poistot ja arvonalentumiset</u>		
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 222 925,04	-12 287 440,94
Arvonalentumiset	-101 970,89	-224 084,53
Poistot ja arvonalentumiset	-11 324 895,94	-12 511 525,47
Satunnaiset erät	0,60	288 899,12
TILIKAUDEN TULOS	11 590 021,02	15 086 747,19
Tilinpäätössiirrot	1 060,66	-339,37
Tilikauden verot	-601 092,09	-14 260,95
Laskennalliset verot	19 017,57	-52 390,76
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-760 640,29	-73 630,77
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	10 248 366,87	14 946 125,34

HOLLOLA KONSERNI
KONSERNITASE

31.12.2021

31.12.2020

VASTAAVAA**PYSYVÄT VASTAAVAT****Aineettomat hyödykkeet**

Aineettomat oikeudet	57 162,63	83 925,58
Muut pitkävaikutteiset menot	7 475 074,41	7 766 450,93
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	3 270,64	44 583,17
Aineettomat hyödykkeet	7 535 507,68	7 894 959,68

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	26 935 714,79	27 328 751,98
Rakennukset	76 545 597,07	67 199 631,38
Kiinteät rakenteet ja laitteet	43 165 746,87	44 708 861,49
Koneet ja kalusto	3 200 599,46	3 939 813,19
Muut aineelliset hyödykkeet	35 493,57	44 494,39
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	11 488 125,42	13 583 170,49
Aineelliset hyödykkeet	161 371 277,18	156 804 722,92

Sijoitukset

Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	122 074,34	102 131,93
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	2 123 573,89	2 243 370,04
Muut lainasaamiset	1 501 400,37	1 586 765,93
Muut saamiset	494 589,01	52 588,10
Sijoitukset	4 241 637,61	3 984 856,00
PYSYVÄT VASTAAVAT	173 148 422,46	168 684 538,60

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Valtion toimeksiannot	274 180,95	133 467,66
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	31 468,46	31 468,46
Muut toimeksiantojen varat	4 975,14	4 975,14
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	310 624,55	169 911,26

VAIHTUVAT VASTAAVAT**Vaihto-omaisuus**

Aineet ja tarvikkeet	1 082 103,07	1 136 860,20
Keskeneräiset tuotteet	78 680,99	74 448,61
Valmiit tuotteet	5 249,65	6 177,15
Vaihto-omaisuus	1 166 033,70	1 217 485,95

Saamiset**Pitkäaikaiset saamiset**

Myyntisaamiset	788 708,52	656 992,80
Pitkäaikaiset saamiset	788 708,52	656 992,80

**HOLLOLA KONSERNI
KONSERNITASE**
31.12.2021
31.12.2020
Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset	2 864 687,64	2 768 506,40
Muut saamiset	3 564 668,48	2 464 269,93
Siirtosaamiset	5 061 790,62	3 282 448,69

Lyhytaikaiset saamiset	11 491 146,73	8 515 225,02
-------------------------------	----------------------	---------------------

Saamiset	12 279 855,26	9 172 217,81
-----------------	----------------------	---------------------

Rahoitusarvopaperit

Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	8 616 878,61	5 635 554,50
Joukkovelkakirjalainasaamiset	12 825,50	38 035,20
Muut arvopaperit	113 494,23	0,00

Rahoitusarvopaperit	8 743 198,34	5 673 589,70
----------------------------	---------------------	---------------------

Rahat ja pankkisaamiset

	19 799 562,21	14 860 186,68
--	----------------------	----------------------

VAIHTUVAT VASTAAVAT	41 988 649,51	39 776 886,45
----------------------------	----------------------	----------------------

VASTAAVAA	215 447 696,51	208 631 336,31
------------------	-----------------------	-----------------------

HOLLOLA KONSERNI
KONSERNITASE

31.12.2021

31.12.2020

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	65 882 500,88	65 882 500,88
Arvonkorotusrahasto	98 586,68	725 659,14
Muut omat rahastot	71 958,38	73 019,04
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	37 880 991,02	23 012 600,19
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	10 248 366,87	14 946 125,34
OMA PÄÄOMA	114 182 403,83	104 639 904,58

VÄHEMMISTÖOSUUDET**99 124,71****552 443,93****PAKOLLISET VARAUKSET**

Muut pakolliset varaukset	1 335 143,35	986 177,04
PAKOLLISET VARAUKSET	1 335 143,35	986 177,04

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	407 554,96	277 477,36
Lahjoitusrahastojen pääomat	187 398,97	187 095,47
Muut toimeksiantojen pääomat	177 643,62	178 111,31
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	772 597,55	642 684,14

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen vieras pääoma**

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	50 260 669,11	53 052 619,26
Lainat julkisyhteisöiltä	12 251,92	12 669,03
Liittymismaksut ja muut velat	11 142 344,67	11 150 822,20
Siirtovelat	809 004,69	676 119,05
Laskennalliset verovelat	611 750,79	626 234,56
Pitkäaikainen vieras pääoma	62 836 021,18	65 518 464,10

Lyhytaikainen vieras pääoma

Joukkovelkakirjalainat	0,00	2 202 538,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 167 531,03	9 311 493,11
Lainat julkisyhteisöiltä	595,88	357,53
Saadut ennakot	160 341,49	59 504,96
Ostovelat	11 661 268,66	9 239 176,08
Liittymismaksut ja muut velat	3 217 944,65	2 703 879,89
Siirtovelat	12 014 724,21	12 700 620,25
Lyhytaikainen vieras pääoma	36 222 405,90	36 217 569,81
VIERAS PÄÄOMA	99 058 427,08	101 736 033,91
VASTATTAVAA	215 447 696,51	208 631 336,31

HOLLOLA KONSERNI
KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

	01.01.-31.12.2021	01.01.-31.12.2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	22 914 916,36	27 309 373,54
Satunnaiset erät	0,60	288 899,12
Tilikauden verot	-601 092,09	-14 260,95
Tulorahoituksen korjaukset	14 538,61	-474 083,84
Toiminnan rahavirta	22 328 363,48	27 109 927,87
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-18 514 154,14	-23 581 319,58
Rahoitusosuudet investointimenoihin	13 439,23	106 234,24
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 068 874,88	1 140 168,49
Investointien rahavirta	-17 431 840,04	-11 291 787,71
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 896 523,44	4 775 011,02
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-2 569,83	-70 981,04
Antolainasaamisten vähennykset	85 365,55	34 587,17
Antolainauksen muutokset	82 795,72	-36 393,87
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 944 320,61	19 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 777 193,52	-12 409 401,24
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 305 756,08	-1 129 178,75
Lainakannan muutokset	-5 138 628,99	5 461 420,02
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutokset	935 169,18	0,00
Muutokset vähemmistön osuudessa	-934 680,37	0,00
Oman pääoman muutokset	488,81	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-10 799,88	91 941,09
Vaihto-omaisuuden muutos	51 452,25	-539 531,37
Saamisten muutos	-3 201 030,21	2 010 180,93
Korottomien velkojen muutos	2 474 776,73	1 952 973,78
Muut maksuvalmiuden muutokset	-685 601,12	3 515 564,43
Rahoituksen rahavirta	-5 740 945,58	8 940 590,57
Rahavarojen muutos	-844 422,14	13 715 601,59
Rahavarat 31.12.	28 542 760,55	29 387 182,68
Rahavarat 1.1	29 387 182,68	15 671 581,08
Rahavarojen muutos	-844 422,14	13 715 601,59

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Poistosuunnitelma on päivitetty vuoden 2020 aikana.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaissopimukset ovat koronavaihtosopimuksia. Kaikki johdannaissopimukset on tehty lainakannan suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronavaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Sopimukset ovat voimassa 12.1.2023 ja 3.7.2023 asti. Vuonna 2020 on tehty kaksi uutta johdannaissopimusta lainasalkun suojaamistarkoituksessa lyhyellä ja pitkällä aikavälillä ja ne ovat voimassa 3.7.2023 ja 1.10.2034 asti.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tuloksen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa seuraavat erät huomioon;

- Korona on vaikuttanut vuosien 2020 ja 2021 maksutuottojen kertymään alentavasti etenkin päivähoidon ja liikuntapalveluiden osalta. Korona vaikutti tuloihin ja menoihin myös joukkoliikenteen osalta. Koronan vaikutukset näkyvät sosiaali- ja terveystalouden ostoissa vuosina 2020 ja 2021. Koronan vaikutuksia on avattu tarkemmin toimintakertomuksen luvussa 2.
- Vuonna 2020 on käyttöomaisuuden läpikäynnin myötä kirjattu 893 t euroa arvonalentumisiin epäkuranttien käyttöomaisuuden poistamiseksi taseesta. Vuonna 2021 arvonalennukset olivat 69 te.
- Valtionosuuksissa on vuonna 2020 koronatukia yhteensä 6,8 milj. euroa. Vuonna 2021 koronatukia on myönnetty avustusten kautta niin STM:n, OKM kuin OM:n toimesta n. 0,8 milj. euroa.
- Yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuutta nostettiin koronan vaikutusten kompensoimiseksi kunnille. Yhteisöveron jako-osuudenkautta on vuonna 2021 kompensoitu myös varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutosta.
- Kiinteistöveron kertymään vuonna 2020 vaikutti kiinteistöverotuksen joustava valmistuminen, kun osa kiinteistöveroista siirtyi erääntyväksi vasta vuonna 2021. Muutos vähensi vuoden 2020 kiinteistöverotuloja n. 0,5 milj. euroa.
- Vuonna 2021 satunnaisissa tuotoissa KOy Harmaalepän purusta syntynyt luovutusvoitto 1,4 milj. euroa.
- Vesihuollon liittymismaksut muuttuivat palautuskelvottomiksi kesäkuun 2020 alussa, jonka jälkeen ne on kirjattu myyntituottoihin. Vuonna 2021 liittymismaksut on siten kirjattu koko vuoden osalta tulokseen. Liittymismaksutulot kasvoivat 255 te vuodesta 2020.
- Päivähoidon palvelusetelimenot 0,8 milj. euroa on kirjattu vuodesta 2021 alkaen palvelujen ostoihin, kun ne aiemmin kirjattiin avustuksiin. Vastaavasti kiinteistöpalveluiden ostoista on ulkoisten vuokrien osuus (1,2 milj. euroa) kirjattu muihin toimintakuluihin.
- Vuoden 2020 tuloksesta kirjattiin investointivarauksia 6,0 milj. euroa. Vuonna 2021 kirjattiin uusia investointivarauksia 9,7 milj. euroa. Vuonna 2016 kirjattu investointivaraus uuden sotekeskuksen osalta purkautui hankkeen valmistumisen myötä joulukuussa 2021. Poistoveron muutos parantaa tilikauden ylijäämää vuoden 2021 osalta 20 833,33 euroa ja tämän jälkeen 250 000 euroa vuodessa, kunnes investointi tulee loppuun poistetuksi.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

Hollolan kunta	12/2021	12/2020
TOIMINTATUOTOT TEHTÄVÄKOKONAISUUKSINA		
Yleishallinto	614 596,57	399 432,53
Sosiaali- ja terveystalvet	395 267,00	53 527,11
Opetus- ja kulttuuripalvelut	3 954 253,34	3 524 790,75
Yhdyskuntapalvelut (sis. Vesihuoltolaitos)	9 260 625,60	8 650 190,96
Muut palvelut (vaalit, maaseutupalvelut)	25 670,40	0,00
Toimintatuotot yhteensä	14 250 412,91	12 627 941,35
VEROTULOT		
Kunnan tulovero	88 832 680,45	89 541 136,18
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 109 593,84	3 406 256,60
Kiinteistövero	5 757 705,45	5 283 934,77
Verotulot yhteensä	99 699 979,74	98 231 327,55
VALTIONOSUUDET		
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	38 131 359,00	42 855 690,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	5 523 864,00	6 796 348,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-4 395 234,00	-4 559 822,00
Verotulomenetysten korvaus	9 836 472,00	9 959 058,00
Valtionosuudet yhteensä	43 572 597,00	48 254 926,00
PALVELUJEN OSTOT ERITELTYINÄ		
Asiakaspalvelujen ostot	78 027 498,21	76 584 884,90
Muiden palvelujen ostot	19 731 568,09	18 649 258,83
Palvelujen ostot yhteensä	97 759 066,30	95 234 143,73
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN MYYNTIVOITOT JA TAPPIOT		
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	165 070,90	93 246,99
Muut luovutusvoitot	0,00	3 517,75
Luovutusvoitot yhteensä	165 070,90	96 764,74
Muut toimintakulut		
Osakkeiden luovutustappiot	11 161,00	3 043,32
Luovutustappiot yhteensä	11 161,00	3 043,32

Hollolan kunta

12/2021

12/2020

SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Satunnaiset tuotot

Käyttöomaisuuden myyntivoitot

1 426 744,72

0,00

Satunnaiset tuotot yhteensä**1 426 744,72****0,00****Satunnaiset erät yhteensä****1 426 744,72****0,00**ERITTELY OSINKOTUOTOISTA JA OSUUSPÄÄOMAN
KOROISTA**Osinkotuotot**

Osinkotuotot muista yhteisöistä

974 035,00

1 136 294,45

Osinkotuotot yhteensä**974 035,00****1 136 294,45**

ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA

Poistoero 1.1.

10 528,63

16 426,22

Poistoeron muutos

4 973 269,08

-5 897,59

Poistoero 31.12**4 983 797,71****10 528,63**

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 17.11.2020 päivitetyn poistosuunnitelman käyttöön 1.1.2020 alkaen. Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät 31.12.2019 asti ovat:

Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
Liikearvo	5 vuotta	Tasapoisto
ATK-ohjelmistot	3 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3 vuotta	Tasapoisto
Osuus toisen yhteisön tihankkeeseen (kevyenliikenteen väylä)	15 vuotta	Tasapoisto
Osuus toisen yhteisön tihankkeeseen (VT 12)	20 vuotta	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Talousrakennukset	15 vuotta	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	20 %	Menojäännöspoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	25 %	Menojäännöspoisto
Muut maa- ja vesirakenteet	20 %	Menojäännöspoisto
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	30 vuotta	Tasapoisto
Kaukolämpöverkko	20 vuotta	Tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	20 %	Menojäännöspoisto
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	22 %	Menojäännöspoisto
Maakaasuverkko	15 %	Menojäännöspoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	20 %	Menojäännöspoisto
Sähkö-, vesi yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	25 %	Menojäännöspoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	20 %	Menojäännöspoisto
Liikenteen ohjauslaitteet	25 %	Menojäännöspoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	25 %	Menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	15 vuotta	Tasapoisto
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 vuotta	Tasapoisto
Muut kuljetusvälineet	5 vuotta	Tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta	Tasapoisto
Muut raskaat koneet	10 vuotta	Tasapoisto
Muut kevyet koneet	5 vuotta	Tasapoisto
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 vuotta	Tasapoisto
Atk-laitteet	3 vuotta	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta	Tasapoisto
Vedenottamot ja jätevedenpuhdistamot		
Rakennukset	8 %	Menojäännöspoisto
Pumput	25 %	Menojäännöspoisto
Muut koneet	18 %	Menojäännöspoisto
Vesitorni	40 vuotta	Tasapoisto

Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät 1.1.2020 alkaen ovat:

	Poistoaika, V	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	2	Tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
ATK-ohjelmat	2	Tasapoisto
Osuus käyttöomaisuudesta toisen yhteisön kanssa, erikseen määritettävä	2-30	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 30	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-25	Tasapoisto
Talousrakennukset	10-15	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	15	Tasapoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	10	Tasapoisto
Muu maa- ja vesirakenteet	15	Tasapoisto
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	30	Tasapoisto
Kaukolämpöverkko	20	Tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15	Tasapoisto
Puhelinverkko, keskusasemat ja alakeskukset	10	Tasapoisto
Maakaasuverkko	20	Tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	15	Tasapoisto
Sähkö-, vesi- yms laitosten laitoskoneet ja laitteet	10	Tasapoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15	Tasapoisto
Liikenteen ohjauslaitteet	10	Tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10	Tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	15	Tasapoisto
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8	Tasapoisto
Muut kuljetusvälineet	4	Tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet	5	Tasapoisto
Muut raskaat koneet	10	Tasapoisto
Muut kevyet koneet	5	Tasapoisto
Sairaala-, terveydenhuolto yms laitteet	5	Tasapoisto
ATK-laitteet	3	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3	Tasapoisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluiksi.

4.3 Taseen liitetiedot

Hollolan kunta	2021	2020
TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	36 376,50	25 854,54
Lisäykset (investoinnit) (+)	22 500,00	34 650,00
Siirrot erien välillä (+/-)	-566,00	0,00
Kauden poistot (-)	-34 103,00	-24 128,04
Aineettomat oikeudet	24 207,50	36 376,50
Muut pitkävaikutteiset menot		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	7 758 666,85	625 747,47
Lisäykset (investoinnit) (+)	114 378,79	1 414 265,24
Siirrot erien välillä (+/-)	0,00	5 765 293,70
Kauden poistot (-)	-411 336,46	-46 639,56
Muut pitkävaikutteiset menot	7 461 709,18	7 758 666,85
Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	0,00	5 765 293,70
Lisäykset (investoinnit) (+)	-566,00	0,00
Siirrot erien välillä (+/-)	566,00	-5 765 293,70
Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00
Aineettomat hyödykkeet	7 485 916,68	7 795 043,35
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Maa- ja vesialueet		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	25 735 375,54	24 588 829,62
Lisäykset (investoinnit) (+)	141 290,10	1 227 175,40
Vähennykset (-)	-141 278,10	-9 276,68
Siirrot erien välillä (+/-)	-342 516,78	0,00
Arvonlennukset (-) ja arvonlennusten palautus (+)	0,00	-71 352,80
Maa- ja vesialueet	25 392 870,76	25 735 375,54
Rakennukset		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	43 069 150,11	45 372 776,57
Lisäykset (investoinnit) (+)	6 854 777,86	973 535,27
Siirrot erien välillä (+/-)	8 289 794,99	247 016,34
Kauden poistot (-)	-3 087 435,73	-3 024 911,46
Arvonlennukset (-) ja arvonlennusten palautukset (+)	0,00	-499 266,61
Rakennukset	55 126 287,23	43 069 150,11

Hollolan kunta	2021	2020
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	43 847 323,06	40 875 721,45
Lisäykset (investoinnit) (+)	3 138 286,93	7 598 863,04
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	-90 000,00
Siirrot erien välillä (+/-)	0,00	406 352,33
Kauden poistot (-)	-4 607 426,98	-4 713 727,63
Arvonlennukset (-) ja arvonalennusten palautukset (+)	0,00	-229 886,13
Kiinteät rakenteet ja laitteet	42 378 183,01	43 847 323,06
Koneet ja kalusto		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	1 608 057,23	2 201 834,51
Lisäykset (investoinnit) (+)	108 996,58	291 315,74
Kauden poistot (-)	-749 703,43	-792 639,66
Arvonlennukset (-) ja arvonalennusten palautukset (+)	0,00	-92 453,36
Koneet ja kalusto	967 350,38	1 608 057,23
Muut aineelliset hyödykkeet		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	28 798,37	28 798,37
Muut aineelliset hyödykkeet	28 798,37	28 798,37
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Ennakkomaksut		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	130 417,82	125 877,52
Lisäykset (investoinnit) (+)	0,00	4 540,30
Vähennykset (-)	-4 540,30	0,00
Ennakkomaksut	125 877,52	130 417,82
Keskeneräiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	8 469 934,05	1 862 581,67
Lisäykset (investoinnit) (+)	2 635 744,52	7 260 721,05
Siirrot erien välillä (+/-)	-8 289 794,99	-653 368,67
Keskeneräiset hankinnat	2 815 883,58	8 469 934,05
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 941 761,10	8 600 351,87
Aineelliset hyödykkeet	126 835 250,85	122 889 056,18
SIJOITUKSET		
Osakkeet ja osuudet		
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä		
Kirjanpitoarvo 1.1. (+)	1 566 869,79	1 566 869,79
Vähennykset (-)	-60 813,78	0,00
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	1 506 056,01	1 566 869,79
Kuntayhtymäosuudet		
Kirjanpitoarvo 1.1. (+)	11 142 255,73	11 142 255,73
Kuntayhtymäosuudet	11 142 255,73	11 142 255,73

Hollolan kunta	2021	2021
Osakkeet ja osuudet osakkuus- ja muissa omistusyhteisyyksissä		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet		
Kirjanpitoarvo 1.1. (+)	0,00	131 373,63
Vähennykset (-)	0,00	-131 373,63
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet		
Kirjanpitoarvo 1.1. (+)	632 277,69	632 277,69
Vähennykset (-)	-30 480,00	0,00
Arvonalennukset kaudella (-)	-69 267,41	0,00
Muut osakkeet ja osuudet	532 530,28	632 277,69
Osakkeet ja osuudet	13 180 842,02	13 341 403,21
Muut lainasaamiset		
Pääomalainasaamiset muilta		
Hankintameno 1.1.	1 283 175,28	1 283 175,28
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 283 175,28	1 283 175,28
Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä		
Lisäykset (+)	385 000,00	440 000,00
Vähennykset (-)	-55 000,00	-55 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	330 000,00	385 000,00
Muut lainasaamiset muilta		
Hankintameno 1.1.	91 383,24	38 302,20
Lisäykset (+)	0,00	64 046,04
Vähennykset (-)	-73 499,38	-10 965,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	17 883,86	91 383,24
Muut lainasaamiset yhteensä	1 631 059,14	1 759 558,52
Muut saamiset		
Muut saamiset muilta		
Hankintameno 1.1.	9 935,00	3 000,00
Siirrot erien välillä (+/-)	439 431,08	0,00
Lisäykset (+)	0,00	6 935,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	449 366,08	9 935,00
Muut saamiset yhteensä	449 366,08	9 935,00
Sijoitukset	15 261 267,24	15 110 896,73

Hollolan kunta	2021	2020
Omistukset muissa yhteisöissä		
Tytäryhteistöt		
Hollolan Asuntalot Oy, Hollola, 100%		
Kuntakonsernin osuus		
Omasta pääomasta	1 187	973
Vieraasta pääomasta	11 285	12 008
Tilikauden voitto/tappio	214	-81
Asunto Oy Tervasmiiu, Hollola, 88,08%		
Kuntakonsernin osuus		
Omasta pääomasta	85	85
Vieraasta pääomasta	402	431
Tilikauden voitto/tappio	0	0
Kiint. Oy Harmaaleppä, Hollola, 61,40%		
Kuntakonsernin osuus		
Omasta pääomasta	1 488	593
Vieraasta pääomasta	0	927
Tilikauden voitto/tappio	1 463	0
Hollolan Tilapalvelu Oy, Hollola, 100%		
Kuntakonsernin osuus		
Omasta pääomasta	171	165
Vieraasta pääomasta	2 729	1 328
Tilikauden voitto/tappio	6	44
Kuntayhtymät		
Hollolan-Lahden vesilaitos ky, Hollola, 60%		
Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
Omasta pääomasta	751	733
Vieraasta pääomasta	337	391
Tilikauden voitto/tappio	18	15
Koulutuskeskus Salpaus ky, Lahti, 9,51%		
Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
Omasta pääomasta	8 810	8 482
Vieraasta pääomasta	1 178	1 308
Tilikauden voitto/tappio	387	683
Päijät-Hämeen liitto, Lahti, 11,32%		
Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
Omasta pääomasta	354	494
Vieraasta pääomasta	477	408
Tilikauden voitto/tappio	-141	80
Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymä, Lahti, 11,01%		
Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
Omasta pääomasta	6 992	3 972
Vieraasta pääomasta	24 483	18 068
Tilikauden voitto/tappio	19	-14
Eteva kuntayhtymä, Mäntsälä, 0,60%		
Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
Omasta pääomasta	111	108
Vieraasta pääomasta	294	296
Tilikauden voitto/tappio	0	4

**VAIHTUVIEN VASTAAVIEN SAAMISET
SAAMISET TYTÄRYHTEISÖILTÄ, KUNTAYHTYMILTÄ JA
OSAKKUUS- JA OMISTUSYHTEISYHTEISÖILTÄ**

Saamiset tytäryhteisöiltä

Pitkäaikaiset

Lainasaamiset	330 000,00	385 000,00
---------------	------------	------------

Pitkäaikaiset yhteensä	330 000,00	385 000,00
-------------------------------	-------------------	-------------------

Saamiset tytäryhteisöiltä

Lyhytaikaiset

Myyntisaamiset	12 043,12	1 418,63
----------------	-----------	----------

Lyhytaikaiset yhteensä	12 043,12	1 418,63
-------------------------------	------------------	-----------------

Saamiset tytäryhteisöiltä yhteensä	342 043,12	386 418,63
---	-------------------	-------------------

Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä

Myyntisaamiset	17 510,41	8 168,53
----------------	-----------	----------

Siirtosaamiset	2 789 405,00	1 974 387,00
----------------	--------------	--------------

Yhteensä	2 806 915,41	1 982 555,53
-----------------	---------------------	---------------------

Saamiset yhteensä	3 148 958,53	2 368 974,16
--------------------------	---------------------	---------------------

SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

Lyhytaikaiset siirtosaamiset

Jaksotetut henkilöstökulut	24 046,02	1 207,05
----------------------------	-----------	----------

Koulutuskorvaus	8 507,24	5 939,47
-----------------	----------	----------

Kelan korvaukset työterveyshuollosta	122 742,69	97 376,00
--------------------------------------	------------	-----------

ELY palkkatuet	107 814,00	63 840,45
----------------	------------	-----------

Valtionapusaamiset	62 151,97	78 348,24
--------------------	-----------	-----------

PHHYKY loppulasku	2 789 405,00	1 974 387,00
-------------------	--------------	--------------

Koronvaihtosopimus	81 849,44	0,00
--------------------	-----------	------

Muut tulojäämät	28 867,73	155 605,60
-----------------	-----------	------------

Muihin siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	3 225 384,09	2 376 703,81
--	---------------------	---------------------

TASEEN VASTATTAVAA KOSKEVAT LIITETIEDOT**OMAN PÄÄOMAN ERITTELY**

Peruspääoma	65 882 500,88	65 882 500,88
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 1.1.	24 560 890,58	16 371 254,38
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	-93 708,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 31.12.	24 467 182,58	16 371 254,38
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	94 679,94	8 189 636,20
OMA PÄÄOMA	90 444 363,40	90 443 391,46

ERITTELY POISTOEROSTA

Investointivaraukseen liittyvä poistoero	4 983 797,71	10 528,63
Poistoero yhteensä	4 983 797,71	10 528,63

VELAT, JOTKA ERÄÄNTYVÄT MYÖH. KUIN 5V. KULUTTUA

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	16 191 666,60	17 899 999,94
Velat, jotka erääntyvät myöh. kuin 5 v. kuluttua	16 191 666,60	17 899 999,94

VELAT TYTÄRYHTEISÖILLE, KUNTAYHTYMILLE, JOISSA KUNTA ON JÄSENEÄ SEKÄ OSAKKUUS- JA OMISTUSYHTEISYHTEISÖILLE**Velat tytäryhteisöille****Lyhytaikaiset**

Ostovelat	1 100 777,80	621 974,84
Yhteensä	1 100 777,80	621 974,84

Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä**Pitkäaikaiset**

Siirtovelat - potilasvahinkovastuu	909 123,66	759 792,66
------------------------------------	-------------------	-------------------

Lyhytaikaiset

Ostovelat	22 879,96	32 276,64
Yhteensä	22 879,96	32 276,64

MUIDEN VELKOJEN ERITTELY**Pitkäaikainen**

Liittymismaksut	11 633 644,47	11 633 644,47
-----------------	---------------	---------------

Lyhytaikainen

Muut velat	703 128,33	688 377,85
------------	------------	------------

Yhteensä	12 336 772,80	12 322 022,32
-----------------	----------------------	----------------------

SIIRTOVELKOKIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT**Pitkäaikaiset siirtovelat**

Siirtovelat jäsenkuntayhtymille, potilasvahinkovastuu	909 123,66	881 578,66
---	------------	------------

Hollolan kunta	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 647 651,37	3 927 773,05
Korkojaksotukset	25 756,75	55 464,48
Valtionosuusennakko	14 514,00	2 696,00
Hyvinvoinnin palvelualueen käyttötaloushankkeiden saldon siirto	498 816,33	554 355,02
Muut menoajämät	50 608,38	16 499,98
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	5 146 470,49	5 316 581,19
VUOKRAVASTUUT		
Toimitilojen vuokravastuut yhteensä	19 054 248,04	20 290 264,81
- vuokravastuut	10 974,17	10 676,30
- kiinteistöleasingvastuut (PPP)	19 043 273,87	20 279 588,51
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	1 542 353,48	1 459 881,35
Vuokravastuut yhteensä	20 596 601,52	21 750 146,16
VASTUUSITOUMUKSET		
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	19 532 521,28	19 532 521,28
Jäljellä oleva pääoma	10 890 467,46	11 631 104,65
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	1 616 697,83	3 365 852,26
Jäljellä oleva pääoma	1 478 976,00	1 552 927,93
VASTUU KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUISTA		
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	164 389 671,00	156 159 183,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	107 684,00	97 301,00
MUUT TALOUDELLISET VASTUUT		
Maankäyttösopimusvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	0,00	0,00
Myöhemmin maksettavat	2 000 000,00	2 000 000,00
Yhteensä	2 000 000,00	2 000 000,00
Muut sopimusvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	3 771 563,40	3 791 930,18
Myöhemmin maksettavat	21 041 872,05	18 143 435,45
Yhteensä	24 813 435,45	21 935 365,63

Hollolan kunta	2021	2020
Johdannaissopimukset		
Koronvaihtosopimus, Kuntarahoitus Oyj, no 34743 (talousjohtaja 2.7.2015, 1§21)		
Käypä arvo	-229 098,04	-412 575,67
Nimellisarvo	10 000 000,00	10 000 000,00
Sopimus on voimassa 3.7.2023 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko 1,106 %-yksikkö p.a./6 kk euribor.		
Koronvaihtosopimus, Nordea Bank Ab, no 1625689 (talousjohtaja 8.1.2016, 1§21)		
Käypä arvo	-2 417,00	- 3 690,00
Nimellisarvo	10 000 000,00	10 000 000,00
Sopimus on voimassa 12.1.2023 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko 1,49 %-yksikkö p.a./3 kk euribor.		
Koronvaihtosopimus, OP yritys pankki Oyj, no 13571265 (talousjohtaja 12.3.2020, §8)		
Käypä arvo	309 768,46	483 451,45
Nimellisarvo	10 000 000,00	10 000 000,00
Sopimus on voimassa 3.7.2023 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava vaihtuva korko 6 kk euribor/ kiinteä korko 1,106 %-yksikkö p.a.		
Koronvaihtosopimus, OP yritys pankki Oyj, no 13571480 (talousjohtaja 12.3.2020, §8)		
Käypä arvo	-133 989,63	-669 301,12
Nimellisarvo	10 000 000,00	10 000 000,00

Sopimus on voimassa 1.10.2034 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko 0,77 %-yksikkö p.a./6 kk euribor.

Johdannaissopimukset ovat koronvaihtosopimuksia. Kaikki johdannaissopimukset on tehty lainakannan suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon pitkällä tähtäimellä. Pitkäaikaisten leasinglainojen vaihtuvan koron nousuun on varauduttu koronvaihtosopimuksella, jossa vaihtuvakorko on sidottu kiinteään korkoon. Lyhyen aikavälin suojaamisessa on kiinteää korkoa vaihdettu myös vaihtuvaan korkoon.

Valtuusto on 23.9.2019 §46 hyväksynyt kunnan rahoitus ja sijoitustoiminnan periaatteet. Hollolan kunnan korkoriskin hallinnan tavoitteena on:

- Varmistaa, että kunnalla on riittävästi aikaa sopeuttaa toimintaa ennen kuin markkinakorkojen nousu vaikuttaa korkokustannuksiin
- Minimoida korollisen vieraan pääoman kustannukset pitkällä aikavälillä
- Edesauttaa tuloslaskelman ennustettavuutta ja sitä kautta edelleen toiminnan suunnittelua ja esimerkiksi investointipäätöksiä

Kunnan lainasalkun suojausaste (pitkäaikaisten kiinteäkorkoisten luottojen ja/tai korkosuojausten osuus) on vähintään 50 %. Suojatuksi katsotaan lainat, jotka ovat joko a) kiinteäkorkoisia lainoja tai b) vaihtuvakorkoisia lainoja, jotka ovat muutettu johdannaissopimuksilla kiinteäkorkoiksi.

Kuntarahoituksen lainasalkkuanalyysin mukaan suojausaste 31.12.2021 on ollut korkosuojausten myötä 89,5% (ilman kiinteistö-leasing-hankkeita) ja leasing-sopimusten kanssa 46,1 %. Ilman johdannaissopimuksia olisi suojausaste ollut 50,40 % ja leasingsopimusten kanssa 25,9 %

Johdannaissopimuksia on tehty kaksi vuosina 2015-2016 ja kaksi vuonna 2020. Tehdyt johdannaissopimukset kohdistuvat koko taseen vieraaseen pääomaan.

1. Kuntarahoituksen kanssa v. 2015 tehty 10 milj. eur johdannaissopimus on koronvaihtosopimus, joka on tehty lainakannan suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron

koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Sopimuksen alkamispäivä 3.7.2016. Sopimus on voimassa 3.7.2023 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko 1,106 %-yksikköä p.a./6 kk euribor. Maksupäivät 3.1. ja 3.7. Korot on kirjattu korkokuluihin. Johdannaissopimuksessa ei ole erillistä purkuehtoa. Sopimuksen lisäksi noudatetaan johdannaissopimuksen ehtoja. Sopimuksella on siirrytty 10 milj. tasesuojauksen osalta kiinteään korkoon, joten korkokustannukset ovat tältä osin olleet 82 teuroa suuremmat kuin ilman johdannaissopimusta.

2. Nordean kanssa v. 2016 tehty 10 milj. eur johdannaissopimus on lukkiutuva koronvaihtosopimus, joka on tehty lainakannan suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Sopimuksen alkamispäivä on 12.1.2016. Sopimus on voimassa 12.1.2023 asti. koronvaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko 1,49 % kun 3 kk:n euriborin kynnystaso 0,25 % ylittyy. Korkopäivät 12.1., 12.4., 12.7. ja 12.10. Korkoja ei ole realisoitunut, joten niistä ei ole aiheutunut tulosvaikutuksia. Johdannaissopimuksessa ei ole erillistä purkuehtoa. Sopimuksen lisäksi noudatetaan johdannaissopimuksen ehtoja. Johdannaissopimus ei ole toistaiseksi alhaisesta korkotasosta johtuen realisoitunut kynnyksellisyyden vuoksi.

3. OP yritys pankki Oyj:n kanssa vuonna 2020 tehty 10 milj. euron koronvaihtosopimus on tehty lainakannan suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen kiinteän koron koronvaihtosopimuksella vaihtuvaan korkoon. Sopimuksen alkamispäivä 3.1.2020. Sopimus on voimassa 3.7.2023 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava vaihtuva 6 kk euribor / kiinteä korko 1,106 %-yksikköä p.a. Maksupäivät 3.1. ja 3.7. Korot on kirjattu korkokuluihin. Johdannaissopimuksessa ei ole erillistä purkuehtoa. Sopimuksen lisäksi noudatetaan johdannaissopimuksen ehtoja. Sopimuksella on siirrytty 10 milj. tasesuojauksen osalta vaihtuvaan korkoon, joten korkokustannukset ovat tältä osin olleet 82 teuroa pienemmät kuin ilman johdannaissopimusta.

4. OP yritys pankki Oyj:n kanssa vuonna 2020 tehty 10 milj. euron koronvaihtosopimus on tehty lainakannan suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Sopimuksen alkamispäivä 1.10.2025. Sopimus on voimassa 1.10.2034 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko 0,77 %-yksikköä p.a./ vaihtuva 6 kk euribor. Maksupäivät 1.4. ja 1.10. Johdannaissopimuksessa ei ole erillistä purkuehtoa. Sopimuksen lisäksi noudatetaan johdannaissopimuksen ehtoja. Sopimuksella on siirrytty 10 milj. tasesuojauksen osalta vaihtuvaan korkoon.

Hollolan kunta	2021	2020
-----------------------	-------------	-------------

Hollolan kunnalle saattaa muodostua palautusvastuu 1.1.2006 alkaen uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenojen arvonlisäverosta, mikäli kiinteistöjä myydään tai niiden käyttötarkoitus muuttuu vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan käyttöön (AVL 11 luku 120§). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

Pyhäniemen vanhainkoti	301,22	20 426,74
Hiekkalinnan päiväkoti	0,00	2 218,87
Yhteensä	301,22	22 645,61

Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	9 909 141,00	10 421 141,00
---	---------------------	----------------------

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Konsernipalvelut	27	26
Sivistys	581	580
Tekninen	143	121
Kunta yhteensä	751	727

Naisia	611	607
Miehiä	140	120
Yhteensä	751	727

Vakinaiset	580	585
Määräaikaiset ja sijaiset	131	122
Työllistetyt	40	20
Yhteensä	751	727

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	32 846 561,61	32 172 823,04
Henkilöstökulut yhteensä	32 846 561,61	32 172 823,04

Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Kokoomus/Hollola	4 056,01	4 079,85
Kristillisdemokraatit	104,31	0,00
Keskusta	3 122,96	3 297,36
Sosiaalidemokraatit	4 763,39	4 979,86
Vasemmistoliitto	397,42	656,70
Vihreät	2 135,49	1 802,40
Perussuomalaiset	4 324,07	2 648,40
Sininen Tulevaisuus ry	26,35	57,20
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	18 930,00	17 521,77

Tilintarkastajan palkkiot

Revisium Oy

Tilintarkastuspalkkiot	7 980,00	5 460,00
Tilintarkastajan lausunnot	0,00	690,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	4 335,00	3 045,00
Muut palkkiot	2 709,00	870,00
Yhteensä	15 024,00	10 065,00

Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluva liitetieto

Kunnan 100 %:sti omistamalta tytäryhtiö Hollolan Tilapalvelu Oy:ltä on ostettu palveluita v. 2021 yhteensä 13,3 milj. eurolla. Toiselta 100 %:sti omistetulta yhtiöltä Hollolan Asuntotalot Oy:ltä palveluita on ostettu 34 t eurolla.

Kunta on omistajana Provincia Oy:ssä, josta kunta ostaa merkittävän määrän kunnan palvelutuotantoon liittyviä talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita. Ostot vuonna 2021 Procvincia Oy:ltä olivat yht. n. 675 t euroa Kunta on osakkaana myös Työterveys Wellamo Oy:ssä, josta työterveyshuollon palveluita on ostettu v. 2021 217 t eurolla. Kunta on osakkaana myös Salpakierto Oy:ssä, josta palveluita on ostettu puolestaan 3 t eurolla.

Muita intressitahoja (ja kuntakonserniin kuuluvia) ovat kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenkuntana. Näitä ovat Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä (ostot n. 74 milj. eur), Päijät-Hämeen liitto (maksut n. 2,6 milj. eur) ja Hollolan-Lahden Vesilaitoskuntayhtymä (ostot n.118 t eur).

Kunnanjohtajan kanssa on vuonna 2017 (kv 35 §) solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu tietyissä tapauksissa vuoden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta. Sopimus on edelleen ollut voimassa vuonna 2021.

Kunnalla on käytössään konsernitili, johon on liitetty Hollolan Tilapalvelu Oy ja Hollolan Asuntotalot Oy. Tili sisältää Hollolan Tilapalveluiden osalta 3 milj. euron limiitin ja Hollolan Asuntotalojen osalta 0,5 milj. euron limiitin. Limiitistä tai sen käytöstä ei peritä yhtiöiltä palkkiota.

Kunnalla on ollut voimassa oleva takaus koskien Hollolan Asuntotalot Oy:n 4,4 milj. euron lainaa. Lisäksi voimassa on Hollolan Tilapalvelu Oy:lle myönnetty takaus 550 t euron lainaa koskien, josta avoinna on 330 t euroa 31.12.2021. Valtuusto on lisäksi hyväksynyt 8.4.2019 kokouksessaan omavelkaisen lainatakauksen Hollolan Asuntotalot Oy:n 297 399,00 euron lainalle. Hollolan Asuntotalojen on tullut antaa takaukselle vastavakuus. Takauksesta peritään vuosittain 0,1 % takausprovisio.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 23.9.2019 sijoitus- ja rahoitusperiaatteet, joiden mukaan kunnan myöntäessä välirahoitusta hollolalaisille yleishyödyllisille yhteisöille kunta ei vaadi välirahoituksesta vakuuksia. Vuonna 2021 ei myönnetty uusia väliaikaisrahoituksia, m

Konsernin lähipiiriin/intressipiiriin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia

Hollolan kunta

TUNNUSLUVUT	2021	2020
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	10,1 %	9,3 %
Vuosikate/Poistot, %	193,1 %	249,4 %
Vuosikate, €/asukas	750	1 018
Asukasmäärä	23 087	23 251
Henkilöstön lukumäärä	751	727
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa	22 984 245,26	20 020 902,40
Investointien tulorahoitus, %	133,0 %	126,5 %
Lainanhoitokate	2,1	2,1
Laskennallinen lainanhoitokate	3,6	4,0
Kassan riittävyys, pv	35,2	39,5
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	65,2 %	60,2 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	37,6 %	42,0 %
Kertynyt yli-/alijäämä	24 561 863	24 560 891
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 064	1 056
Lainakanta	37 336 758	45 430 107
Lainakanta 31.12. €/asukas	1 617	1 953
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	57 933 360	67 180 253
Lainat ja vuokravastuut 31.12 €/asukas	2 509	2 888
Lainasaamiset 31.12.,	1 631 059	1 759 559

4.4 Vesihuoltolain edellyttämät liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

TOIMINTATUOTOT	2021	2020
Ulkoiset		
Vesimaksut	1 298 042	1 441 492
Jätevesimaksut	2 090 169	2 173 058
Perusmaksut	849 033	821 186
Vesihuollon liittymismaksut	409 034	154 202
Muut myyntituotot	122 168	0
Yhteensä	4 768 445	4 589 938

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 16.11.2020 päivitetyn poistosuunnitelman käyttöön 1.1.2020 alkaen. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on tarkistettu hallinto- ja laitosrakennusten poistoaikoja sekä poistettu menojäännöspoisto suunnitelmasta. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan

Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät 31.12.2019 asti

	Poistoaika, V	Poistomenetelmä
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	30 vuotta	Tasapoisto
Sähkö-, vesi yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	25 %	Menojäännöspoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	25 %	Menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto		
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta	Tasapoisto
Vedenottamot ja jätevedenpuhdistamot		
Rakennukset	8 %	Menojäännöspoisto
Pumput	25	Menojäännöspoisto
Muut koneet	18	Menojäännöspoisto

Vesitorni	40 vuotta	Tasapoisto
Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät 1.1.2020 alkaen ovat:		
	Poistoaika, V	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	2	Tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
ATK-ohjelmat	2	Tasapoisto
Osuus käyttöomaisuudesta toisen yhteisön kanssa, erikseen määritettävä	2-30	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 30	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-25	Tasapoisto
Talusrakennukset	10-15	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	15	Tasapoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	10	Tasapoisto
Muu maa- ja vesirakenteet	15	Tasapoisto
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	30	Tasapoisto
Kaukolämpöverkko	20	Tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15	Tasapoisto
Puhelinverkko, keskusasemat ja alakeskukset	10	Tasapoisto
Maakaasuverkko	20	Tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	15	Tasapoisto
Sähkö-, vesi- yms laitosten laitoskoneet ja laitteet	10	Tasapoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15	Tasapoisto
Liikenteen ohjauslaitteet	10	Tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10	Tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	15	Tasapoisto
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8	Tasapoisto
Muut kuljetusvälineet	4	Tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet	5	Tasapoisto
Muut raskaat koneet	10	Tasapoisto
Muut kevyet koneet	5	Tasapoisto
Sairaala-, terveydenhuolto yms laitteet	5	Tasapoisto
ATK-laitteet	3	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3	Tasapoisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset työt	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	195 554,51	689 430,24	28 076 495,69	140 976,52	27 179,16	29 129 636,12
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	278 848,00	1 612 376,60	0,00	1 132 982,90	3 024 207,50
Vähennykset tilikauden aikana	-106 420,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-106 420,00
Tilikauden poisto	0,00	-56 574,24	-1 800 594,68	-25 375,78	0,00	-1 882 544,70
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-4 400,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-4 400,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	84 734,51	911 704,00	27 888 277,61	115 600,74	1 160 162,06	30 160 478,92
Kirjanpitoarvo 31.12.	84 734,51	911 704,00	27 888 277,61	115 600,74	1 160 162,06	30 160 478,92

SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT

OLENNAISET ERÄT

2021

2020

Lyhytaikaiset siirtosaamiset

Lahti Aquan liittymismaksut 12/21	17 599,99	0,00
Lainan lyhennys	0,00	155 605,60
Muut siirtosaamiset	251,84	1 207,05
Lyhyt aikaiset siirtosaamiset yhteensä	17 851,83	156 812,65
Siirtosaamiset yhteensä	17 851,83	156 812,65

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Oman pääoman erittely

2021

2020

Peruspääoma 1.1.	9 302 673,01	9 302 673,01
Peruspääoma 31.12.	9 302 673,01	9 302 673,01
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	4 003 899,81	4 012 406,95
Siirto edelliseltä tilikaudelta	-563,88	-8 507,14
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	4 003 335,93	4 003 899,81
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	24 745,28	-563,88
Oma pääoma yhteensä	13 330 754,22	13 306 008,94
Erittely poistoerosta		
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	4 631,04	10 528,63
Poistoero yhteensä	4 631,04	10 528,63

Pitkäaikaiset velat

	saldo	lyhennykset					saldo
	31.12.2021	2022	2023	2024	2025	2026	31.12.2026
15628/12	150 000,00	-150 000,00					0,00
19834/19	1 000 000,00	-125 000,00	-125 000,00	-125 000,00	-125 000,00	-125 000,00	375 000,00
20373/20	1 800 000,00	-200 000,00	-200 000,00	-200 000,00	-200 000,00	-200 000,00	800 000,00
Yhteensä	2 950 000,00	-475 000,00	-325 000,00	-325 000,00	-325 000,00	-325 000,00	1 175 000,00

Muiden velkojen erittely

	2021	2020
Pitkäaikaiset		
Muut velat		
Liittymismaksut	11 633 644,47	11 633 644,47
Muut velat yhteensä	11 633 644,47	11 633 644,47

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät**Lyhytaikaiset****Tuloennakot ja menojäämät**

Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	10 979,15	10 859,88
Korkojaksotukset	1 639,37	4 856,23
Muut siirtovelat	2,60	38,76
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	12 621,12	15 754,87
Siirtovelat yhteensä	12 621,12	15 754,87

Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu

Hanke	Päätös	Vastuu päättyy	Myönnetty avustus
VESIHUOLTOLAITOS			
Herralan siirtovesijohto ja -viemäri (työllisyysperusteinen investointiavustus)	HÄMELY/0070/05.02.09/2010/6.8.2010	31.12.2025	793 000,00
Raaskantien I vaiheen ja Tynnyrimäen tien vesihuolto	HAMELY/2242/2014 ja HAMELY/2246/2014/ 16.3.2015	31.12.2030	55 000,00

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2021	2020
Vesihuoltolaitos	1	1
Yhteensä	1	1
Henkilöstökulut		
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	82 398,92	82 006,25
Henkilöstökulut yhteensä	82 398,92	82 006,25

Huleveden viemäröinnin ja vesihuollon osalta esitetään eriytetty tilinpäätöslaskelmat vesihuoltolain muutosten (22.8.2014/681) edellyttämällä tavalla."

Tilikauden 2021 tuloiksi on luettu ainoastaan huleveden viemäröinnille suoraan kohdistettavissa olleet liittymismaksutulot. Erillisiä huleveden käyttömaksuja tai huleveden vuosittaisia perusmaksuja ei ole toistaiseksi käytössä.

Huleveden viemäröinnin menot on eriytetty laskennallisesti. Menojen eriyttämisen perusteena on käytetty hulevesiverkoston pituutta. Lainoista huleveden osuudeksi on erotettu tasearvojen suhteessa lainapääoma ja niitä vastaavat korkomenot. Hulevedelle on määritetty laskennallinen prosenttiosuus poistoista.

TULOSLASKELMA	Koko vesihuoltolaitos 1.1. - 31.12.2021	Vesihuoltolain edellyttämä laskennallinen eriytys, huleveden viemäröinti 1.1. - 31.12.2021
Liikevaihto	4 768 445,05	189 697,39
Valmistus omaan käyttöön	61,00	0,00
Materiaalit ja palvelut	-2 458 712,61	-45 006,53
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-120 086,72	0,00
Palvelujen ostot	-2 338 625,89	-45 006,53
Henkilöstökulut	-82 398,92	0,00
Palkat ja palkkiot	-53 007,95	0,00
Henkilösivukulut	-29 390,97	0,00
Eläkekulut	-27 517,92	0,00
Muut henkilösivukulut	-1 873,05	0,00
Poistot ja arvonalentumiset	-1 886 944,70	-132 086,13
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 882 544,70	-131 778,13
Arvonalentumiset	-4 400,00	-308,00
Liiketoiminnan muut kulut	-9 258,82	0,00
Liikeylijäämä	331 191,00	12 604,73
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Muille maksetut korkokulut	-312 343,31	-29 862,48
Korvaus peruspääomasta	-9 643,31	-1 105,98
Muut rahoituskulut	-302 700,00	-28 756,50
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaiseriä	18 847,69	-17 257,75
Ylijäämä(alijäämä)ennen varauksia	18 847,69	-17 257,75
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5 897,59	412,83
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	24 745,28	-16 844,92

RAHOITUSLASKELMA	Koko vesihuoltolaitos 1.1. - 31.12.2021	Vesihuoltolain edellyttämä laskennallinen eriytys, huleveden viemärointi 1.1. - 31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus	1 905 792,39	-149 343,88
Liikeliiketoiminta	331 191,00	12 604,73
Poistot ja arvonalennukset	1 886 944,70	-132 086,13
Rahoitustuotot ja -kulut	-312 343,31	-29 862,48
Investointien rahavirta	-3 024 207,50	-177 379,58
Investointimenot	-3 024 207,50	-177 379,58
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 118 415,11	-326 723,46
 Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	0,00	0,00
Antolainauksen lisäys muille	0,00	0,00
Lainakannan muutokset	-625 000,00	-59 375,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00	0,00
Pitkäaikaisen lainojen vähennys muilta	-625 000,00	-59 375,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 743 415,11	0,00
Saamisten muutos kunnalta	385 616,97	0,00
Saamisten muutos muilta	480 378,78	0,00
Korottomien velkojen muutos kunnalta	1 041 058,80	0,00
Korottomien velkojen muutos muilta	-163 639,44	0,00
Rahoituksen rahavirta	1 118 415,11	-59 375,00

	Koko vesihuoltolaitos 31.12.2021	Vesihuoltolain edellyttämä laskennallinen eriytys, huleveden viemärointi 31.12.2021
TASE		
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	89 134,51	0,00
Rakennukset	911 704,00	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	27 888 277,61	2 668 052,43
Koneet ja kalusto	115 600,74	0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 160 162,06	200 028,98
Liittymismaksut	106 255,00	0,00
PYSYVÄT VASTAAVAT	30 271 133,92	2 868 081,41
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	5 952,45	0,00
Saamiset kunnalta	0,00	0,00
Muut saamiset	3 651,94	0,00
Siirtosaamiset	17 851,83	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	27 456,22	0,00
VASTAAVAA	30 298 590,14	2 868 081,41
VASTATTAVAA	44 561,00	
Oma pääoma		
Peruspääoma	-9 302 673,01	-883 753,94
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	-4 003 335,93	779 735,76
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-24 745,28	16 844,92
	-13 330 754,22	-87 173,26
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero	-4 631,04	-324,17
	-4 631,04	-324,17
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-2 475 000,00	-235 125,00
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	-11 633 644,47	-1 105 196,22
	-14 108 644,47	-1 340 321,22
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-475 000,00	-45 125,00
Lainat kunnalta	-1 841 058,80	0,00
Ostovelat	-516 442,05	0,00
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	-9 438,44	0,00
Siirtovelat	-12 621,12	0,00
	-2 854 560,41	-45 125,00
	-16 963 204,88	-1 385 446,22
VASTATTAVAA	-30 298 590,14	-1 472 943,65

4.5 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kunnan tytäryhtiöt sekä kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä		
	Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt	4	
Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöt	2	-
Osakeyhtiö	2	
Kuntayhtymät	5	-
Yhteensä	9	-

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Kirjanpitolautakunnan mukaisesti vapaaehtoisten ja verotusperusteisten varausten ja poistoeron muutokset on konsernituloslaskelmassa laskettu laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli-/alijäämään ja vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on konsernitaseessa jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa ja vähemmistöosuuksien erottamisessa. Laskennallinen verovelka on esitetty kokonaisuudessaan pitkäaikaisen vieraana pääomana.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Kiinteistöverot on eliminoitu siltä osin kuin konserniyhtiöt ne ilmoittaneet.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäisen omistuksen eliminoinnit on tehty Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston konserniyleisohjeen mukaisesti käyttäen ns. sovellettua hankintamenomenetelmää. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudella tilikauden tulokseen.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden rakennusten poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi niillä yhtiöillä, jotka eivät ole tehneet suunnitelman mukaisia poistoja.

Kuntayhtymät

Kuntayhtymät on yhdistelty konsernitilinpäätökseen peruspääomaosuuden suhteessa.

Konsernirakenteet muutokset tilikaudella

Kiinteistö Oy Harmaalepän purkautumiseen liittyvät kulut huomioitiin tuloslaskelmassa ja tase alas kirjattiin Hollolan konsernissa joulukuussa 2021.

Yksikköhintarahoituksen oikaisu valtionosuuksiin

Koulutuskuntayhtymälle maksettu yksikköhintarahoitus 57,1 milj. € on konsernitilinpäätöksessä siirretty toimintatuotoista valtionosuuksiin.

Kiinteistöverojen käsittely

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjen yhteisöjen kunnalle maksamat kiinteistöverot 307 teur on eliminoitu konsernituloslaskelmassa.

Vertailukelpoisuus edellisten tilikausien tilinpäätökseen

Hollolan kunnalla on kirjattu edellisten tilikausien yli/alijäämään vuonna 2021 PHHyryn vuoden 2018 ensihoidon maksuosuuden oikaisu 93 708,00 euroa.

Vuoden 2021 verotulojen ja valtionosuuksien vertailtavuuteen vaikuttaa valtion vuoden 2020 kertaluonteiset koronatuot sekä verotuksen joustava valmistuminen. Muutoksen vaikutuksia kunnan osalta on kuvattu tarkemmin kunnan liitetiedoissa.

Muita vertailtavuuteen liittyviä kirjauskäytäntöjen muutoksia tai oikaisuja edellisen vuoden tietoihin ei ole tehty.

Tuloslaskelman liitetiedot

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2021	2020	2021	2020
Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina				
Sosiaali- ja terveystuotot	84 182 781,29	77 787 878,12	395 267,00	53 527,11
Opetus- ja kulttuurituotot	4 175 819,35	4 104 883,99	3 954 253,34	3 524 790,75
Yhdyskuntatuotot	11 675 750,49	8 543 567,26	9 260 625,60	8 650 190,96
Asumis- ja kiinteistötuotot	6 470 286,97	4 601 179,80	25 670,40	0,00
Muut tuotot	25 670,40	2 822 218,42	0,00	0,00
Yleishallinto	602 807,44	384 334,13	614 596,57	399 432,53
Toimintatuotot	107 133 115,94	98 244 061,72	14 250 412,91	12 627 941,35
Verotulot				
Kunnan tulovero	88 832 680,45	89 541 136,18	88 832 680,45	89 541 136,18
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 109 593,84	3 406 256,60	5 109 593,84	3 406 256,60
Kiinteistövero	5 451 142,69	4 937 839,70	5 757 705,45	5 283 934,77
Verotulot	99 393 416,98	97 885 232,48	99 699 979,74	98 231 327,55
Valtionosuudet				
Kunnan perusturvalajien valtionosuus	32 607 495,00	36 059 342,00	38 131 359,00	36 059 342,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	5 523 864,00	6 796 348,00	5 523 864,00	6 796 348,00
Verotulomenetyksen korvaus	9 836 472,00	9 959 058,00	9 836 472,00	9 959 058,00
Koulutuskuntayhtymien valtionosuus	6 002 410,28	5 680 795,65	0,00	0,00
Muu opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-4 395 234,00	-4 559 822,00	-4 395 234,00	-4 559 822,00
Valtionosuudet	49 575 007,28	53 935 721,65	43 572 597,00	48 254 926,00
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot				
3STEPIT PPHYKY	0,00	123 615,32	0,00	0,00
Svinhuvudinkatu 7, Nelo kiinteistön luovutus	0,00	165 283,80	0,00	0,00
KOy Harmaalepän osakkeiden myyntivoitto	0,60	0,00	1 426 744,72	0,00
Satunnaiset tuotot	0,60	288 899,12	1 426 744,72	0,00
Satunnaiset kulut				
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Satunnaiset erät	0,60	288 899,12	1 426 744,72	0,00

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2021	2020	2021	2020
PAKOLLISET VARAUKSET				
Potilasvahinkovakuutusmaksu				
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	939 111,65	1 045 126,97	0,00	0,00
Lisäykset	247 729,03	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	-83 357,25	-106 015,31	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	1 103 483,43	939 111,65	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset				
Muut pakolliset varaukset 1.1.	47 065,38	5 705,83	0,00	0,00
Lisäykset	185 942,35	44 473,69	0,00	0,00
Vähennykset	-1 347,80	-3 114,13	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	231 659,93	47 065,38	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	1 335 143,36	986 177,04	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
Myyntivoitot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	165 070,90	93 246,99	165 070,90	93 246,99
Rakennusten luovutusvoitot	126 818,72	0,00	0,00	0,00
Muut luovutusvoitot	17 016,79	37 144,85	0,00	3 517,75
Myyntivoitot	308 906,41	130 391,84	165 070,90	96 764,74
Myyntitappiot				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut luovutustappiot	-11 161,00	-13 796,48	-11 161,00	-3 043,32
Myyntitappiot	-11 161,00	-13 796,48	-11 161,00	-3 043,32
Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yrityksissä				
Osinkotuotot ja osuuspääomien korot	0,00	0,00	0,00	0,00
Osinkotuotot muilta	1 292 803,17	1 210 724,95	974 035,00	1 136 294,45
Muut rahoitustuotot	65 131,31	115 280,87	0,00	14 433,72
Muut rahoitustuotot	1 357 934,48	1 326 005,82	974 035,00	1 150 728,17
Tilintarkastajien palkkiot				
Tilintarkastus	8 089,56	5 460,00	7 980,00	5 460,00
Tilintarkastajan muut toimeksiannot	5 172,63	690,00	4 335,00	690,00
Veroneuvonta	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut palvelut	3 811,08	3 915,00	2 709,00	3 915,00
Tilintarkastajien palkkiot	17 073,27	10 065,00	15 024,00	10 065,00

Taseen liitetiedot, vastaavaa

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2021	2020	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1. (+), Aineettomat oikeudet	182 852,95	185 659,44	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana, Aineettomat oikeudet	5 121,47	5 083,46	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana, Aineettomat oikeudet	0,00	-7 889,95	0,00	0,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Aineettomat oikeudet	-169 929,80	-159 337,25	0,00	0,00
Kauden poistot (-), Aineettomat oikeudet	-6 975,16	-10 592,54	0,00	0,00
Aineettomat oikeudet	11 069,47	12 923,15	0,00	0,00
Tietokoneohjelmistot				
Hankintameno 1.1. (+), Tietokoneohjelmistot	343 353,14	294 748,46	81 046,61	46 396,61
Lisäykset tilikauden aikana, Tietokoneohjelmistot	3 362,13	13 954,68	22 500,00	0,00
Siirrot erien välillä (+/-), Tietokoneohjelmistot	47 760,09	34 650,00	-566,00	34 650,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Tietokoneohjelmistot	-272 350,71	-205 064,02	-44 670,11	-20 542,07
Kauden poistot (-), Tietokoneohjelmistot	-550,79	0,00	0,00	0,00
Tietokoneohjelmistot	-75 480,70	-67 286,70	-34 103,00	-24 128,04
Aineettomat oikeudet	57 162,63	83 925,58	24 207,50	36 376,50
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.1. (+), Muut pitkävaikutteiset menot	8 123 521,88	936 366,27	8 058 512,96	878 954,02
Kuntayhtymäosuuksien lisäykset (+), Muut pitkävaikutteiset menot	90,06	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana, Muut pitkävaikutteiset menot	5 024,35	6 886,28	114 378,79	1 414 265,24
Siirrot erien välillä (+/-), Muut pitkävaikutteiset menot	120 931,34	7 180 269,32	0,00	5 765 293,70
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Muut pitkävaikutteiset menot	-357 070,95	-300 706,29	-299 846,11	-253 206,55
Kuntayhtymäosuuksien lisäysten kertyneet poistot (-), Muut pitkävaikutteiset menot	-82,03	0,00	0,00	0,00
Kauden poistot (-), Muut pitkävaikutteiset menot	-417 340,24	-56 364,66	-411 336,46	-46 639,56
Muut pitkävaikutteiset menot	7 475 074,41	7 766 450,93	7 461 709,18	7 758 666,85

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2021	2020	2021	2020
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet				
Ennakkomaksut				
Lisäykset tilikauden aikana, Ennakkomaksut	0,00	710,38	0,00	0,00
Siirrot erien välillä (+/-), Ennakkomaksut	0,00	-710,38	0,00	0,00
Ennakkomaksut	0,00	0,00	0,00	0,00
Keskeneräiset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1. (+), Keskeneräiset hyödykkeet	44 583,17	5 765 293,70	0,00	5 765 293,70
Lisäykset tilikauden aikana, Keskeneräiset hyödykkeet	130 862,10	1 550 327,76	-566,00	1 448 915,24
Siirrot erien välillä (+/-), Keskeneräiset hyödykkeet	-143 871,14	-7 271 038,29	566,00	-7 214 208,94
Arvonlennukset (-), Keskeneräiset hyödykkeet	-28 303,48	0,00	0,00	0,00
Keskeneräiset hyödykkeet	3 270,64	44 583,17	0,00	0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	3 270,64	44 583,17	0,00	0,00
Aineettomat hyödykkeet	7 535 507,68	7 894 959,68	7 485 916,68	7 795 043,35
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet				
Maa- ja vesialueet				
Hankintameno 1.1. (+), Maa- ja vesialueet	26 745 942,91	25 522 031,98	25 166 926,01	23 949 027,29
Lisäykset tilikauden aikana, Maa- ja vesialueet	145 830,40	1 233 187,61	145 830,40	1 227 175,40
Vähennykset tilikauden aikana, Maa- ja vesialueet	-125 853,26	-9 276,68	-34 858,10	-9 276,68
Maa- ja vesialueet	26 765 920,05	26 745 942,91	25 277 898,31	25 166 926,01
Maa- ja vesialueet arvonorotukset				
Maa- ja vesialueet arvonorotukset 1.1.	17 994,68	20 381,25	0,00	0,00
Maa- ja vesialueet arvonorotusten vähennykset	-2 066,76	-2 386,59	0,00	0,00
Maa- ja vesialueiden arvonorotukset	15 927,91	17 994,66	0,00	0,00
Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut				
Hankintameno 1.1. (+), Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut	636 167,19	1 023 065,06	639 802,33	639 802,33
Vähennykset tilikauden aikana, Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut	-449 077,08	-386 897,88	-449 077,08	0,00
Siirrot erien välillä (+/-), Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut	42 529,50	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut	-71 352,80	0,00	-71 352,80	0,00
Arvonlennukset (-) ja arvonalennusten palautus (+), Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut	-4 400,00	-71 352,80	-4 400,00	-71 352,80
Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut	153 866,81	564 814,39	114 972,45	568 449,53
Maa- ja vesialueet	26 935 714,79	27 328 751,96	25 392 870,76	25 735 375,54

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2021	2020	2021	2020
Rakennukset				
Rakennukset				
Hankintameno 1.1. (+), Rakennukset	121 837 991,54	120 482 764,36	79 654 038,28	78 433 486,67
Yritysosotot (investoinnit) (+), Rakennukset	19 230,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana, Rakennukset	488 677,21	1 299 789,69	6 854 777,86	973 535,27
Vähennykset tilikauden aikana, Rakennukset	-1 601 174,27	-397 978,67	0,00	0,00
Siirrot erien välillä (+/-), Rakennukset	15 803 128,06	453 416,16	8 289 794,99	247 016,34
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Rakennukset	-55 678 595,19	-50 274 877,67	-36 584 888,17	-33 060 710,10
Yritysmyyntien kertyneet poistot (+), Rakennukset	0,00	20,94	0,00	0,00
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot, Rakennukset	228 259,08	0,00	0,00	0,00
Kauden poistot (-), Rakennukset	-4 632 754,71	-4 927 140,84	-3 087 435,73	-3 024 911,46
Arvonalennukset (-) ja arvonalennusten palautukset (+), Rakennukset	0,00	-499 266,61	0,00	-499 266,61
Rakennukset	76 464 761,71	66 136 727,35	55 126 287,23	43 069 150,11
Rakennusten arvonorotukset				
Rakennusten arvonorotukset 1.1.	1 062 904,03	1 106 442,07	0,00	0,00
Rakennusten arvonorotusten kuntayhtymäosuusien vähennykset	-57 035,07	0,00	0,00	0,00
Rakennusten arvonorotusten vähennykset	-925 033,60	-43 538,03	0,00	0,00
Rakennusten arvonorotukset	80 835,36	1 062 904,03	0,00	0,00
Rakennukset	76 545 597,07	67 199 631,38	55 126 287,23	43 069 150,11
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Hankintameno 1.1. (+), Kiinteät rakenteet ja laitteet	91 648 904,83	95 668 203,75	90 006 135,36	94 038 506,02
Lisäykset tilikauden aikana, Kiinteät rakenteet ja laitteet	269,97	13 071,74	3 138 286,93	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella, Kiinteät rakenteet ja laitteet	0,00	-90 000,00	0,00	-90 000,00
Vähennykset tilikauden aikana, Kiinteät rakenteet ja laitteet	0,00	-11 947 586,03	0,00	-11 947 586,03
Siirrot erien välillä (+/-), Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 138 286,93	8 005 215,37	0,00	8 005 215,37
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Kiinteät rakenteet ja laitteet	-46 940 043,33	-53 839 992,09	-46 158 812,30	-53 162 784,57
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot, Kiinteät rakenteet ja laitteet	0,00	11 950 621,78	0,00	11 950 621,78
Kauden poistot (-), Kiinteät rakenteet ja laitteet	-4 681 671,53	-4 817 751,14	-4 607 426,98	-4 713 727,63
Arvonalennukset (-) ja arvonalennusten palautukset (+), Kiinteät rakenteet ja laitteet	0,00	-232 921,88	0,00	-232 921,88
Kiinteät rakenteet ja laitteet	43 165 746,87	44 708 861,49	42 378 183,01	43 847 323,06

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2021	2020	2021	2020
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1. (+), Koneet ja kalusto	11 042 449,90	12 666 221,41	4 507 549,86	6 498 335,76
Kuntayhtymäosuuksien lisäykset (+), Koneet ja kalusto	2 165,70	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana, Koneet ja kalusto	586 813,29	533 543,82	108 996,58	81 569,00
Rahoitusosuudet tilikaudella, Koneet ja kalusto	-13 439,23	-16 234,24	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana, Koneet ja kalusto	-324 925,77	-2 561 879,67	0,00	-2 282 101,64
Siirrot erien välillä (+/-), Koneet ja kalusto	215 412,33	420 798,58	0,00	209 746,74
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Koneet ja kalusto	-7 102 636,71	-7 875 236,82	-2 899 492,63	-4 296 501,25
Kuntayhtymäosuuksien lisäysten kertyneet poistot (-), Koneet ja kalusto	-1 241,65	0,00	0,00	0,00
Yritysmyyntien kertyneet poistot (+), Koneet ja kalusto	22 189,10	2 279 065,89	0,00	2 279 065,89
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot, Koneet ja kalusto	172 317,75	152 892,30	0,00	0,00
Kauden poistot (-), Koneet ja kalusto	-1 398 505,26	-1 569 940,47	-749 703,43	-792 639,66
Arvonalennukset (-) ja arvonalennusten palautukset (+), Koneet ja kalusto	0,00	-89 417,61	0,00	-89 417,61
Koneet ja kalusto	3 200 599,46	3 939 813,19	967 350,38	1 608 057,23
Muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1. (+), Muut aineelliset hyödykkeet	119 514,85	119 514,85	28 798,37	28 798,37
Lisäykset tilikauden aikana, Muut aineelliset hyödykkeet	1 196,63	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Muut aineelliset hyödykkeet	-75 020,46	-58 261,99	0,00	0,00
Kauden poistot (-), Muut aineelliset hyödykkeet	-10 197,45	-16 758,48	0,00	0,00
Muut aineelliset hyödykkeet	35 493,57	44 494,39	28 798,37	28 798,37
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Ennakkomaksut				
Hankintameno 1.1. (+), Ennakkomaksut	146 804,38	132 552,44	130 417,82	125 877,52
Lisäykset tilikauden aikana, Ennakkomaksut	7 614,26	16 337,50	0,00	4 540,30
Siirrot erien välillä (+/-), Ennakkomaksut	-21 545,19	-2 085,55	-4 540,30	0,00
Ennakkomaksut	132 873,45	146 804,38	125 877,52	130 417,82
Keskeneräiset hankinnat				
Hankintameno 1.1. (+), Keskeneräiset hankinnat	13 532 877,95	3 499 970,53	8 469 934,05	1 862 581,67
Kuntayhtymäosuuksien lisäykset (+), Keskeneräiset hankinnat	1,19	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana, Keskeneräiset hankinnat	17 121 516,59	19 884 712,39	2 635 744,52	16 042 866,10
Siirrot erien välillä (+/-), Keskeneräiset hankinnat	-19 202 631,92	-9 851 804,97	-8 289 794,99	-9 435 513,72
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Keskeneräiset hankinnat	-96 511,84	-96 511,84	0,00	0,00
Keskeneräiset hankinnat	11 355 251,97	13 436 366,11	2 815 883,58	8 469 934,05
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	11 488 125,42	13 583 170,49	2 941 761,10	8 600 351,87

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2021	2020	2021	2020
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä				
Hankintameno 1.1. (+), Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	0,00	0,00	1 566 869,79	1 566 869,79
Vähennykset tilikauden aikana, Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	0,00	0,00	-60 813,78	0,00
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	0,00	0,00	1 506 056,01	1 566 869,79
Kuntayhtymäosuudet				
Hankintameno 1.1. (+), Kuntayhtymäosuudet	0,00	0,00	11 142 255,73	11 142 255,73
Kuntayhtymäosuudet	0,00	0,00	11 142 255,73	11 142 255,73
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet				
Hankintameno 1.1. (+), Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	102 131,93	186 362,93	0,00	131 373,63
Lisäykset tilikauden aikana, Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	13,31	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana, Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	-16 752,60	-142 126,79	0,00	-131 373,63
Siirrot erien välillä (+/-), Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	0,00	53 962,18	0,00	0,00
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta), Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	36 681,70	3 933,61	0,00	0,00
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	122 074,34	102 131,93	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset				
Muut osakkeet ja osuudet				
Hankintameno 1.1. (+), Muut osakkeet ja osuudet	2 452 655,84	2 495 879,21	632 277,69	632 277,69
Kuntayhtymäosuuksien lisäykset (+), Muut osakkeet ja osuudet	157,22	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana, Muut osakkeet ja osuudet	157,39	60,62	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana, Muut osakkeet ja osuudet	-50 843,35	-44 265,22	-30 480,00	0,00
Siirrot erien välillä (+/-), Muut osakkeet ja osuudet	0,00	981,23	0,00	0,00
Kertyneet arvonalennukset 1.1. (-), Muut osakkeet ja osuudet	-211 109,19	-58 377,47	0,00	0,00
Arvonalennukset kaudella (-), Muut osakkeet ja osuudet	-69 267,41	-152 731,73	-69 267,41	0,00
Muut osakkeet ja osuudet	2 121 750,50	2 241 546,65	532 530,28	632 277,69
Osakkeiden arvonkorotukset				
Osakkeiden arvonkorotukset 1.1.	1 823,39	1 823,39	0,00	0,00
Osakkeiden arvonkorotukset	1 823,39	1 823,39	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	2 123 573,89	2 243 370,04	532 530,28	632 277,69
Muut lainasaamiset				
Pääomalainasaamiset muilta				
Hankintameno 1.1., Pääomalainasaamiset muilta	1 495 382,69	1 519 059,97	1 283 175,28	1 283 175,28
Vähennykset (-), Pääomalainasaamiset muilta	-11 866,18	-23 677,28	0,00	0,00
Pääomalainasaamiset muilta	1 483 516,51	1 495 382,69	1 283 175,28	1 283 175,28

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä				
Hankintameno 1.1., Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä	0,00	0,00	385 000,00	440 000,00
Vähennykset (-), Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä	0,00	0,00	-55 000,00	-55 000,00
Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä	0,00	0,00	330 000,00	385 000,00
Muut lainasaamiset muilta				
Hankintameno 1.1., Muut lainasaamiset muilta	91 383,24	38 302,20	91 383,24	38 302,20
Lisäykset (+), Muut lainasaamiset muilta	0,00	64 046,04	0,00	64 046,04
Vähennykset (-), Muut lainasaamiset muilta	-73 499,38	-10 965,00	-73 499,38	-10 965,00
Muut lainasaamiset muilta	17 883,86	91 383,24	17 883,86	91 383,24
Muut lainasaamiset	1 501 400,37	1 586 765,93	1 631 059,14	1 759 558,52
Muut saamiset				
Muut saamiset muilta				
Hankintameno 1.1., Muut saamiset muilta	3 000,00	6 403,33	3 000,00	3 000,00
Siirrot erien välillä (+/-), Muut saamiset muilta	0,00	-3 403,33	0,00	0,00
Muut saamiset muilta	3 000,00	3 000,00	3 000,00	3 000,00
Palautuskelpoiset liittymismaksut				
Hankintameno 1.1., Palautuskelpoiset liittymismaksut	46 382,00	35 988,54	6 935,00	0,00
Siirrot erien välillä (+/-), Palautuskelpoiset liittymismaksut	439 431,08	3 403,33	439 431,08	0,00
Lisäykset (+), Palautuskelpoiset liittymismaksut	5 775,93	6 935,00	0,00	6 935,00
Vähennykset (-), Palautuskelpoiset liittymismaksut	0,00	55,12	0,00	0,00
Palautuskelpoiset liittymismaksut	491 589,01	46 382,00	446 366,08	6 935,00
Palautuskelpoiset liittymismaksut, sisäinen				
Hankintameno 1.1., Palautuskelpoiset liittymismaksut, sisäinen	3 206,10	3 206,10	0,00	0,00
Vähennykset (-), Palautuskelpoiset liittymismaksut, sisäinen	-3 206,10	0,00	0,00	0,00
Palautuskelpoiset liittymismaksut, sisäinen	0,00	3 206,10	0,00	0,00
Muut saamiset	494 589,01	52 588,10	449 366,08	9 935,00
Sijoitukset	4 241 637,61	3 984 856,00	15 261 267,24	15 110 896,73

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2021	2020	2021	2020
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset				
Myyntisaamiset muilta	788 708,52	656 992,80	0,00	0,00
Myyntisaamiset	788 708,52	656 992,80	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset	788 708,52	656 992,80	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset				
Myyntisaamiset tytäryhteisöiltä	47,31	0,00	12 043,12	1 578,06
Myyntisaamiset jäsenkuntayhtymiltä	15 645,69	11 534,55	17 510,41	8 009,10
Myyntisaamiset muilta	2 848 994,63	2 756 971,86	924 180,88	1 073 220,93
Myyntisaamiset	2 864 687,64	2 768 506,40	953 734,41	1 082 808,09
Muut saamiset				
Muut saamiset	1 926 970,52	1 971 858,55	996 995,20	938 321,01
Sosiaalisen luototuksen saamiset	1 637 697,96	492 411,38	187 669,28	248 434,44
Muut saamiset	3 564 668,48	2 464 269,93	1 184 664,48	1 186 755,45
Siirtosaamiset				
Muut siirtosaamiset				
Muut siirtosaamiset jäsenkuntayhtymiltä	2 482 216,47	1 756 953,88	2 789 405,00	1 974 387,00
Muut siirtosaamiset muilta	2 579 574,14	1 525 494,81	435 979,09	402 316,81
Muut siirtosaamiset	5 061 790,62	3 282 448,69	3 225 384,09	2 376 703,81
Siirtosaamiset	5 061 790,62	3 282 448,69	3 225 384,09	2 376 703,81
Lyhytaikaiset saamiset	11 491 146,73	8 515 225,02	5 363 782,98	4 646 267,35
Saamiset	12 279 855,26	9 172 217,81	5 363 782,98	4 646 267,35
Muihin siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
Verosaamiset	2 623,04	33 450,54	0,00	0,00
Jaksotetut henkilöstökulut	3 695,34	1 399,71	24 046,02	1 207,05
Valtionapu- ja EU-tukisaamiset	745 424,17	144 877,79	169 965,97	142 188,69
Kelan korvaukset työterveyshuollosta	284 206,07	242 152,51	122 742,69	97 376,00
Muut siirtosaamiset	1 534 328,15	1 075 890,01	110 717,17	161 545,07
TVR koulutuskorvaus	23 077,88	13 689,78	8 507,24	0,00
P-H hyvinvointikuntayhtymän loppulasku	2 468 435,97	1 756 953,88	2 789 405,00	1 974 387,00
Muihin siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	5 061 790,62	3 268 414,23	3 225 384,09	2 376 703,81
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin				
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	8 616 878,61	5 635 554,50	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainasaamiset				
JVK-lainasaamisten markkina-arvo	0,00	0,00	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainasaamiset	12 825,50	38 035,20	0,00	0,00

Taseen liitetiedot, vastattavaa

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2021	2020	2021	2020
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma				
Peruspääoma 1.1.	65 882 500,88	65 882 500,88	65 882 500,88	65 882 500,88
Peruspääoma	65 882 500,88	65 882 500,88	65 882 500,88	65 882 500,88
Arvonkorotusrahasto				
Arvonkorotusrahasto 1.1.	725 659,14	771 583,77	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto, vähennykset	-627 072,46	-45 924,63	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto	98 586,68	725 659,14	0,00	0,00
Muut omat rahastot				
Rahastopääomat				
Rahastopääomat 1.1.	73 019,04	73 019,04	0,00	0,00
Rahastopääomat, vähennykset	-1 060,66	0,00	0,00	0,00
Rahastopääomat	71 958,38	73 019,04	0,00	0,00
Muut omat rahastot	71 958,38	73 019,04	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)				
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 1.1.	37 974 699,01	23 012 600,19	24 560 890,58	16 371 254,38
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	-93 708,00	0,00	-93 708,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	37 880 991,03	23 012 600,19	24 467 182,58	16 371 254,38
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	10 248 366,87	14 946 125,34	94 679,94	8 189 636,20
OMA PÄÄOMA	114 182 403,82	104 639 904,58	90 444 363,40	90 443 391,46
Velat, jotka erääntyvät +5 vuoden kuluttua				
Joukkovelkakirjalainat	0,00	761,42	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 897 091,12	19 917 217,86	16 191 666,60	17 899 999,94
Lainat julkisyhteisöiltä	55 000,00	110 000,00	0,00	0,00
Velat, jotka erääntyvät myöh. kuin 5 v. kuluttua	23 952 091,12	20 027 979,28	16 191 666,60	17 899 999,94
PAKOLLISET VARAUKSET				
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksu	1 103 483,43	939 111,65	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	231 659,92	47 065,38	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	1 335 143,35	986 177,04	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	1 335 143,35	986 177,04	0,00	0,00

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2021	2020	2021	2020
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	50 260 669,11	53 052 619,26	29 559 214,96	37 336 758,30
Lainat julkisyhteisöiltä	12 251,92	12 669,03	0,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma	50 272 921,03	53 065 288,29	29 559 214,96	37 336 758,30
Liittymismaksut ja muut velat				
Muut velat liittymismaksut	11 141 176,20	11 150 822,20	11 141 176,20	11 150 822,20
Muut velat, liittymismaksut, sisäinen	0,00	0,00	101 734,37	101 734,37
Liittymismaksut ja muut velat	11 141 176,20	11 150 822,20	11 242 910,57	11 252 556,57
Siirtovelat				
Muut siirtovelat				
Muut siirtovelat jäsenkuntayhtymille	809 004,69	676 119,05	909 123,66	759 792,66
Muut siirtovelat	809 004,69	676 119,05	909 123,66	759 792,66
Siirtovelat	809 004,69	676 119,05	909 123,66	759 792,66
Laskennalliset verovelat				
Laskennallinen verovelka, 1.1.	630 768,36	573 843,80	0,00	0,00
Laskennallinen verovelka, tuloslaskelman kautta kirjattu kauden muutos	-19 017,57	52 390,76	0,00	0,00
Laskennalliset verovelat	611 750,79	626 234,56	0,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma	62 834 852,71	65 518 464,10	41 711 249,19	49 349 107,53
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Joukkovelkakirjalainat	0,00	2 202 538,00	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 167 531,03	9 311 493,11	7 777 543,34	8 093 348,34
Lainat julkisyhteisöiltä	595,88	357,53	0,00	0,00
Lyhytaikainen vieras pääoma	9 168 126,91	11 514 388,63	7 777 543,34	8 093 348,34
Saadut ennakot				
Saadut ennakot muilta	160 341,47	59 504,96	127 567,68	21 660,67
Saadut ennakot	160 341,47	59 504,96	127 567,68	21 660,67
Ostovelat				
Ostovelat tytäryhteisöille	0,00	0,00	1 248 836,62	769 399,80
Ostovelat jäsenkuntayhtymille	44 483,79	46 112,39	22 876,96	32 910,50
Ostovelat muille	11 616 784,87	9 193 063,70	3 624 522,05	3 362 567,48
Ostovelat	11 661 268,66	9 239 176,08	4 896 235,63	4 164 877,78
Liittymismaksut ja muut velat				
Muut velat jäsenkuntayhtymille	0,00	2 663,42	0,00	3 003,40
Muut velat muille	3 200 805,95	2 698 545,49	582 596,80	685 374,45
Liittymismaksut ja muut velat	3 203 476,93	2 703 879,89	582 596,80	688 377,85

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2021	2020	2021	2020
Siirtovelat				
Siirtyvät korot				
Siirtyvät korot muille	30 742,21	69 859,87	25 756,75	55 464,48
Siirtyvät korot	30 742,21	69 859,87	25 756,75	55 464,48
Muut siirtovelat				
Muut siirtovelat muille	11 983 982,00	12 630 760,38	4 211 590,08	4 501 324,05
Muut siirtovelat	11 983 982,00	12 630 760,38	4 211 590,08	4 501 324,05
Siirtovelat	12 014 724,21	12 700 620,25	4 237 346,83	4 556 788,53
Lyhytaikainen vieras pääoma	36 207 938,18	36 217 569,81	17 621 290,28	17 525 053,17
VIERAS PÄÄOMA	99 042 790,89	101 736 033,91	59 332 539,47	66 874 160,70
Maksuvalmiuden kannalta merkittävä sekkitililimiitti				
Luotollisen sekkitilin limiitti	2 814 911,13	2 814 911,13	0,00	0,00
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
Verovelat	19 998,94	57 719,50	0,00	0,00
Jaksotetut henkilöstökulut	9 484 021,10	9 655 011,00	3 647 651,37	3 944 273,03
Potilasvahinkovastuut	825 215,37	775 686,98	909 123,66	759 792,66
Valtionosuus- ja EU-tukiennakot	109 524,68	117 548,16	14 514,00	2 696,00
Muut siirtovelat	2 354 226,59	2 700 913,78	549 424,71	554 355,02
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	12 792 986,68	13 306 879,42	5 120 713,74	5 261 116,71

Vakuudet ja vastuut	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2021	2020	2021	2020
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä ja osakkeita				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, vakuutena kiinteistökiinnityksiä	10 805 909,00	13 012 286,47	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 805 909,00	13 012 286,47	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä				
Lainat julkisyhteisöiltä, vakuutena kiinteistökiinnityksiä	30 422,08	33 190,22	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	30 422,08	33 190,22	0,00	0,00
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä ja osakkeita	10 836 331,08	13 045 476,69	0,00	0,00
Lainojen vakuudeksi annetut kiinnitykset ja osakkeet				
Vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset				
Rahoitus- ja vakuutuslaitoslainojen vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	8 885 175,44	12 678 939,03	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	8 885 175,44	12 678 939,03	0,00	0,00
Lainojen vakuudeksi annetut kiinnitykset ja osakkeet	8 885 175,44	12 678 939,03	0,00	0,00
Muut omasta puolesta annetut vakuudet				
Kiinteistökiinnitykset	12 476 444,14	12 476 444,14	0,00	0,00
Pantattujen arvopapereiden kirjanpitoarvo	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	17 518,73	0,00	0,00
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	12 476 444,14	12 493 962,86	0,00	0,00
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Takaukset	0,00	14 365,18	0,00	0,00
Muut	17 518,73	0,00		
Muiden puolesta annetut vakuudet	17 518,73	14 365,18	0,00	0,00
Vuokravastuut*				
Toimitilojen vuokravastuut	52 964 755,79	51 701 217,22	19 054 248,04	20 290 264,81
- josta PPP- hankkeet	19 043 273,87	20 279 588,51	19 043 273,87	20 279 588,51
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	2 948 623,64	3 216 996,64	1 542 353,48	1 459 881,35
Maa-alueiden vuokravastuut	1 448,79	2 093,94	0,00	0,00
Muut vuokravastuut	53,14	53,00	0,00	0,00
Vuokravastuut yhteensä	74 958 155,23	54 920 360,80	20 596 601,52	21 750 146,16
Vuokravastuut, seuraavalla tilikaudella maksettava osuus				
Toimitilojen vuokravastuut	4 434 949,75	4 217 320,69	1 247 288,81	1 246 990,94
- josta PPP- hankkeet, seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 236 314,64	1 236 314,64	1 236 314,64	1 236 314,64
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	779 298,73	791 811,69	623 041,11	634 532,29
Maa-alueiden vuokravastuut	1 448,79	2 093,94	0,00	0,00
Muut vuokravastuut	53,14	53,00	0,00	0,00
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus, vuokravastuut	6 452 065,05	5 011 279,32	1 870 329,92	1 881 523,23

*Vuoden 2020 vertailutietoja on korjattu vuokravastuiden osalta, Päijät-Hämeen Liiton vuokravastuut ovat olleet vuonna 2020 virheelliset.

Vakuudet ja vastuut	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2021	2020	2021	2020
Kunnan vastuusitoumukset				
Alkuperäinen pääoma, takaukset tytäryhtiöiden puolesta	0,00	0,00	19 532 521,28	19 532 521,28
Jäljellä oleva pääoma, takaukset tytäryhtiöiden puolesta	0,00	0,00	10 890 467,46	11 631 104,65
Alkuperäinen pääoma, takaukset omasta puolesta	19 532 521,28	19 532 521,28	0,00	0,00
Jäljellä oleva pääoma, takaukset omasta puolesta	10 890 467,46	11 631 104,65	0,00	0,00
Alkuperäinen pääoma, takaukset muiden puolesta	1 616 697,83	3 383 370,99	1 616 697,83	3 365 852,26
Jäljellä oleva pääoma, takaukset muiden puolesta	1 478 976,00	1 564 972,05	1 478 976,00	1 552 927,93
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	164 389 671,00	156 159 183,00	164 389 671,00	156 159 183,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	107 684,00	97 301,00	107 684,00	97 301,00
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Sopimusvastuut	24 845 145,62	22 171 616,97	24 813 435,45	21 935 365,63
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	955 302,04	1 021 670,65	0,00	22 645,44
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	10 145 004,03	10 657 004,03	9 909 141,00	10 421 141,00
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	0,00	2 058 958,56	0,00	0,00
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	37 945 451,69	37 909 250,21	36 722 576,45	34 379 152,07
Avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot				
Korkojohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset	40 790 495,28	41 968 524,49	40 000 000,00	40 000 000,00
Korkojohdannaiset	40 790 495,28	41 968 524,49	40 000 000,00	40 000 000,00
Avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot	40 790 495,28	41 968 524,49	40 000 000,00	40 000 000,00
Avoinna olevien johdannaissopimusten markkina-arvot				
Korkojohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset	-158 118,42	-742 855,85	-55 736,21	-602 116,34
Korkojohdannaiset	-158 118,42	-742 855,85	-55 736,21	-602 116,34

HOLLOLA-KONSERNI

Konsolidoidut tunnusluvut	2021	2020
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	45,7 %	43,9 %
Vuosikate/Poistot, %	202,3 %	218,3 %
Vuosikate, €/asukas	993	1 174
Asukasmäärä	23 087	23 251
Investointien tulorahoitus, %	123,9 %	116,3 %
Lainanhoitokate	2,2	2,2
Laskennallinen lainanhoitokate	3,0	3,2
Kassan riittävyys, pv	39,4	41,2
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, 1 000 €	19 197	17 819
Omavaraisuusaste, %	53,1 %	50,5 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		40,7 %
Kertynyt ylijäämä	48 129 358	37 958 726
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	2 085	1 632
Lainat ja vuokravastuut	115 355 929	120 130 806
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	4 997	5 167
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 €	59 441	64 580
Konsernin lainat, €/asukas	2 575	2 778
Lainasaamiset 31.12.	1 501 400	1 586 766
Henkilöstön lukumäärä	1 621	1 641

Omistukset muissa yhteisöissä

Datan merkit: tase (+)	Y-tunnus	Kunnan omistus osuus %	Konsernin omistus osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta
Hollolan kunta						
Hollolan kunta	0146248-5		100,00	86 451 824,18	44 601 127,29	105 476,65
Hollola Vesihuoltolaitos	0146248-5		100,00	13 330 754,22	16 963 204,88	24 745,28
Tytäryhteisöt						
Hollolan Asuntotalot Oy	0869681-5	100,00	100,00	1 054 674,17	11 285 025,15	81 577,80
As Oy Hollolan Tervasmiihu	0641773-9	0,00	88,08	85 230,68	402 067,95	36,79
Kiinteistö Oy Harmaaleppä	0225345-8	61,40	61,40	0,00	0,00	1 462 891,74
Hollolan Tilapalvelu Oy	2840811-2	100,00	100,00	171 101,83	2 729 111,02	5 726,40
Jäsenkuntayhtymät						
Hollolan-Lahden vesilaitos ky						
	0217865-4	60,00	60,00	751 147,51	336 641,66	18 455,89
Koulutuskeskus Salpaus ky						
		9,51	9,51	8 810 487,47	1 178 412,84	387 182,27
Päijät-Hämeen liiton ky	0215610-5	11,32	11,35	354 368,46	477 098,86	-140 897,41
Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä ky						
		11,01	11,01	6 991 644,85	24 482 874,15	19 462,41
Eteva ky		0,60	0,60	110 709,71	294 238,26	49,49

5. Taseyksiköiden erillistilinpäätöslaskelmat

5.1 Vesihuoltolaitos

TULOSLASKELMA

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Liikevaihto	4 768 445,05	4 589 938,06
Valmistus omaan käyttöön	61,00	0,00
Materiaalit ja palvelut	-2 458 712,61	-2 372 602,53
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-120 086,72	-121 776,25
Palvelujen ostot	-2 338 625,89	-2 250 826,28
Henkilöstökulut	-82 398,92	-82 006,25
Palkat ja palkkiot	-53 007,95	-52 389,12
Henkilösivukulut	-29 390,97	-29 617,13
Eläkekulut	-27 517,92	-27 456,02
Muut henkilösivukulut	-1 873,05	-2 161,11
Poistot ja arvonalentumiset	-1 886 944,70	-1 808 945,11
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 882 544,70	-1 774 318,29
Arvonalentumiset	-4 400,00	-34 626,82
Liiketoiminnan muut kulut	-9 258,82	-12 717,21
Liikelylijäämä	331 191,00	313 666,96
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Muille maksetut korkokulut	-9 643,31	-17 428,43
Korvaus peruspääomasta	-302 700,00	-302 700,00
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaiseriä	18 847,69	-6 461,47
Ylijäämä(alijäämä)ennen varauksia	18 847,69	-6 461,47
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5 897,59	5 897,59
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	24 745,28	-563,88

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,7 %	3,3 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	1,9 %	2,2 %
Voitto, %	0,4 %	-0,1 %

HOLLOLAN VESIHUOLTOLAITOS**RAHOITUSLASKELMA****01.01. - 31.12.2021****01.01. - 31.12.2020****Toiminnan rahavirta**

Tulorahoitus	1 905 792,39	1 802 483,64
Liikelyijäämä	331 191,00	313 666,96
Poistot ja arvonalennukset	1 886 944,70	1 808 945,11
Rahoitustuotot ja -kulut	-312 343,31	-320 128,43
Investointien rahavirta	-3 024 207,50	-3 072 236,18
Investointimenot	-3 024 207,50	-3 072 236,18
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 118 415,11	-1 269 752,54

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset	0,00	-4 235,00
Antolainauksen lisäys muille	0,00	-4 235,00
Lainakannan muutokset	416 058,80	1 575 000,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00	2 000 000,00
Pitkäaikaisen lainojen vähennys muilta	-625 000,00	-425 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	1 041 058,80	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	702 356,31	-301 012,46
Saamisten muutos kunnalta	385 616,97	-385 616,97
Saamisten muutos muilta	480 378,78	-25 187,44
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0,00	-344 572,39
Korottomien velkojen muutos muilta	-163 639,44	454 364,34
Rahoituksen rahavirta	1 118 415,11	1 269 752,54

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, eur	-4 085 388	-3 440 222
Investointien tulorahoitus, %	62,9	57,5
Laskennallinen lainanhoitokate	21,8	25,3
Quick Ratio	0,0	0,4
Current Ratio	0,0	0,4

HOLLOLAN VESIHUOLTOLAITOS**TASE****VASTAAVAA** **31.12.2021** **31.12.2020****Pysyvät vastaavat**

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	89 134,51	195 554,51
Rakennukset	911 704,00	689 430,24
Kiinteät rakenteet ja laitteet	27 888 277,61	28 076 495,69
Koneet ja kalusto	115 600,74	140 976,52
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 160 162,06	27 179,16
Liittymismaksut	106 255,00	4 235,00

PYSYVÄT VASTAAVAT **30 271 133,92** **29 133 871,12****Vaihtuvat vastaavat**

Saamiset

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset	5 952,45	218 341,39
Saamiset kunnalta	0,00	385 616,97
Muut saamiset	3 651,94	132 680,96
Siirtosaamiset	17 851,83	156 812,65

VAIHTUVAT VASTAAVAT **27 456,22** **893 451,97****VASTAAVAA** **30 298 590,14** **30 027 323,09****VASTATTAVAA** **31.12.2021** **31.12.2020****Oma pääoma**

Peruspääoma	-9 302 673,01	-9 302 673,01
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	-4 003 335,93	-4 003 899,81
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-24 745,28	563,88

-13 330 754,22 **-13 306 008,94****Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset**

Poistoero	-4 631,04	-10 528,63
-----------	-----------	------------

-4 631,04 **-10 528,63****Vieras pääoma**

Pitkäaikainen

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-2 475 000,00	-2 950 000,00
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	-11 633 644,47	-11 633 644,47

-14 108 644,47 **-14 583 644,47**

Lyhytaikainen

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-475 000,00	-625 000,00
Lainat kunnalta	-1 841 058,80	-800 000,00
Ostovelat	-516 442,05	-593 384,88
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	-9 438,44	-93 001,30
Siirtovelat	-12 621,12	-15 754,87

-2 854 560,41 **-2 127 141,05****-16 963 204,88** **-16 710 785,52****VASTATTAVAA** **-30 298 590,14** **-30 027 323,09****TASEEN TUNNUSLUVUT**

Omavaraisuusaste, %	44,0	44,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	355,8	364,1
Kertynyt ylijäämä, 1000 eur	4 028	4 003
Lainakanta 31.12., 1000 eur	2 950	3 575

6. Konserniyhtiöt

Talousarviossa on hyväksytty konserniyhtiöille seuraavat yleiset ja yhtiökohtaiset tavoitteet:

Yleiset tytäryhteisöjä koskevat tavoitteet

- Tytäryhtiöiden tulee toimia kunnanvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti ja konserniohjetta noudattaen
- Sisäisen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää konserniohjeiden mukaisesti ja niistä raportoitaessa noudatetaan konserniohjetta
- Kaikilta yhtiöiltä edellytetään tervettä pitkäjänteistä taloudenpitoa ja kannattavuutta
- Tytäryhteisöjen tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää tukityöllistäminen
- Konsernin sisäiset palveluostot on keskitettävä tarkoituksenmukaisesti koko konsernin etu huomioiden

Talouteen liittyvä tavoite:

- Käyttökateprosentin pysyminen vähintään vuoden 2020 tilinpäätöksen tasolla tai parantaminen

Konserniyhtiö	Hollolan Asuntotalot Oy	
Strategian näkökulma	Asumisen Hollola	
Strategian tavoite	Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 31.12.2021
Asiakkaisen pysyvyys	Asukkaiden vaihtuvuus alle 3,5%/kk. Lähtötaso 4%.	Toteuma vuoden aikana oli 2,3 %/kk.
	Käyttöaste yli 95%, lähtötaso 93,5%.	Toteuma vuoden aikana oli 96,6 %
Pitkän tähtäimen korjaus- ja kehityssuunnitelman laatiminen/päivitys, kestävä kehityksen ratkaisut huomioiden (esim. aurinkoenergian hyödyntäminen)	Konsernijaoston 19.10.2020 linjausten mukaiset suunnitelmat laadittu 30.6.2021 mennessä.	Suunnitelma esitelty konsernijaostossa 18.1.2021.
Asuntojen nettimarkkinoinnin vahvistaminen	Julkiset vuokra-asuntojen markkinointikanavat käytössä	Asuntojen markkinointia toteutetaan Vuokraoven palvelussa ja omalla kotisivulla.
Hintataso kilpailukykyinen	Vuokrataso kehyskuntien tasolla	Vuokrataso on kilpailukykyinen julkisten toimijoiden kanssa, mutta kalliimpi yksityiseen vuokraustoimintaan verrattuna.
Strategian näkökulma	Palvelujen Hollola	
Strategian tavoite	Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 31.12.2021
Asiakkaiden tyytyväisyys	Asiakaspalautteet vähintään edellisen vuoden tasolla. Lähtötaso 4,0. Asukaskyselyn tavoitteellinen vastausprosentti 30%.	Asiakastyytyväisyys oli 4,2 ja vastausprosentti oli 31 %
Taloudelliset tavoitteet	Tasapainoinen talous	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 31.12.2021
Vuokrasaatavien määrä	Kuluksi kirjattavien vuokrasaatavien määrä ei kasva. Lähtötaso 50.000 euroa	Toteuma vuoden aikana oli keskimäärin 42.008 euroa /kk

Konserniyhtiö		Hollolan Tilapalvelu Oy	
Strategian näkökulma	Palvelujen Hollola		
Strategian tavoite	Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)		Toteuma 31.12.2021
Kiinteistöjen korjausvelan pitäminen kohtuullisella tasolla	Kiinteistöjen korjausvelan määrä ei kasva.		Korjausvelka 2020 oli 7,4M€ ja 2021 7,1M€, korjausvelka väheni.
Tilankäytön tehostaminen tiloista luopumalla tai ulosvuokraamalla	Tilojen käyttöaste 95 %. Lähtötaso 93%.		Tyhjiä epäkelpoisia tiloja on vain kunnanvirastolla.
Kiinteistökohtaiset kustannukset eivät nouse vuoden 2020 tasosta	Kiinteistökohtaiset kustannukset		Kiinteistökohtaiset kustannukset eivät ole nousseet.
Asiakastytyväisyys	Asiakaspalautteisiin vastaaminen sovitussa ajassa (vastausaika) < 24 h. Lähtötaso 72 h.		Asiakaspalautteisiin vastaaminen toteutuu <24h.
	Asiakaspalautekyselyn toteutus, palautteet vähintään edellisen vuoden tasolla. Lähtötaso 3,7. Tavoitteellinen vastausprosentti 30%.		Asiakaspalautekysely tehtiin joulukuussa. Ulkoiset ja sisäiset vuokrasopimukset on laadittu ennen vuokra-ajan alkua.
Kiinteistöjen vuokrauksen hallinnointi ja sen kehittäminen kestäväälle tasolle	Vuokrasopimukset laadittu ennen vuokra-ajan alkua (sisäiset ja ulkoiset sopimukset)		Korjausvelka 2020 oli 7,4M€ ja 2021 7,1M€, korjausvelka väheni.

Konserniyhtiö		Koy Tervasmiiilu	
Strategian näkökulma	Asumisen Hollola		
Strategian tavoite	Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)		Toteuma 31.12.2021
Hintataso kilpailukykyinen	Vuokrataso kilpailukykyinen tasolla (vrt Lahden seutu). Täyttöaste 98%		Tietoja ei saatu.
Strategian näkökulma	Palvelujen Hollola		
Strategian tavoite	Panostamme parhaaseen asiakaspalveluun		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)		Toteuma 31.12.2021
Asiakastytyväisyys	Asiakaspalautteet hyvää tasoa. Tavoitteena 30% vastausprosentti.		Tietoja ei saatu.

Koy Harmaaleppä asetettiin vapaaehtoiseen selvitystilaan yhtiön purkamiseksi kiinteistön myynnin jälkeen. Yhtiön osakkeet luovutettiin joulukuussa jako-osuutta vastaan.

7. Käytetyt kirjanpitokirjat ja tositelajit

Kirjanpidon osa	Tosite- laji	Numero- sarja		Kirjanpitojärjestelmien keskinäiset yhteydet	Miten ja missä säilytetään
Tilinpäätös				Yrityksen tasekirjassa on esitetty kirjanpitolain edellyttämä tilinpäätös, toimintakertomus sekä luettelo kirjanpidoista ja aineistosta	Yrityksessä paperilla
Pääkirjanpito			Pää- ja Päiväkirjat	Pääkirjanpitoon kootaan yhteenveto esijärjestelmien tapahtumista	Tapahtumat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
Käyttöomaisuus	AA	01	Käyttöom.kirjaus	KOM osa SAP-järjestelmää, joka on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	SAP kirjanpitojärjestelmässä
	AF	03	Poistokirjaukset		
	PU	77	Pääkirjat. (purku)		
Kirjanpitotosite - Tasaustosite	AB	01	pankin+myren+osren välitilien tasaukset	osa SAP-järjestelmää, joka on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	SAP kirjanpitojärjestelmässä
Pääkirjatilitosite	JP	12	jaksotustositteen purku		
	KU	07	Muistio, kertasuoritus, kumppanikoodi pakollinen		
	KT	91	Toistuvaistosite -sisäinen		
	SA	10	Oikaisumuistio		
	SB	12	Pääkirjatilikirjaus, jaksotus	Pääkirjatositteet viedään pääkirjanpitoon manuaalisesti	
	SE	01	Pääkirjatosite, esijärjestelmästä	Pääkirjatositteet viedään pääkirjanpitoon excelinä	
	SP	01	oikaisumuistio - sähköinen hyväksyntä	Pääkirjatositteet viedään pääkirjanpitoon manuaalisesti	
	ST	10	Muistio, toistuvaissuoritus - ulkoinen		
	TI	01	Tilastotosite	Pääkirjatositteet viedään pääkirjanpitoon excelinä. Tositetta käytetään tilastoraportoinnissa.	
	Y1	06	Yritysten välinen kirjaus	Pääkirjatositteet viedään pääkirjanpitoon manuaalisesti	
Alv-vero kauden vaihteessa	SV	01	alv saatava- ja velkatilien netotus	osa SAP-järjestelmää, joka on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	SAP kirjanpitojärjestelmässä, sähköisessä IR arkistossa
Liittymät	L1	02	Populus Palkkaliittymä	Tapahtumat siirretään liittymän kautta pääkirjanpitoon tapahtumakohtaisesti	Palkkakirjanpito ja siihen liittyvät erittelyt ja laskelmat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
	L4		CPU- kassaliittymä		Säilytetään sähköisenä IR kansiossa
	R2	04	Rahoitus - Maksatus, pankin välitili	SAP järjestelmä	Tapahtumat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
Myyntireskontra	RV	98	Laskun siirto	Myyntireskontran tapahtumat ovat osa SAP-järjestelmää, joka on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	Tapahtumat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
	DA	16	Asiakastosite		
	DZ	14	Asiakkaat - maksu		
	LT	11	Luottotappiokirjaus		
Ostoreskontra	KR	19	Toimittajat - lasku	Tositteet siirtyvät Basware IP:n ja P2P:n kautta SAP järjestelmään	Tapahtumat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
	KZ	15	Toimittajat - maksu		
	KG	17	Toimittajat - hyvät.		
Tiliotteet	SK	21	Kassatosite		
	ZP	20	Maksukirjaus	Basware maksuliikenneohjelmasta liittymien kautta SAP kirjanpitojärjestelmään	Tapahtumat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
	ZV	20	Maksuselvitys		

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista	
Tasekirja	Paperituloste, sidottu
Tilikartta	Sähköinen arkisto
Päiväkirja	Sähköinen arkisto
Pääkirja	Sähköinen arkisto
Ostoreskontra	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra	Sähköinen arkisto
Palkkakirjanpito	Sähköinen arkisto/atk-listat
Käyttöomaisuuskirjanpito	Sähköinen arkisto
Konsernikirjanpito	Sähköinen arkisto
Tase-erittelyt ja saldonselvitykset	Paperitulosteet

Konsernilaskennassa käytetyt tositesarjat	
10000	Erillistilinpäätös, yhtiön tuloslaskelma, tase ja liitetiedot
20000	Sisäiset erät, Yhtiön tuloslasekelma, tase ja liitetiedot
23000	Konsolidointiviennit, sisäiset erät
30000	Konsolidointiviennit, erillistilinpäätös
110000	Erillistilinpäätöksen oikaisu (sisäisten erien täsmäytys)
120 000	Sisäiset erät, erillistilinpäätöksen oikaisu (sisäisten erien täsmäytys)
123000	Konsolidointiviennit, etp -oikaisu, sisäiset erät
130000	Konsolidointiviennit, erillistilinpäätöksen oikaisu
410000	Kuntakonsernioikaisu
420000	Kuntakonsernioikaisu, sisäiset erät
430000	Konsolidointiennit, kuntakonsernioikaisu
32000	Vapaaehtoisten varausten purku, erillistilinpäätös
50000	Käyttöomaisuuden sisäisen katteen eliminointi
60000	Sisäisen omistuksen eliminoinnit
72000	Muut eliminoinnit, muuttuvat
80000	Pääomaosuusmenetelmä konsolidointi

8. Tunnuslukujen laskentakaavat

Tuloslaskelma

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot} + \text{Arvonalentumiset}$

Vuosikate € / asukas

= $\text{Vuosikate} / \text{Asukasmäärä}$

Rahoituslaskelma

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

=toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymä

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Pääomamenojen tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / (\text{Investointien omahankintameno} + \text{Antolainojen nettolisäys} + \text{Lainanlyhennykset})$

LAINANHOITO

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

MAKSUVALMIUS

Rahavarat 31.12.

= Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset

Kassasta maksut kootaan seuraavista eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Tase

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Lainat € / asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut € / asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjasaamiset ja muut lainasaamiset

Taseyksikön tunnusluvut**Tuloslaskelma****Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %**

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalla maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kunnalta} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$

Sijoitetun pääoman tuotto, %

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalla maksetut korkokulut} + \text{Muille maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Sijoitettu korollinen vieras pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$

Voitto, %

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen varauksia} / \text{Liikevaihto})$

Rahoituslaskelma**Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €**

=toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymä

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} - \text{Tuloverot}) / \text{Investointien omahankintameno}$

Pääomamenojen tulorahoitus, %

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} - \text{Tuloverot}) / (\text{Investointien omahankintameno} + \text{Antolainojen nettolisäys} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoito Lainanhoitokate

= $(\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} + \text{Korkokulut} - \text{Tuloverot}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Maksuvalmius**Current ratio**

= $(\text{Vaihto-omaisuus} + \text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Rahat ja pankkisaamiset}) / (\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Quick ratio

= $(\text{Rahat ja pankkisaamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Lyhytaikaiset saamiset}) / (\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Tase**Kertynyt yli- / alijäämä**

= Edellisten tilikausien yli- / alijäämä + Tilikauden yli- / alijäämä

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut € / asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Konsernin tunnusluvut**Tuloslaskelma****Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista**

= $100 \times \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \times \text{Vuosikate} / (\text{Poistot} + \text{Arvonalentumiset})$

Vuosikate € / asukas

= $\text{Vuosikate} / \text{Asukasmäärä}$

Asukasmäärä**Rahoituslaskelma**INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä viideltä vuodelta, €

Investointien tulorahoitus, %

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

LAINANHOITO**Lainanhoitokate**

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

MAKSUVALMIUS**Kassan riittävyys (pv)**

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kassasta maksut kootaan seuraavista eristä:

Konsernituloslaskelmasta:

Toimintakulut

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Konsernin rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainasaamisten lisäykset

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Tase**Omavaraisuusaste (%)**

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt yli / alijäämä (1 000) €

= $\text{Edellisten tilikausien yli- / alijäämä} + \text{Tilikauden yli- / alijäämä} / 1000$

Kertynyt yli / alijäämä € / asukas

= $(\text{Edellisten tilikausien yli- / alijäämä} + \text{Tilikauden yli- / alijäämä}) / \text{Asukasmäärä}$

Konsernin lainakanta (1 000) € 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Konsernin lainat (1 000) € / asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla konsernin lainakanta tilinpäätös-
vuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Konsernin lainat ja vuokravastuut € / asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä
tilinpäätös-
vuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Konsernin lainasaamiset (1 000) € 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjasaamiset ja muut lainasaamiset

Konsernin henkilöstömäärä 31.12.

= Kunnan ja sen tytäryhteisöjen palveluksessa olleiden henkilöiden lukumäärä 31.12.

8. Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja merkinnät

Hollolan kunta

Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan allekirjoitukset:

Hollolassa _____ / _____ 2022

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Tilintarkastajan merkintä:

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus

Hollolassa _____ / _____ 2022

Tilintarkastusyhteisö Revisium Oy

_____

Ville Valkonen, HT, JHT

Hollolan kunta
Käyntiosoite: Virastotie 3
Postiosoite: PL 66, 15871 Hollola
kirjaamo@hollola.fi | 03 880 111
hollola.fi | [Facebook](#) | [Instagram](#) | [Twitter](#) | [HollolaNyt](#)
#montaluontoa #hollola

